

Similit̃ idē de naturalib⁹ q̃
stionib⁹ libro. vi. Si fulmen
effugeis. repetet te gladius.
petet lapis. petet bellū. Maxi
mū ex picul⁹. **S**ꝫ speciosissimū
fulmē est tecū. si sensum mor
tis tue celeritas infinita preue
niet. **H**inc prosper libro epy
gmaton **F**erro. peste. fame.
viculis. ardoē. calore. Mille
modis miseros mors rapit
vna hoies. **E**t itē seneca de re
medijs fortune **S**ēfus dicit:
mories. **N**ō rīdet **I**sta est ho
minis natura: nō pena **S**ēfus
q̃ dicit: de collabris **N**ō: **Q**uid
infest an cēsim moriar an pū
cti **S**ūt tñ tres cause **C**ur de
bonos subito moi pmittit. vi
delic⁹ ut pati semp̃ sim⁹. **N**e
de vita etiā si bona appar⁹ nō
psumam⁹ **E**t ut iudicia dei ti
meam⁹ **D**e primo dicit btū
Aug⁹. in ep̃la quadā **L**ate
ultim⁹ dies ut obseruetur oēs
dies **S**ero paratur remedia
cū mortis imminet picula **D**e
secūdo idē dicit **V**igilare deb⁹
ōnis xpianus ne eū impatū
inueniat dñi aduentus **I**mpa
tū autē inueniet dies illa quē
impatū inueniet sue vite vlti
m⁹ dies **D**e terco dicit idē li.
ij. de doctrina xpiana **T**imor
de futura morte mētem neces
sario occutit quasi clauatos

carnis omnes motus ligno
crucis affigit.

Expliat liber q̃rt⁹ formi
carij de virtutib⁹ p̃ictor⁹
opa cōmbus.

Incipit lib⁹ q̃ntus formi
carij de maleficijs ⁊ eorū
de decep cōmbus.

Ultimo loco p libel
lū q̃ntū s̃b formica
rū p̃petatib⁹ de ma
leficijs ⁊ eorū decep
cōmb⁹ ocludē restat. **S**unt
aut formice in colorib⁹ varie
q̃ quedā nigre. alie rufe aut
pallide. **P**er colores aut taliū va
ria cōdicio vicorū pōt intelli
gi q̃uis ipsa aī alia de se bona
sint sicut omnes dei creature
Sicut enī p albedinē ⁊ cādo
rem veltū s̃m beatū grego.
virtutum puritas ⁊ mūditiā.
ita p colores declinātes ab al
bedine scdm maius ⁊ min⁹ vi
corum feculentia sacro testā
te eloquio confuevit accipi.
Hinc est q̃ beatus **J**ohes vi
dit in **A**poc. vi. sub. iij. colori
bus equorū vnū nigrū **M**az
prim⁹ albus. secūd⁹ rufus. ter
ti⁹ niger. ⁊ q̃rtus pallid⁹ fuis
se describitur. **V**bi p albū xpī
cero purissima. p rufū qui s̃b

specie religionis vel virtutis homines decipiunt. Per migrum qui manifesta habet vicia Et pallidum ad modum mortis colorati. persecutores bonorum fm glosa debet intelligi Inse-
lores vero equorum talium tri-
um. tres differentias demonu-
tales malos regentes huius
designant Quia omnes malorum
hominum huius vite acies infor-
mantur et ducuntur per certos de-
mones. **Piger.** Desidero igitur
nosce primo quot modis
et qualiter malefici et superstitiosi
sibi quod filies reguntur equitantur
et dementantur per demones.
quos non ambigo in vicinis esse
varios et malicia carbonibus
migris. **Iuxta illud Treno-
rum. n.ij.** De migrata est super
carbones facies eorum et non sunt
cogniti in plateis. **Tholo-
gus.** Humanus animus in huius
vite exilio mole pressus corpo-
ris et captus in eiusdem erga
saeculo multimodis fantasiis.
deluditur de quibus dicitur in
sequentiis. **Quantum tamen presenti-
bus sufficit** tres prout occurre-
re interiorum vel exteriorum appa-
rentie seculum rare et admirabiles
Quidam enim vigilando vident
mira ex divina gratia. alij per
cerebri vicia. et alij ex demonis
astucia. per primum constituentur.

quidam apixte. p secūdu dēci
piuntur tales maniaci 7 per
terciū deludūtur multi demōi
ace. De p̄mis late dictum est
libro. iij. precedenti. Cōtingit
tamē q̄ magnis pccōzib; dei
clementia aliqñ ostendit am
marū penas quas hic manen
do demeruerūt habere in vita
alia. De secūdis certum ē do
minū Albertū legētib; in ter
cō libro de somno a vigilia a
Auicennā a Bahenū in suis
medicinalibus q̄ ex vico 7 de
bilitate cerebri a ex melanco
lia varia infirmitas quā vocāt
maniam cōtrahitur naturalit̄
sine demōis ope. p quā mul
ta apparent hominī que in re
nulla sunt s; in ymaginacōe
a fantasia t̄mmodo. De tercō
autem sunt exempla innume
ra quomodo deludūtur sen
sus hominum per demones.
Piger: Audiuimus aliquā
do ab antiquioribus eos ut ai
serebant vidisse nocturno tē
pore exercitus vultu armato
rū in varijs apparēcijs armo
rum equorum redarum a si
milium. quid hoc vitatis ha
beat edoceri cupio. **Theo
log⁹:** Monstra talia aliquā
do bella futura prenoſticiant.
Aliquando per hoc demones
incautos decipiūt. aliqñ etiā;

De exercitijs armorum T. viij.
apud nos armorum raris reditu r. p. m.

quales sint malorum pene innuunt. de quibus omnibus exempla habemus tam in sacra scriptura quam alibi. **E**tiam Josue. ii. quando primo terram promissionis ad capiendum iherico intrauerat: vidit virum in agro stantem contra se. et euagmatum tenentem gladium. quando respondente quod princeps esset a deo missus ad regendum israel exercitum. Josue lapsus in terram. viz. viri dei angelum veneratus est. **S**ic et ii. machabeorum. iii. Cum heliodorus mente spoliandi templum idem introisset. apparuit quidam equus terribilem habens inflexorem optimis indumentis adornatus. Isque heliodoro impetu pedes calces elisit. Qui etiam infidebat videbatur arma habere aurea. Alii etiam apparuerunt duo iuvenes virtute decorati. optimi gloria. speciosique amictu. qui circumsteterunt eum. et ex utraque parte flagellabant eum sine intermissione multis plagis. **S**icque etiam ibidem. v. ante immamissimam persecutionem israel factam per antiochum dicitur. Contigit per universam iherosolymorum civitatem videri diebus xl. per aera equites discurrentes: i auratas stolas habentes. et hastis quasi coire armatis. et cursus equorum per ordines digestos. et con-

gressiones fieri comminatus. **V**ictorum motus. et galeatorum multitudinem gladiis districtis. et telorum iactus. et aureorum armorum splendorem. omnesque gentium loricae. **Q**uapropter omnes rogabant in bonum monstra couertere. **E**t ibidem iam finita persecutione cum Judas machabeus in praefectum cōfisteret. Apparuerunt aduersarii de celo viri in equis. firmis aureis. decorati iudeis prestantes. de quibus duo machabeum medium habentes armis suis circūseptum: in columen conseruabant. **I**bidemque. xi. precedentes iudam cum suis in aliud bellum israel apparuit precedens eos eques in veste candida. armis aureis. hastam vibrans. **E**t capitulo ultimo ibidem vidit Onyam et Jeremiam sibi gladium porrigentem per victoriam. **S**ic etiam territo famulo helisei qui vidit syros montem circumdare in infinita multitudine. oratione facta ut oculi famuli aperirentur. vidit idem motum plenum equorum et currum igneorum in circuitu helisei. **V**n et dixerat. **N**oli timere plures enim nobiscum sunt quam cum illis. **iii. Re. vi. S**imilia legimus de visis armatorum exercitibus in aere ante euerfionem ultimam iherosolymorum factam per tyrum.

et **V**espasianū **M**lam **J**oseph?
libro. vii. de bello iudaico di
cit de eodē. **S**upra ciuitatem
fidus stetit gladio simile a p
annū pseuerauit **C**ometes an
te solis occasum visi sūt in ae
re ferrei currus totis regionib?
et armate acies circūfule.
et plura ibi ponit similia **S**ili
ter ante effusum sanguinem
xpianorum tempore gothorum
vel longobardorum in ytaliam
vise sunt p̄fate acies ut refert
beatus gregorius in omelia su
per illud **L**uce. xxi. **E**runt fig
na in sole et luna **P**rius q̄ inq̄t
ytaliam gentili gladio ferien
da traderetur **I**gneas in celo
acies vidimus **I**psū q̄ postea
humani generis fufus est sā
guinem choruscante; **E**x qui
bus iam liquet exercitiū ap
parētiās dei nutu futura guer
rarum mala preferre ut hīs a
spes victorie apud eos q̄ me
tuerunt acquiratur aut a ma
lignis hoībus pena dīma ag
noscat **A**ut apud bonos et
innocētes paciētie scutum cō
tra infauista arripiatur. q̄ oīa
dei munera sunt a thxsauro di
uine p̄uidēcie huic mūdo t̄nā
missa **P**reterea eo tempe quo
regno bohēmie et adiacentib;
sibi p̄tibus p̄ diuersarū secta
rum tam in fide honore et reb;

ac hominū cedibus iactura q̄
uissima imminebat. put mul
tis germanie ep̄is p̄ntibus in
Rurenberga **A**d nō petro ep̄o
Augustēsi viro fide digno au
diu. cū metas regni p̄fati no
cturno tpe versus vallē quā
dam auditi sunt clamores et
cōgressiōes equestriū virozū
induti varijs colorib; visi sūt
sepius **Q**uidā enī equozū in
fessores rubris. alij nigris et si
milib; erant induti coloribus
Stuebant ex hīs plurimi
et diuersi vale hęc interpretabā
tur **F**uerūt p̄tū duo armige
ri audaces satis in castro nō
multū distāt a loco mōstro
rū q̄ omīno sciē volētes qd vi
tatis sibi visa p̄tēderēt. nocte
quadā versus vallem vbi so
lita videre cōspexerūt. iter azri
piūt **A**ntē q̄ aut hīs appropi
quare auderēt. opūctus vn?
dixit alci **S**ufficiat nob̄ ista
vidisse. ego hīs nō appoxia
b; dictum est veterum. cum ta
libus nullum debere iocari.
Quem alē vclut pavidum in
crepans equū pupugit. et cū
eo cōgressu omibus atēdictis
exercitibus appropinquauit.
De quibus vnus egrediens
caput audaci illi amputauit.
et ad suos rediit **Q**uo viso ille
q̄ timidus sub stiteat fugā inijt

et funesta noua nuntiavit. In
 crastino autem truncatus reperi
 tur et caput in valle ubi aci
 es visse fuerant. nulli? huius vel
 equi vestigium reatum est sed
 tamen in lutosissimis locis signa qu
 dam et vestigia animi visa sunt
 Preterea pictores quendam in
 ecclesia nostra Colubariensi labora
 tem habuimus infirmitatibus
 tribus lesu. Nam in colore mor
 tuo videbatur similior quam vi
 uenti. semisurdus fuit auditu.
 et multum in lingua balbutiens
 Quas infirmitates cum audisset
 sibi per quodam fantasma inflicta
 a pictore que sequuntur ipse
 audiuit Cum inquit iunior in ta
 berna cum sociis versus noctem
 coissem, nocte tertia solus
 iter arripui. accinctus gladio
 et versus villam aliam quam mihi
 nomenauerat perreui. Misus est au
 tem mihi cum esse inter vineas
 quedam terribilia obuiare. non
 in ipso itinere sed prope viam. Quo
 facto de itinere saltem gladium edu
 xi et versus locum fantasmatum
 iuuenili fatuitate et vini calore
 animatus percussus incertum Cum autem
 neminem videre in ipso ictu aere
 nescio quem me pertransire sensi
 et statim infectus quas in me vi
 detis infirmitates trinas con
 traxi. Tunc etiam quo sacri im
 perii electores in causis fidei

per bonis regni bohemie dietas
 in Rurebga celebrarent: con
 uenerunt in eadem materia qua
 da die simul uno in comodo
 vel oclauum multi episcopi tam sacre
 pagine quam canonici iuris qui
 dam doctores Ibi enim archi
 episcopus maguntinus fuit. Episcopi
 herbipolensis Augustensis. et
 si bene memoros bambgen.
 Et ego inter hos inferior et mi
 nimus. Seclusis igitur seculari
 bus post finem tractatus fidei
 dominus Maguntinus de quo promissi
 vir magne industrie et fide
 dignus coram prefatis quod sequi
 tur recitauit. Notauit enim no
 bis quendam rem sibi bene no
 tum militem cuius prout fili
 us vivebat. Qui miles super
 oes pene inferioris almanie
 nobiles semper extiterat minus
 in rebus bellicis impterritus
 gerebat autem et patiebatur non
 nunquam propter suam animositatem
 vel fortitudinem ab alijs grues
 guerras propter quas non semper
 de die sed nocturno tempore ad lo
 ca sibi comoda equitare so
 lebat. Hic igitur quadam no
 cte coassumptis famulis per fil
 uam circa renu equitare volu
 it. et principium eiusdem intra
 uit. Antequam vero finem silue
 haberent ultra quam campus la
 tus iacebat prout moris est

*Quod dicitur de magistro
 Comitis de Hosten
 qui erat cum ipso
 de post in multo pnt
 in sic. anno Hosten
 ubi ex ungue est exorta
 et fere habet
 Anno millesimo ducento
 si dno ad vna pagina
 fuerat in fere muna
 bernhart fivunt in
 fepo parhaleomb*

eorum qui verentur infidias
 premisit famulū ut ī termino
 filue videret an ne ī campo
 infidie aliquē essent. **I**ma aē
 splendente vel astris lucenti
 bus hxc videri poterat. **F**amu
 lus igitur cum p arborum ra
 mos exploraret commissum.
 vidit per campi lōgitudinē
 exercitum satis mirabilem ap
 propinquā ē in equis. **Q**uo vi
 so: cōsiderata nuntiavit militi
Qui ait. **S**tem? ad modicum
 quia verisimile est pro hui?
 exercitus posteriori custodia
 subsecuturos alios. **A**d hos
 properabimus et an inimici
 sint qui precesserūt an amici
 expiemur: nec paucos timebi
 mus. **D**einde morula trāfacta
 de filua cum suis miles reces
 sit. ī campum venit et nemi
 nem nisi quēdam equestrem
 ī equo sedentem. et ī manu
 alium ducentē equū emimus
 sequētem suos intutus ē. **A**d
 hūc cū miles vniū? quis eēt
 q̄fuit ī hxc verba. **N**ūquid
 tu coeuis me? **I**ta em sibi a
 lōgimq̄ videbatur. paulo etiā
 ātea cocus eiusdē militis vita
 functus fuerat. **Q**ui r̄ndit. **S**ū
 dñe. **Q**uid ait miles hic facis.
 et qui sūt hī q̄ p̄cesserūt. **C**ui
 defunctus r̄ndit. **D**ñe hī qui
 precedunt sunt nobiles et ar

De exercitibz appribz hxc natio.

imgei tales et tales. multos ei
 noie expressit. **A**prio quos op
 tet et me cum eis ista nocte
 esse iherosolimis. quia hxc pe
 na nostra est. **E**t miles iterum
Quid sibi vult equ? iste quē
 ducis nullo īfidente? **A**d ve
 strū respondit obsequiū erit.
Si mecum ad terram sanctā
 venire velitis. **S**ecurus esto
 te per fidem xpianam receden
 do et reuertendo vos vnum re
 ducam. si meis obtempabitis
 monitis. **T**unc miles ait. **D**ie
 bus meis mira attēptavi. hīs
 hoc addam etiā mirabile. **D**is
 suadetibus igitur illud famu
 lis. **D**e equo aprio miles pro
 filijt. defuncti equum ascendit
 et ab oculis famulorum vtrq̄
 equester subtractus est. **S**e
 quēti autem die famulis iux
 ta conditum expectantibus
 miles et defunctus redierunt
 ad locum vbi primum cōue
 nerant. **T**unc defunctus mili
 ti ait. **E**le fantasma omnino
 fictum illa fuisse credatis. duo
 que vobis do rara reſeruate ī
 mei memoriam. **S**nde protu
 lit mappulam parvam de sala
 mandra. et cultellum ī vagiā
Primū inquit cū immundū
 fuit. igne purgate nec ei nō
 cebit. **A**lterz caute trāctetis q̄
 ab eo vulnerat? intoxicat? ēit

Et ita defuncti ab oculis militis euaniunt. Ex his prudens lector colligere potest nocturnos exercitus nonnunquam videri a bonis et a malis. Qui autem latius de talium natura scire cupit. legat deinde dominum wilhelmi parisiensem. preterea ultimum de uniuerso. et me ab eiusdem sententia declinasse non videbit. **D**iger: An anime defunctorum sua exeunt receptacula: et si sic. que hoc facere possint. et etiam quis prefatas appariciones fatiat. bonus vel malus angelus quero.

Chologus: Scis doctor tibi desuper respondet in. iiii. di. xlv. q. i. sic dicens. si pondera verba quod grauida sunt sententiis. Secundum inquit dispositionem anime prudentie aliquam anime se pate a suis receptaculis egresse conspectibus hominum presentantur. sicut Augustinus. probat libro de cura pro mortuis. et de bonis exemplificat. ut de sanctis in celo. Et hoc etiam credi potest quod aliqui de damnatis contingat quod ad eruditionem hominum et terrorem permittuntur uiuentibus apparere. aut etiam ad suffragia expetenda. quantum ad illos qui in purgatorio detinentur ut per multa exempla patet in. iiii. libro dialogorum beati gregori. Et la gloriati quoniam uolunt. si alii non nisi quoniam permittit de

us nobis apparere possunt. quod si ita sunt penitus oppressi ut de sua miseria magis doleant quam curet uiuis apparere. Et quoniam aliqui anime sanctorum vel donatorum presentialiter assint ubi appareret non tamen credendum est hoc semper accidere. Aliqui hominibus appariciones fiunt vel in dormiendo vel in vigilando. operatione bonorum vel malorum spirituum ad instructionem vel deceptionem uiuentium. Sicut etiam et uiui homines aliqui alijs apparere et eis multa dicunt in somnis cum tamen constet eos non esse presentes. sic Augustinus. per multa exempla probat libro de cura pro mortuis agenda. Hec de Thoma. et

Capitulum Secundum

Hormice que domos edificat extra solitudines appere homines vel bestias. de uastatione sepe patiuntur. Nam homo hominum curiositate modo per eundem consuetudinem nunc canum inuestigationem. nunc etiam auium comestione. et alijs diuini de turbationibus in mundo vel appere mundum modificantes inquietantur. Et sic accidit sicut quod non illi quod secus viam cecidit. et uenerunt uolucres et comedere illud. Matthei. xiii. Venit ei malus id est dyabolus dicit gloria. et rapit quod seminatum est in corde

ei⁹. **H**ic ē scz ager q̄ semiat⁹
est secus viā ita exponit ipsa
veritas xp̄s. Memorādū est
in pposito verbū allegatū bñ
grego. xxi. mora. supra libro
iii. q̄nto ca. quo dicit super
isto. **S**truco obliuiscitur. q̄
p̄s cōculc; oua à bestia agri
cōterat ea. **Q**uid inq̄t in pede
nisi trāsitus opacois accipit.
Quid in agro nisi mūd⁹ iste
signatur. de quo in euāgelio
dñs dicit **A**ger aut est mūd⁹
Quid in bestia nisi antiquus
hostis exp̄mitur q̄ hui⁹ mūd⁹
rapinis infidiās hūana quo
tidie morte faciat. **P**nt aut
per fornicas istas q̄ stulte do
mū ppe hostes collocant hñ
hoies intelligi. q̄ domū ⁊ habi
tacō ei⁹ p̄paz cōñ infidias dyā
boli ecclesiasticis cerimonijs nō
studiose munūt. **N**ā aqua be
nedicta omni die dñica put
ip̄e exorcismus nōt in habita
cōibus fidelū debet; asp̄gi. et
sal exorcisatū p̄ tūc fidelit̄ fu
mi. **S**e a sua manet sepe quil
q̄ fidelis crucis caractē infig
nre. a p̄cīs p̄stam grati
bus se immunē custodire. an
gelūq̄ p̄p̄iū sepe p̄ tutela in
uocare cū dño auxilio. **P**
ger: **T**am conico vñ fortassis
quibuscā plaga quedā vit.
ut meoz habitacōibus demo

num tumultus sepe inq̄tudi
nes ponāt amirādas. **T**he
olog⁹: **H**ec multis ex caus p
mittit dei iustitia. aut misecor
dia. nō tamen semp ex obmis
sioe alicuius de pretactis cir
cūstancijs. s; aliquādo p meri
to acquirendo pacē. **D**e p̄mo
fume taliusmōi exemplū. **I**n
minori basilea paulo ante p̄
sens geneāle conciliū. domici
liū habuit quidam vir de ma
la vita ⁊ forte de maleficijs
satis suspectus. **F**iliam hic ha
buit quā in domo iuueni cū
nuptui tradidit. ⁊ tandem se
nex pat̄ egrotare cepit. **A**d fi
liāq̄ ⁊ ad filiastrū demōstra
to quodā scrinio dixit. **H**oc
ait vasculū nō moueatis alio
quī penitētia ducemini. s; in lo
co stare p̄mittite post meū de
cessum. **E**t ita in breui vetulus
expirauit. **T**ransacto aut tēpe
plurimo nec filia nec ei⁹ mai
tus magnipedit patris iussū
Sed de domo p̄ori in alia; do
mūculā se trāsferētes: scrinū
q̄d satis modicum fuit porta
uit extra domū versus nouum
hospitiū. sed in ipō itinere tan
ti ponderis esse cepit. ut in ip
so viriles artus deficerent et
exinde vxorem pro adiutorio
inuocauit. **H**ec autē vxor an
postmodū in domo scrinium

aperuerit vel quo alio mō in
caute se circa vas habuerit:
obliuioni tradidit. **V**nū con
stat qm̄ in domū nouā cū infan
tulo quē genuerat pntes pre
dicti uenerunt. Et ecce subito
vxoꝝ velut rabida sup̄ cumas
infantis irruit eū necare volēs
Quōd maritus intuens: vi vxo
rem inuasit. ⁊ ea; a demōe ob
sessam esse didicit. **Q**ui cū exor
ciaretur minatus est demon
se non exiturū nisi eā necaret.
Et ita factum est sup̄ exorciste
manib; Altera die maritus p
via; strate incedēs publice ca
sum lapidis recepit inopina
tissime de sup̄iori pte cuiusda;
cānalis cadentis. ⁊ in facie co
opacōe ut videbatur de mōis
pcussus est tā deformit̄ ut ho
mo vix videretur eē. **I**n argen
tinēsi dioceſi due ſoroꝝ vnā
cohabitabāt domo. ſenior mar
garetha. **I**unior vxo barbara
vocabatur. **S**enior matura
deuota ⁊ experta ſatis erat. ⁊
ambe caſtitatis ppositum ha
buerūt. ⁊ ideo hoſtem eis inſi
diatē demonē palam ⁊ claz
multis ānis ſuſtinuerūt. **A**lā
aliqñ p vxoꝝ h̄pentis iunioꝝ;
demō ſequebatur vbi inceſſit
in domo. aliqñ vſus aures ſi
bi clamitabat nōnunq̄ ſom
tus ⁊ ſtrepitus terribiles fati

ebat quouſq; extranei etiam
talia p̄ciperēt. **Q**ui domū eandē
intrauerāt gratia alicui; op̄is
expediendi. **A**ppropinqbat
poſt tres circiter ānos feſtum
oim̄ ſāctoꝝ. ſup̄ quo ſenior q̄
valde deuota fuit cōfiteri vole
bat. **H**anc dū ſacerdotē in ec
cleſia vellet accedere gr̄a oſtē
di. q̄da; malign; ſpūs impu
lit ictu quo dā tā valido ut fe
re ad terrā caderet. **N**ec tñ vir
go a pposito deſtitit ſed poſt
mođ cōfeſſa eſt non curās im
pulſum demonis. quē tamen
grauit̄ ſenſerat infra modicū
temp; **P**oſtea ſub ſpetie mag
ne muſce venit aliquociēs de
mon aurib; ſe appendēs iuni
oris. aliqñ p dorſū eius extū
ſecus. aliqñ vxo capiti inſide
bat. **E**t quādo cūq; ſibi appro
pinqare voluit. pri; ad ſpa
tium modicū ſomitu q̄dā fig
num dare ſolebat ſui aduen
tus. **E**tandē cum iunior quādā
nocte in ira nōbili ſe ad lectū
poſuiſſ; ob quā cauſā nescio:
vit more ſolito demon q̄ vir
ginem poſſedit ⁊ in capite tā
valide preſſit ut putar; ſe p̄di
diſſe vſū racōis. **H**oc autem
oiacenti ſibi ſoroꝝi indicauit.
ſ; illa eā inuare de cetero non
valebat. **N**ihil preterea poſt
hanc obſeſſionē inq̄etudim̄

auditū est in domo. s; in vigi-
lia pasche in sacris noctib;
sequētib; iuuenis crudeliter
a demone exabatur. **I**te cum
ad me deducta esset. sēp enim
vtebatur racōe. adhortatus
fui ut cōfiteretur mihi sacmen-
talit; qd cū pmp̄to animo de
uoto incepiss; **I**ta demō se ei;
immerfit faucibus ut nullate-
nus loqui valeret concepta
Probabam autem postea per
certa v̄ba an aliqua lateret
fictio feminea **S**ed luce clari-
us dyabolum in eaintuebar
ētis ex signis **P**iger: **S**cio
p̄ exorcistam temptatum fu-
it quicqd̄ circa eam fieri potu-
it ut liberaretur a tamen non
fuit liberata a demone protūc
que ergo causa huius fuit.

Theolog;: **S**ex ex causis
aliquis nō liberatur. Aut p̄pter
punitatem fidei offerenciū. aut
p̄pter peccā. demoniū sustinētū.
aut p̄pter accōmoda remedia
adhibere negligētū. aut p̄pter
exorciste aliqd̄ in fide viciū. a
p̄pter reuerēciā virtutū in alio
existētū. **D**e p̄mis duob; ha-
bes exēplum **M**ath. xvij. **E**t
Marci. ix. **I**n patre v̄nici fili;
fui lunatici et discipulorū xp̄i p̄-
sencia. **P**rimo enim offerens
a turba fide carebat. **V**nde pa-
ter cum lacrimis orauit. **C**re-

do domine adiūua incredulita-
tem meā. **E**t ad turbā ih̄sus
ait. **O** generacō incredula et
puer sa quousq; ero vobiscū.
De sc̄do vic; de sustinente de-
moniū ih̄sus increpabat eum
sc; filiū. q̄ ut b̄t̄s **I**hero. ibi
dicit p̄pter peccā sua a demōe fu-
erat oppressus. **D**e tercō de ne-
glectu debitorū remediōz pa-
tet. q̄ nō fuerūt p̄ntes homi a
p̄fecti viri **V**n̄ **C**riso. ibi dicit
Colūne fidei nō aderant videli-
c; **P**etrus **J**acob; **J**ohānes
Sed in trāsfīguracone cristi-
iam p̄sentes erant. **N**ec oratio
et ieiunium aderant. sine quib;
xp̄s ait. hoc gen; demoni-
orum nō eicitur. **V**nde **O**rige-
nes ibi dicit. **S**i aliquando
oportuerit nos circa curacōez
tale aliquid patiētium p̄ma-
nere. non admiremur nec in-
terrogem;. nec loquamur q̄
si audienti sp̄u immūdo s; abi-
gam; ieiunijs et oracōibus
spiritus malignos **E**t glosa
dicit. **H**oc genus demonij id ē
ista carnalium voluptatū mu-
tabilitas ad quā sc; spiritus
ille inclinabat. nō vincitur nī
si spiritus oracōne cōfirmet.
et caro p̄ ieiunium maceretur.
De quarto exorciste vicō pre-
sertim in fide patet ibidem de
xp̄i discipulis cōpresentibus

*De p̄traus q̄ ob sp̄i-
tus p̄ libeant p̄ ex
horripas*

An postea secreto discipuli q̄
 rentes causas sue impotentie
 Rndit: **P**pter incredulitatem
 v̄rā. **A**mē dico vobis si habu
 eritis fidē sicut granū sinapis
 dicetis monti huic trāsi a trā
 sibat. **U**nde hilarius **C**redide
 rūt quidē apli. non dū tamē
 erant p̄fecte fidei. **N**am dñō in
 monte demorāte a ip̄s cum
 turba residētib⁹. quidam te
 por eorū fidem relaxauē. **D**e
 q̄nto p̄t in vitā spatiz v̄bile
 gīm? aliqñ ob̄ssos nō libeā
 tos p̄ s̄ctum. **A**nthoniū: eius
 discipulū paulum liberaſſe. **D**e
 sexto patebit infra vbi de ma
 leſitatis habebim⁹. **P**iger:
 De inquietātib⁹ domos da
 exēpla. **C**ixologo: **V**ix iā
 decem sunt anni trāſacti q̄ in
 ciuitate. **R**uzēbgeſi mōſteriu
 noſtri ordinis ſcē katherine
 dictū. cū extrema difficultate
 r̄formabatur p̄ vñdecim illuc
 trāſmiſſas deuotas r̄formatri
 ces ab alio reſormato loco.
Fuerāt em̄ oēs ſorores ī dicto
 mōſterio ad reſormacōem in
 uolūtariē. a p̄ ſe cōplices ſibi
 in ciuitate non paucas habu
 erunt. **P**ostq̄ igitur locus re
 gularit̄ clauſus eſt. a ceruico
 ſa gens ſex⁹ fragilis colla tū
 go ſubmiſit obediētē. vñt ī
 monaſteriu quidā demon q̄

primū ſonitib⁹ nocturnis iſo
 litis moniales quaſdā inſeſta
 bat. **Q**uō cū ad me vñt. p̄ſua
 ſi ut talia non crederēt eſſe a
 demone ſ; a murilegis a gliri
 bz vel ex debilitate capitis. qz
 deliāmēta ſuſpicabar affuiſſe
 mulierū. **A**ltera nocte vñt de
 mon a vñā de hīs q̄ rebelles
 extiterāt ut puto ſacriſtanam
 matutinas pulſae volentem
 ita cōpreſſit. ut eadē die puta
 retur ſepulture tradi debere. **T**
 tandē tā de die q̄ de nocte ſic
 inquietabat ouentū p̄ſat⁹
 demon. ut p̄ totā noctē opor
 teret per vices cuſtodias vigi
 lantium ſororū ponere. qz nul
 la audebat ſola incedere. **F**uit
 aut̄ totus ſtupidus effectus
 ſexus mollis a femine⁹ ita ut
 neqz ego ſcīrez quid cū eis eſ
 ſem factur⁹. **T**ñ oracōnes pri
 uatas ſingulis mūxi a publi
 cas. patiētiam habere p̄dica
 ui. ut in dñō cōſiderent ſepe
 ſuaſi. **I**n p̄ſato vero ope li
 cet demonis malitia aliquid
 acquirere. quedā em̄ dixerūt.
Ecce qñ latā viam a antiquā
 ambulauim⁹. **H**ec nobis nūq̄
 acciderūt. **S**ed tamē p̄ dei ḡ
 tiam dyabol⁹ pl⁹ p̄didit hoc
 in ludo q̄ acquirere. **Q**uia q̄
 dā ceruicoſe femine quas ad
 plenū pietas reſormatorum

nō valebat trahē hoc fantas-
ma adeo terruit. ut toci⁹ vite
sue facinora osterētur sacmē-
talit. vestes vtes deponerent.
et nouas scō; ordinis formā
induerēt. et in aliā vitā noua;
se trāssōrent. **I**pc cū demō vi-
deret; tandē p dei grā; resipuit.
et nescio quo deuenit. **E**pe cō-
stantiē cōcilij in curia soroz
deuotaz q canonisse regulae
fuit. et uocantur mōsterij pil-
luruet. **I**pc **N**urēbg. **E**ystetē
dioceſ. **Q**uidam spūs noctur-
nis tpiibus multos inquietāe
solēbat. **S**i mōsteriū sorozū
ab intra nullaten⁹ pturbabat
In domo vō capellani et loci
eidē cōuicinis molest⁹ multis
extitit qbus strepitib; et sibu-
lis ac pulhib; nō multū excel-
lētibus s; manifestis. Aliqñ enī
ad pietes pcuriebat. aliqñ ve-
ro ioculatoz varias mimozū
fistulas ut videbatur flabat.
et talia nō noqua multum ge-
stiebat. **Q**uidā interea frat de-
uētus. **N**urēbg. **E**st deuotus in
not⁹ cōfesta qdā pētus ē. ut
Capellani in dīms iuuari. **Q**
cū in supiorē ptē dom⁹ ponere-
tur. et spūm ignoraret. nocte
fantasma sēsit qd sibi tunica;
quā circa se positā habuit ab-
straxit. **E**t exinde frat clamare
cepit. **F**ures suēs succurrite ho-

mines. **I**pc capanarius q i ea-
dē domo iacebat audiuit. et ne-
gotiū intellexit. lumē accēdit
et clamātem adiit. cūq; stupi-
dū reperit et vestimēta quib⁹
tectus fuerat distincta vidit p
spūm i camera. **S**capulae au-
tē frīs nullibi repire potuerūt.
quousq; tācē foramē qddam
satis puū in pietate spexerunt.
In illō enī spūs ille scapulare
strictissimē ouolutū et glomera-
tū abscederat. **F**inito vero an-
no vno a circū fantasia illd
abscellit. **D**iger: **Q**uales q
so mihi dicas illi spūs sunt q
sic inquietāt hoīes. an aīe sūt
separate v; maligni spūs demo-
nū. **T**heolog⁹: **P**rouit ex fi-
ne pcedētis capli elicē potes.
aīe nō sūt vrisilit. s; omīno de-
mōnes qm multiplica sūt dīa.
Nā qdā neminē pnt ledē gr̃
uit saltē sed solū pncipalit⁹ io-
culatores excēt. **A**lij iubi sūt l
succubi pmetes nocturno tpe
hoīes l pccō luxurie cōmquinā-
tes eos. **A**lij vō sūt q hoīes la-
cerādi l necādi hnt ptātē. **D**e
q; ita dicit **C**assia⁹ collaci. se-
rem. **T**ot eē immūdos spūs
quot in hominib⁹ studia non
dubie oprobantur. **N**ā nōnl
los eoz q; etiā paganos vul-
g⁹ appellat ita seductoēs et io-
culatoēs esse manifestum est

ut certa queq; loca seu vias
iugiter obfidentes. nequaq;
tormentis eorū quos pretēre
untē potērūt decipe delecten
tur. h̄ de risu tīmō et illusione
cōtenti: fatigare eos possūt. stu
deant q̄ nocere. Quosdā vero
solūmodo in nociuis incuba
cōib; hominū pernoctat. ali
os ita esse furoi ac truculentie
debitos. ut nō sint cōtenti illo
rū tīmō corpō a quos supple
uerint atroci dilaceracōne ve
rare. h̄ etiā irruere supemin?
trāsēntes. atq; affligere illos
seuissimā cede festinent. quales
illi in euangelio vic; Mathxi
·viij. describūtur. Similia di
cit willhelm; vbi supra de vni
uerso.

Capitulum Tertium

Rig; graue omis for
micar supueniens p
lez impedit aut nasci
retardat vel in toto necat. Ri
uū ei algor et frigoris mag
tudo vitā adimit viuētib;
et viuificandis sepe nocet. In
frigore autē malorū corda in
telligi possunt. que calore cari
tatis et a sole iustitie aliena. h̄
torpore malitie vel phidie sūt
plena. Quo cōtra de forti mul
ere pū. vltimo dicitur. Non
timebit domui sue a frigorib;
muis. vbi glō. frigora muis

sūt corda malorū phidie torpo
re argentia. de quib; dicit vic;
Math. xxiij. Quomā habun
dauit iniquitas: refrigescet cari
tas multorū. que corda nūe il
la opprimūt. que ob supbi
am de celo corruētēs in tene
bras adhuc velut āgelū lucis
ostendere psumūt et habitum
mūeū pferunt. qd dei et ange
lorū eius prium est sc; mūeo
habitu sue virtutis claritatē
signare. Non timebit autē do
mū sue a frigorib; muis. hec
mulier. qz credidit deo dicēti
qz porte inferi non pualetūt
adūsus ea; Quē et domestici
eius vestiti sunt duplicib;. sa
pientia sc; ad hereses reuelan
das. et patientia ad tolerandas
aptoz hostiū pugnās. Vel ve
stiti sūt duplicib; qz pmissio
nem habet vite. que nūc est et
future. Nūc adiuti a deo ne de
fiant. tunc autē i beatitudine
dīma visione ditati. Itē vestiti
sunt duplicib;. vna veste ope
ris. alteā mētis fide sc; et factis.
Sacramētisq; redemptoris
imbuti et exēplis. Nec in glō.
Per frigus igitur qd plicati
omī formicarū est nociuū. ma
leficorū supsticōes accipe pos
sumus. Maleficus emī dicitur
quasi malefaciens. vel male fi
de seruās. et vtrūq; i malefici

qui supstitionibus opibus pri-
mi ledunt satis reperitur. **Diger:** Supstitionum ex bto phi-
doro. scio multe sunt spes sed
q de maleficiis meo e; fecisti.
Quot modis nocere possint
proximis nunc edicto. **Tholog:** Septem mihi modi oc-
currunt quibus ex pte eoz que
sunt hominis nocere pnt. sed
nunq nisi deo pmittente. Neq;
eo quo nocere dicuntur tempe-
actonem vel passionem p se im-
mediate inferunt. s; p verba ri-
tus vel facta quasi p pacta imi-
ta cu demonibus ledere dicun-
tur. Na poci; demones hec im-
mediate lesiva inferunt. **Un;**
igitur modus est q amorem
malu ingerunt viro alicui ad
mulierem aliquam vel mulieri ad
virum. Ali; est qn odium vel inu-
diam in aliquo seminare pcurat.
Tertius e in hijs q maleficia
ti dicuntur ne vignatiua vti va-
leant ad feina; vel viceversa fe-
melle ad virum. **Artus** modus
est. cu in mebro aliquo hoiez
egrotare fatiunt. **Quintus** cum
a vita puat. **Sextus** qn vfu-
romis aliquem puant. **Septi-**
m; cu qcuq; pdictoz modoz
aliquem in suis reb; vel aialib;
ledere qunt cu effectu. **Diger:**
peto de hijs funditus omnib;
informari q quida talia aut

negat omnino a caus naturali-
b; solu ascribunt aut in pte no
ea occidunt. **Tholog:** fun-
ditus nosce talia ad modicu
vile est. ymo forte qbusda
nocer; oportet; em phibito;
inspicere lib ros vel supsticio-
sa aliq que oco su cetm tata te-
pis egestate plegere. Nec opus
est scire talia late tibi pferim
q ex codice status ad id no
obligais. **Ver** tn expla tibi
tradam a doctrinas aliquas pe-
tito tuo accomodas quas ha-
beo ptim a doctorib; nre facul-
tatis. ptim etia p expientia cu
iusda pbi iudicis secularis et
fide digni q questioib; a falsio-
nib; ac publicis expientis q
puatis talia multa didicit. cu
q late a pfide sepe cotuli dno
petro vic; cuiu bernesi t lausa-
nesi dyocesi qui multos vtri-
usq; sex; incineavit maleficio;
et alios fugavit e territorio do-
mini bernensi. **Cotuli** insup
etia cu dno benedicto mocho
sacti bndicti ordinis. **Qui** lic;
mo sit religiosus multu vrie-
ne in reformato monasterio. tn
an decenu adhuc in seculo de-
gens fuit mgromaticus iocu-
lator mim; et truphator apd
seculares nobiles insignis et
exptus. **Audiui** filie quedam
de sequetibus ab inquisitore

De maleficiis q mod
pnt habere uord

1 modus uord
maleficior

2 modus

3

4

5

6

7

heretice prauitatis. **E**duenſi q̄
nri ordinis fuit in cōuētū lug-
dinenſi deuotus reformator
et in eduenſi dioceſi multos
de maleficijs reos inquisierat.
Sunt igitur vel nouiter fu-
erūt ut idez inquisitor et dñs
petrus mihi retulerūt et fama
cōmunis habz circa districtū
Bernenſi domini. q̄dam ma-
leſici vtriuſq; ſexus qui cōtra
hūane nature inclina cōnem
p̄mo aduerſus odicōnes ſpe-
tierū oīm beſtiarū. lupina ſpe-
cie excepta t̄mō: ap̄e ſpetiei
infantes vorant et comedere ſo-
lent. **N**am in opido boltingen
lauſanenſi dioceſis quidā di-
ctus ſtedelem grādis maleſi-
cus captus p̄ prefatū petrum
iudicem loci. qui fatebatur ſe
in certa domo vbi vir et vxor
ſimul manebant p̄ ſua male-
ſicia ſucceſſiue in vtero vxoris
p̄ſate ſeptem circiter infantes
occidiſſe ita ut ſemp abortum
faceret in femina ānis multīs.
Simile fecit in eadē domo oī-
bus p̄coribz ſetoſis. quorum
nullū vniū partū edidit in eis
dem annis put rei euentus p̄-
bauit. **S**uq; aſdictus nequā
questionaretur an in hīs et
qualit̄ reus eſſet. ſacin? aperu-
it dicens. **S**ubter limē. **H**oſtī
dom? ſe lacertā poſuiſſe dixit.

et ſi amouētur ſecūditatem
habitātibz reſtituēda; pre-
dixit. **C**ū aut ſerpēs ille quere-
retur ſublimine nec inuenire-
tur quia in puluere fortaliſſis
reductus erat. pulueres ſeu ter-
rā de ſubē poſitā aſportabāt.
In eodē anno vxor et oībz
iūmetis domus ſecunditas re-
ſtituta eſt. **P**refato aut torto
non ſpōte fatebatur et demū
p̄ predictū iudicē ignibus t̄-
ditus eſt. **D**emū antefato in-
q̄ſitor mihi referente hoc an-
no percepi q̄ in lauſanenſi du-
catu quidā maleſici p̄pos na-
tos infantes coxerāt et comede-
rant. **M**odus aut diſcendi ta-
lem artem fuit ut dixit. q̄ ma-
leſici in certā concōez venerūt
et ope eorū viſibilit̄ demones
in aſſumpta ymagine vidēt
hoīs. **C**ui diſcipulus neceſſario
dare habebat ſic de abnegā-
do xp̄ianiſmo. de eucaliſtia nū-
q̄ adorāda et de calcādo ſuper
crucē vbi latent valeret. **F**uit
inſup fama cōmunis dicto pe-
tro iudice mihi referēte q̄ in
terra bernenſium tredecim in-
ſantes deuoti eēnt intra pau-
ca t̄pa a maleficiis q̄ obrez eci-
am publica iuſtitia ſatis duē
exarſit in tales paricidas. **C**ū
aut petrus queſuiſſet a quodā
capta malefica per quē modū

*Capitū maleficorū
quo quētur
ad t̄tū et corp
maleficorū*

*Modus facendi et prae-
parandi maleficium
ab hominibus*

infantes comederēt. **N**lla rñdit
Modus iste est. **N**ā infantib⁹
nō dum baptisatis infidiam.
vel etiā baptisatis p̄sertim si
signo crucis nō muniuntur. et
orōnibus. hos in cunabulis l
ad latera iacentes parentum.
cerimonijs nris octidim. **H**is
postq̄ putantur oppressi esse
vel aliudē mortui de tumulis
clam furto recipim⁹. **I**n calda-
ri de coq̄m⁹ quousq̄ euulsis
ossibus tota pene caro efficia-
tur sorbilis et potabilis. **D**e so-
lidiori hui⁹ materia vnguen-
tum facimus nostris volūta-
tibus et artibus ac trāsmutati-
onibus atq̄ modum. **D**e liqui-
diori vtro humore flasca aut
vtres replemus. **D**e quo is qui
potatus fuit. additis paucis
cerimonijs. statim cōsci⁹ ef-
ficatur et magister nre secte.

Modū autē eūdem ali⁹ iu-
uenis maleficus captus et inci-
neratus tādē licet ut credo
vere penitēs distinctius resca-
uit qui man⁹ dicti petri iudi-
cis vna cum vxore malefica i
p̄suasibili paulo antea euase-
rat. **I**n bernēsum nāq̄ iudicō
captus dict⁹ iuuenis cū vxore
et ab eadem in distincta tur-
rim repositus dixit. **S**i meorū
facinorū vniā cōsequi posses
ōniā q̄ de maleficijs scio. libes

*Aliq.
modus
faciendi
malefici*

patefacere. **M**ori em̄ video
me oportebit. **C**ūq̄ p littera-
tos si vere peniteret audisset.
et se vniā cōsequi posse omnino
dā. tunc letē se morti obtulit
et modos p̄meue infectōis oñ-
dit. **O**rdo inq̄ tal' est quo et
am seductus fū. **O**pt⁹ p̄mo ut
dm̄ca die anq̄ aqua bñdicta
consecratur et etiā introire
moritur⁹ discipulū cum ma-
gistris et ibidē abnegat corā
eis xpm̄. eius fidei. baptisma
et vniūsaletē etiam. **D**einde
homagiū p̄stare magisteru
lo id ē puo magistro. **I**ta em̄
demonem et nō aliter vcant.
Postremo de vtre bibit supra
dicto. **S**quo facto statim se in
interioribus sentit p̄magines
nostre artis concipere et retie-
re ac p̄ncipales ritus hui⁹
secte. **I**n hunc modū seduct⁹
fū. **V**xor mea quā tātē p̄tatie
credo ut potius incendiū fusti-
neat q̄ minimā fateri velit v-
ritatē. **S**ed lxu ambo rei sumus
Sicut dixit iuuenis ita repta ē
p̄ om̄ia veritas. **N**ā p̄cōfessus
iuuenis in magna cōtriciōne
mori visus ē. **V**xor v̄o testib⁹
coniuncta veritatis nec in ipsa
tortura fateri voluit. nec in mor-
te sed incendio preparato per-
lictozem eidē m̄ verb⁹ pessimis
maledixit et sic incinerata est

Ex p̄dictis iam liquet q̄ noxi-
um sit frigus p̄fidie q̄d infan-
tes ⁊ partus solet occidere.

Diger: Est ne licitū malefi-
ciū de loco tollere. **Thologo-**
gus: Antiq̄ negant. moderni
cōcedūt. utriq̄ bene. Sed so-
la opus est v̄nica distinctiōe
q̄ a tolli pōt p̄ aliud malefi-
ciū seu p̄ ritus alicuius malefi-
ci illicitos. Et id cōstat esse illi-
citū. p̄mo p̄t̄ h̄mo mori de-
beret q̄ in talia cōsentire. Aut
tollī pōt sine nouis sup̄sticiōis
opibus ut p̄ motum localem
velut dictū fuit de puluere la-
cerate. Et illud est licitū. Exem-
plū de priori casu. Nam inq̄si-
tor eduen̄s mihi referebat q̄
modus tollendi maleficiū. a
se v̄ndicandi in malefico tal
practicabatur suo tpe. Venit
enī aliq̄s lefus in se vel in suis
ad maleficā sciscitās scire ma-
lefactorem. Tūc malefica plū-
bum liq̄factum aliquotiens
fūdebat in aquā quousq̄ ope-
re demonis in plūto ymago
aliq̄ videretur. Qua visa yma-
gine. malefica quesivit ab ex-
plorāte. In q̄ pte vis ledi male-
ficum tuū ⁊ te oē vulnere eū
agnoscere. Cūq̄ explorator
locū eligeret. statim malefica ī
eade m pte ymaginis q̄ in plū-
to relucebat. fixurā vel vuln?

pultz posuit. a locū vbi reū
inueniret indicauit. Romē tñ
nullatenus manifestauit. sed
experientia teste maleficus p̄
oia ledi repiebatur sicut sua
ymago plūtea.

Capitulū Quartum

Alis carētes formice
vel nīmū p̄gredien-
tes in publicum: ab
alijs bestijs faciliē necantur.
q̄ alis p̄nate multū se suble-
uant ne bestijs terre preda fi-
ant. Per alas aut virtutes in-
telligūtur q̄ talibz multū bo-
ni ferūtur. Dñ. Ezech. iij. De
scriptis volantibz aīalibz dī-
cit. Audiui post me vocē omo-
cōis magne. Bñdicta glōia
dñi de loco suo. ⁊ vocē alarum
aīaliū pcutientū alterā ad al-
terā. Sic exponit bt̄s grego.
libro. xxiiij. moā. Quid nāq̄
p̄ alas aīmalū nisi vtutes de-
bem? sentire sanctorū. s̄q̄ dum
terrena despiciūt: ad celestia
volādo subleuantur. Vñ iam
recte p̄ ysaīam dicit. Qui cō-
fidūt in dño: mutabunt forti-
tudinē. assumēt pēnas ut aq̄
le. Volāta itaq̄ aīalia alis su-
is se vicissim feriunt. q̄ s̄cto-
rum mētes in eo q̄ sup̄na ap-
petunt. cōsiderātes inuicem al-
teris virtutibz excitātur. Ala-
ei sua pcutit. q̄ exēplo scitatis

Apric me ad melius accendit
Et ala mea vicinum felo si ali
 quando alteri opus bonū qd
 imitetur ostendo Ille vō for
 mice mōales que virtutū pen
 nis non sunt alate. vel q mimi
 um sue domus. ecclie videlicet
 catholice limites incaute exe
 unt in phidia incedēdo. Tales
 ab vñs p quos malefici vel
 nigromātiā possunt intelligi
 facili deorantur. Sicut hñ
 simplices pueri in figura quā
 domos egredientes pntum.
 a heliseum deridentes ab vñs
 deuorati esse leguntur. **quartū**
Regū secundo. Piger. Quia
 de nigromātiā mēcōem fe
 cisti quero an ne differentia
 eorum sit a maleficiis. a si hic
 que eorum sint opera. **Th**
ologus. Nigromātiā ppe hñ
 dicuntur q de tra supsticiōs viti
 bus mortuos se posse suscitāe
 ad loquēdū occulta oñtant.
Qual fuit illa oly phitomissa
 q ad pces saul samuelē se su
 scitāe velle aduocabat. ut eue
 tū belli patefaceret regi: **primū**
Regum vicefimooctauo. Qua
 lis etiam symon magus fuit
 pessimus qui supra principis
 aploz se auctoritatem prefe
 res. de fūctū se suscitare finxit.
Ex accommodacōne tñ vñs. ni
 gromātiā dicuntur. q p pacta

*Quia in nigromātiā
 a maleficiis*

demonū p fidē cerimonijs fu
 tura pducūt. a occulta reuela
 cōe demonū aliq manifestant.
 aut qui maleficijs primos le
 dunt. **E**t a demonibus sepe le
 dūtur. **F**uit a hodie vñit wi
 ene in mōsterio qd ad scotos
 dr. frat de quo pcedenti capi
 tulo retuli: sātī bñdicti ordi
 nis hic in seculo exñs famos
 simus fuit nigromāticus. **Nā**
 libros demonū de nigroman
 tia habuit. sedm eosde; sa
 tis miserabilē a dissolute vi
 xit plurimo tempe. **H**abuit
 aut sorore virgmem deuota;
 multum de ordine penitentiū.
 cuius ut puto pabus frater
 a fauibus demōis erūtus est
Cōpūctus enī ad diuersa lo
 ca diuersoz reformatoz mō
 steiorum venit. petens sibi scē
 conuersacōnis tñ di habitum
Sed quia gigantee stature
 a terribilis aspectu erat. a in
 maleficijs ac ioculacōnibus
 princeps aliorum. fidem vix
 aliquis viro dabat. **T**andē
 autem receptus in antedicto
 monasterio. In ipso ingressu
 nomen mutauit. a vitam be
 nedictus enī wear cepit. a
 fm beati patris bñdicti regu
 lā ado pfect ut infra paucos
 ānos speculū religiōis effcūs
 in pōratus poneretur officiū.

*De qda maleficio patre qd giganteus a nig
 mātio a pta qd a noz mōz pntum
 p bñdicti a noz bñdicti a nōz*

Liber**Quintus**

et in ambone per secularibus profectus gratiosus est predicator factus ad populum. Hic cum adhuc esset novitius? put eo referente audiui multas veritates a demonibus quos reliquerat sustinuit. Cum enim confessus fuisset sacramentaliter quadam die et vir? sue puerse vite euomisisset ob spem venie sequenti nocte lucernam in manibus deferens demonem adesse sensit. Eandem namque lucernam violento ictu de novitii manibus demon excussit et eum non modicum ledere molitus est. Sed vixit christi miles huius urbi tyrannidem quod virtutum alas iam assuplerat quibus per orationes sacras ab ore bestie liberatus est. Preterea quem admodum a supradicto petro iudice audiui in territorio bernensium et in locis eisdem adiacentibus a sexaginta circiter annis suprafata maleficia a multis predicata sunt. Quorum primum auctor fuit quidam Scavi? dictus qui publice de hoc gloriari audebat quod quicumque vellet ipse se in omnium suorum emulorum oculis velut murum facere valer et dilabi a manibus inimicorum suorum letaliu et ita capitalibus inimicorum suorum manibus sepe ut dixi evasit. Sed cum terminum sue malicie divina iustitia facere voluit tandem per

Capitulum**Quartum**

hostes suos in stufra quadam prope fenestram quadam sedem explorabatur caute. Quo in loco cum nullum de sibi insidiantibus suspectum haberet per fenestram gladius et hastis inopinatus transiit? et ob sua facinora mortuus? ibi miscibilis? tamen sue fraudis cometa discipulo qui homo vocabatur reliquit. Et idem supradictum stadelm in maleficiis magnum secit. Sciverunt hi duo quoniam sibi placuit tertia? partem fimi feni vel frumenti aut cuiuscumque rei de vicini agro nemine videte ad proprium agrum deferre. Gradines vastissimas et auras levias cum fulminibus percurant? aspectu parentium infantes prope aquam ambulantes in ipsa nullo videte picere eos. Sterilitatem hominibus et iumentis efficere in rebus et corporibus primum os ledere equos sub inflexione? si strepente ascendenti teneret? freneticos facere de loco ad locum per aera ut putabant transire? a se cum capi deberet fetores perfimos emittere. In se capientium man? et animos tremore magnum incutere. Occulta aliis manifesta et quedam futura predicere. Absentia velut presentia conspicere ictu fulminis nonnunquam quem vellet interimere et multa alia pestifera percurant? sciverunt

ubi a qñ dei iustitia hoc fieri p
misit. **Diger:** Duo hic scire
velle. Primum ut ne demones
sui discipuli talia maleficia in
fulminibus gradibus et filia q
dixisti facere possent de quibus aliquid
dubitaret. **Secundo** quod grossatebat
ne tales miseri per quod divina opera in
suis machinamentis impediretur.
Cholog: Ad primum respondeo
habet dubium prout non in deo per
mittente. **Ra** Job. i. et ii. **Accep**
ta potestate a deo statim demon per
curavit ut sabbei quingenta iu
ga bouum et quingentas asinas au
ferret. ut deinde ignis de celo
descenderet septem milia ouium incen
deret. **Caldei** per tres turmas
tria milia camelorum raperent. ut
septem filii et tres filie perirent
et ventum lapsum domus occuberent
et septem pueri multi uno deper
to. utque vicer pessimo corpore sancti
virii periret. et uxor et tres
amici eius eum vexarent graviter.
Ubi sanctus doctor dicit. **Rece** est
ostendi quod deo permittente demo
nes possunt perturbare et aeris indu
cere. ventos concitare. et facere ut
ignis de celo cadat. Quauis
enim natura corporalis non obedi
at ad nuntium angelis nec hominibus
nec malis ad susceptionem formaru
rum sed soli creatori deo tamen ad mo
tum localem naturam corporalem nata est
spirituali nature obedire. **Cuius**

iudicium in homine apparere. **Ra** ad
solum imperium voluntatis mouen
tur membra ut opus a voluntate
dispositum persequantur. **Quocirca**
ignis solo motu locali fieri pos
sunt. hoc per naturalem virtutem non
solum hominibus etiam malis facere pos
sunt nisi diuinitus prohibeantur. **De**
tamen autem pluuies et alie huiusmo
di aeris perturbationes solo mo
tu vaporum resolutorum ex terra et
aqua fieri possunt. **Unde** ad huius
modi percuranda naturalis virtus
demonis sufficit. **Hec** **Thos**
Mala enim que nostris exigenti
bus peccatis in mundo sunt. de
volutis suos tortores iuste per de
mones solet infligere. **Unde** glo.
super illo psalmo ceteris quod voca
uit famem super terram et orem firmam
tum pauperum ostendit. dicit sic. **Hec**
mala permittit deus per angelos
malos que talibus impositi sunt. **Do**
cat ergo famem id est angelum fami
impositum. **Hec** ibi. **Porro** quod ad
secundum dubium noueris indubie
maleficos multipliciter impediri
posse. **Ra** ita fatebantur multi in
torturis et difficultate quodam. **Alii**
vero sponte. **Et** quod tamen ex pre
dicti petri verbis in summa collegi quod
quod sunt per quod multi impediuntur aliquando
in toto aliquando in parte aliquando ne in per
sona hominis fiat aliquando ne in suis an
imis. **Uic**que fide integra vel dei pre
cepta in caritate seruantibus

Dubium a quibusdam dicitur
demonibus et dyabolis
possunt facere maleficia
in modum quod dicitur
in ad 2. aqua et uento.

Ubi non sunt rationes de aqua
quod ille per uentum perducit

Et per. **Forma** per quod maleficia per
magis aliquando in uisum et per
ut per. **Forma** hanc in per uisum

De signo crucis ⁊ oracōne
mumentib⁹. **R**itus ⁊ cērimo
nias ecclē colentib⁹. publica;
iustitiam bñ exequētib⁹. **E**t
xpī passionē vltō vlt memo
ria ruminātibus. **D**e pmo ⁊ se
cūdo exēpla talia mihi petrus
q̄ supra retulit que audierat
de supradictis maleficiis. **C**um
inquit quidā simplex h̄ non
rectus maleficiū me inuocaret
ut inimicū suū vita priuarem
aut in corpe lederem grūiter
fulminis ictu vel mō alio. **V**o
caui ego magisterulū id ē de
monē qui mihi rñdit. q̄ neu
trū facere posset. **H**abet inquit
fidem bonā; ⁊ diligēter se sig
no crucis munit. **I**deo non
in corpe h̄i vñdecima pte fru
ctuū suorū in campō. si libet ei
nocere possum. **E**loui vetera
nam quādam virginē que sei
osa nomen habuit in diocef.
Constantien. finibus. **H**ec mī
onū in vicinia existens virgi
nū ⁊ speculū ad viuificē crucis
signū ⁊ ad xpī passionē sum
mā gerebat fidutiā. **M**anebat
aut in tugurio villagii paup
culi ipsa vltute paup in ter
ra vbi nōnūq̄ maleficia satis
locū habere dīnoscutur. **H**u
ius amicus in pede graui lefus
fuit maleficiō a quo nulla arte
sanari poterat. **P**ost multa au

Ex q^{da} de quoda p^{re} m^ol^oq^u in p^{re} l^oq^u
q^uo u^ll^o u^ll^o p^{re} m^ol^oq^u m^ol^o
p^{re} m^ol^oq^u p^{re} m^ol^oq^u p^{re} m^ol^oq^u p^{re} m^ol^oq^u
p^{re} m^ol^oq^u p^{re} m^ol^oq^u p^{re} m^ol^oq^u p^{re} m^ol^oq^u

tē i cassum adhibita remedia
Visitauit predicta virgo iſir
mū. q̄ ab ea petiuit ut pedi bñ
dictōem aliquā applicar. **A**n
nuuit illa. ⁊ filent tñmō oraci
onez dñicā ⁊ apostolorz sym
bolū cum geminatis viuifice
crucis signis applicauit. **T**ūc
statim infirmus curatū se sen
ciens. **S**cire voluit in remedi
um futuroz quid carminaci
onis virgo applicasset. **Q**ue
rēdit. **V**s mala fide vel debili
dñis ⁊ approbatis exercitijs
ecclie non mīxeritis ⁊ carmina
ac rēmedia prohibita crebro
vestris infirmitatib⁹ applica
tis. **A**dcirco raro in corpe ⁊ sem
p̄ in anima per talia ledimini.
Si in orōnū ⁊ signoz lici
toz efficaciam speraretis. faci
lit sepe curaemini. **N**ihil enim
vob applicui nisi dñicam orō
nem ⁊ apostolorū symbolum
⁊ iam sanatus estis. **P**reterea
cōstat q̄ malefici de ritibus
ecclesie ſuatis ⁊ veneratis ſua
maleficia prepediri ſatentur.
ut p aque benedictę aſphonē.
p ſalis cōſecrati ſumpcōnē. p
cādelarū die purificacōnis. et
palmarū in die palmarū cōſe
crataz vſū licitū ⁊ p ſimilia.
Quod ad hoc talia ecclia exorcizat
ut vires demonis minuāt. **D**e
publica vero iuſtitia hoc oēs

Remedia contra maledicta.
et maledicti contra for-
liges

malefici qui supra verbo et ex
pientia testimoniū dederunt
quod eo ipso quo per reipublice
iusticie officiales capiuntur.
statim omnis maleficorum ener-
uatur potestas. Unde cum se
predictus iudex petrus ante fa-
tum scadelē capere vellet per su-
os famulos. tantus tremor
manibus eorum incussus est et
corporibus. et naribus illap-
sus tam malus fetor. ut se fere
desperaret an maleficum inua-
dere auderet. Quibus iudex ait
Secure miserum inuadite. quod
publica tactus iusticia omnes
vires perdet sue nequitię. Et ita
rei probauit exitus siue effe-
ctus. Idē iudex tale dedit exem-
plum. Cum ait scadelē capti-
uallēm qui grandinibus ter-
ram ex fame grauissime leseāt
et per fulmina plura vastauerat
quesiui a reo de veritate. Qui
post quartum ad cordas tra-
ctum primo rñsum mihi dedit
tale. Facilitē gradines percuro
sed ad libitū ledere nō valeo sed
eos tñmō quod dei destituti sunt
auxilio quod signo crucis se mu-
unt fulmine meo nō interibūt
Cui iudex Quō ad tempesta-
tes et gradines citādas pro-
ceditis. Rñdit reus primo ver-
bis certis in capō principē omni-
um demoniorū implorem ut

de suis mittat aliquē a nobis de
signatū percutiat. Deinde venien-
te certo demōe in capō aliquo
viam pullū mīgrū immolam?
eundē in altū piciedo ad aera.
quo a demōe sumpto: obedit
et statim auram occitat nō sem-
per in loca designata a nobis sed
iuxta dei viuentis pmissiōem
grandines et fulgura proieci-
do. Subintulit iudex tercio quod
rendo. Spñt ne per aliqua tempe-
states tales remediari a vobis
concitaretur a demōibus. Respo-
dit possunt per hęc vicē. Adiuro
vos grandines et ventos per
tres xpī dñmos clauos qui cri-
sti manus et pedes perforarunt
et per .iiii. euāgelistas sanctos
Matheū Marcū Lucam et Jo-
hānem ut in aqua resoluti de-
scendatis. Ex quibus iā liquet
quod omnipotentis dei clemencia
et sapiētia que attingit a fine
vsq; ad finē fortiter disponit
etiam istorum pessimorum ho-
minū et demonū maleficia sua
uiter. Ita ut dum perfidia sua
xpī regnum et fidem querant
minuere et infirmare. eandē
in multorum cordibus firmēt
et radicient validius. Utilita-
tes enim plurime fidelibus ex
pfatis malis possunt euenire.
quia sic fides roboratur. demo-
nis malicia inspicitur. dei mīa

et potius. Hinc etiam con-
stat quod ad iudicium per maleficia

De praestratione quo
dñus et dñi. p. p. et bla-
dy p. dñi. p. dñi. p. dñi.
et dñi. p. dñi. p. dñi.

et potestas manifestantur.
 lues ad custodia sui actuan-
 tur. et ad reuerendam xpi passi-
 onem et ceremonias eccie acten-
 duntur.

Capitulum Quintum

Quod si huiusmodi et tem-
 pestate ab incessu et a-
 labore impediuntur.
 p viscosa incedentes vel bitumi-
 nosa loca. talibus imbecillia ani-
 malia adheret sicuti tempesta-
 tibz occurrunt in corpore. et via-
 eis incedendi precluditur.
 p viscosa aut bituminosa loca oc-
 casio carnalium voluptatum desi-
 gnatur simulate in xpiana fi-
 de viventium. qz hijs allecta-
 mes ad bn opandum non va-
 let egredi. s; in eis de potius terre-
 nis captiuatur delicijs. In cu-
 ius typum illoco vbi ceciderit
 rex sodomie et gomorre cu su-
 is oplicibz p qs luxuriosi et
 continentis designatur. fuisse
 leguntur in valle siluestri mul-
 ti bituminis putei in quos ru-
 entes plaphi sunt in corpore vi-
 delicz voluptates varias. Incul-
 ti em mores ut dicit glō. ibid
 gen. xiiij. In pfundū maloz
 ptinaces trahunt. Qui aut re-
 manserāt nō occisi ut ibidem
 sequitur ad mōtana id ē ad
 virtutū culmina fugerūt.
 hic Bernardus omelia. ix. sup can-

tica dicit. Viscus quide; pra-
 ui desiderij et delectacois terre-
 ne animā volae nō patitur. et
 citius retrahit mentez si forte
 aliquñ subleuatur.
 p tempesta-
 tez etiā voluptuosi a bonis ex-
 ercendis impediri dicuntur. qz
 carnaliū voluptatū sectatores
 hūano delimiti fauore velut ef-
 feminate ad ardua virtutum
 opa efficiuntur. De quibz Job
 .xxxvi. dicitur. Morietur i te-
 pestate anima eoz et vita eoz
 int effeminatos.
 velut alia trālla-
 cō habz; vita eoz vulnerabi-
 tur ab angelis.
 Vbi beatus
 greg. libro. xxvi. mora. dicit
 Simulatores qui vite sue
 custodia negligūt in tempe-
 state modi rferuntur.
 Hinc qp
 pe eos turbo subito interne p-
 cussionis eicit. quos arrogan-
 tia externi fauoris extollit.
 Et
 vita eozū inter effeminatos.
 Si em vrisimilit vniuerent:
 laus transitoria nulla eos cor-
 ruptōne vitiaaret.
 Vn electis p-
 plexa suadet dicēs. Viriliter
 agite et confortetur cor vstrū.
 Illico sedit. quasi sexū cordis
 minuere curauit.
 Luxuriosa
 quippe mens corrūpitur si re-
 bus trāsitorijs delectatur.
 Igi-
 tur simulatoz vita int effemi-
 natos moritur qz luxuria cor-
 rupta repitur.
 Trāslacōe vzo

Sim by 1 pma d. 4a
miles i. h. a. l. f.
h. m. a. a. p. p. b.

vulneret ab angelis. **V**trūq;
tū hī sermōe discrepat. tū ra
tōe concordat. q̄ effeminatoz
vitam angeli vulnerat. dum
nūcīj veritatis eā iaculis san
cte p̄dicatōis impugnant.

Diger: Multos audiuim⁹
nostris t̄pibus per maleficos
ad amorem alienarū femina
rum adeo succēdi. a feminaz
ad viros nō suos. ut nulla cō
fusiōe plagis vrb̄ aut factis
ad desistendū cogi valerent.
Diuerso int̄ sexū vtrūq; ma
trimoniū sacramētō cōiunctum
nōnunq; expti sumus odia ta
lia suscitare p̄ maleficia. a fili
ter infirigidatōes ḡnatiue po
tēcie. ut nec reddicōez nec exa
ctōem debiti m̄rimonial locū
p̄ ple valerēt h̄re. Cū igitur
amor ⁊ odiū in anima existāt.
animā h̄m oēs tue p̄fessionis
cōpotes dēmo intrare nequūt.
Quid hic sit veritatis vel fal
sitatis scire expedit. q̄ amore
muliebrī velut visco irretitur
anim⁹. a odio radicato qua
si tēpestare rigidissima ad p̄xi
mi fauorem frigescit h̄o. ⁊ ita
ad labōrē meritorū progre
di ratiō nō valet. **T**heolo
gus: Quāuis h̄m concordem
n̄oerū doctrinā dēmo in intel
lectum vel voluntatē h̄ois ope
rari immediate nequeat. tam

h̄m eos dē in corp⁹ a in potēci
as alligatas corp⁹ dō p̄mittē
te agē valet. siue sint sēsus ite
riores siue extēiores. **V**n̄ Job
ij. dēmo dē ait. **E**cce i manu
tua id ē in p̄tate est Job q̄ ad
corpus vic; v̄z tū animā illi
us serua. **T**angis itaq; in tua
questiōe tres difficultates vi
delic; quō philocapō ⁊ odiū
in voluntate a maleficiū in potē
tia ḡnatiua causetur. **D**e phi
locapōe igitur seu amore in
ordmato v̄nus sex⁹ ad alter
scire debes q̄ tripli de cā ori
ripōt. **A**liq̄ ex sola incautela
oculorū. **A**liq̄ ex tēptacōe dē
monū tū. **A**liq̄ vero ex male
fico nigromatīcoz fil ⁊ dēmo
nū. **D**e p̄rio d̄. **I**ac. i. vnus quis
q; tēptat a occupia sua abstr
ctus ⁊ illect⁹ dē dē occupia cū
cōcepit p̄ait p̄ctm. p̄ctm v̄o
cū cōsumatū fuerit ḡnat mor
tē. **S**ic sy ch̄ cū vidiss̄ d̄pnā
exētem ad vidēdū mulieres
regionis ad amauit eam ⁊ ra
puit ⁊ dormiuit cū illa ⁊ oglu
tiata ē aīa ei⁹ cū ea. **B**en. xxx
ij. **A** h̄m glōz infirme aīe sic
accidit q̄n postpositis ap̄riis
aliēa negotia cuat seduci osue
tudine a sic vna v̄nitate osen
sus cū illicitis. **D**e. ij. q̄ oriāt
ex tēptacōe dēmonū p̄cipali
t̄ sic amō sororē suā thamar

Nota q̄ d̄m h̄ p̄ opari
in p̄oib̄ aīe alligatas ⁊
ratiōis q̄ p̄r potētiā origin

Tripli d̄ causa p̄ d̄m ⁊ nob
philosopho p̄ amor ⁊ ordinari

speciosissimā adamauit et depie-
rat in ea valde. ita ut propter amo-
rem eius egrotaret. **Re. xiiij.**
Nō enim in toto vel vix tā cor-
ruptus ēē videretur ut in tātū
facinorū stupri p̄siliū grauius
temptatus a dyabolo si non
fuiſſet. vñ glō. ibidē. **H**oc mo-
net nos ut sēp caute agamus
ne vitia in nobis dominentur.
et p̄nceps p̄ccati qui falsā pa-
cem piclitantibz spondet nos
patos inueniēs de improviso
trucidet. **D**e hoc scōo genere
amoris refertus est liber scōo
rum patrū qui refert oēm tē-
ptacōem carnalis amoris si-
bi in h̄remis subtraxisse quos-
dam. qui tñ vltra q̄ credi po-
test amore mulierū tēptabā-
tur aliquotiens. vñ 1. iij. cori.
xiiij. **A**plius dicit **D**atus est m̄
stimulus carnis mee angelus
sathane q̄ me colaphiset vbi
glō. sic dicit temptacō p̄ libi-
dinē **D**atus est mihi stimulus
ut q̄dā aūt **T**ēptacō aut cui
non cōsentitur nō est peccatū
s̄ materia exercende virtutis
Hoc itelligē dictū de tempta-
cōne q̄ est ab hoste. non a car-
ne que p̄ccatū est veniale si ei
nō consentiatur. **h**ec ibi **E**t de
hoc amore habes exēplū sup̄
libro p̄mo ca. iij. **D**e tēcō q̄
amor heres pueniat ex ma-

leficis demonū et ydolatriaz.
ostenditur hoc **E**zech. xxiiij.
sub methaphora mulieris de
israhelē qui populū iam seque-
batur ydola et maleficia assiri-
orū. **I**nsaniuit inquit in ama-
tores suos et assirios p̄pinq̄ua-
tes ei. vestitus iacincto p̄m-
cipis et magistratus iuuenes
cupidinīs vniuersos equites
ascensores equorū. **q**uos oñes
cōstat maleficos habuisse vñ
ydolatrias. **p** quē modū autē
demon i potētia ymaginatuā
in fantasiā et in gñatiūam pos-
sit agē. oñdit petr⁹ de palu. i.
iiij. dis. xxiiij. quicqz modis.
Habet em̄ ex hoc q̄ est spūs
potestatē sup creaturā corpa-
lem ad motū localem p̄hibē-
dū vel fatiendū. vñ potest cor-
pora impedire ne sibi appropi-
quent vñ directe vel indirecte
iterponēdo se i corpe assumpto
sic accidit spōso q̄ desponsaue-
rat ydolū et nihilomin⁹ otraxe-
rat cū q̄dā iuencula nec p̄p̄t
hoc poterat eā cognoscē. **S**e-
cūdo mō hōiem inflāmare ad
actū illū vel r̄frigeraē ab actu
illo adhibēdo occulte vtutes
verū q̄s optime nouit ad hoc
validas. **T**ercō turbādo esti-
macōnē et ymaginacōez qua
reddit mulierem exosam. qz
potest i ymaginacōez imp̄mē

*Demon quod modum per
p̄m ymaginacōem in
fantasiā et gñatiūam
ho potest imp̄mē et
altri mōdū in dēdō
et d̄ p̄m d̄ palu.*

Rito repmēdo dūctē vigore
mēbri fructificacōi actomodi
ficut motū locale cuiuscūq;
organī. **Q**uinto phibēdo missi
onē spiritū ad mēbra in quī
bus est virtus motua q̄h in
tercludēdo vias seminis ne ad
vasa gnacōis descēdat vel ne
ab eis recedat. vel ne exatet
vel emittat vel multis alijs mo
dis. **C**ū aut fatūt muliēs sorti
legia cū fabis et galloz testi
cul. nō ē credēdū q̄ virtute il
laz rez vir impotēs reddatur.
S occultata virtute demonū
illudētē sortilais per ista cor
poralia. **P**lus autem permittit
deus sup hunc actum per quē
primū peccatum diffunditur
q̄ sup alios actus humanos
ficut sup serpētes qui magis
incāta cōmibus deseruiunt q̄
alia animalia. **E**xēplū aut de in
flāmādo ad actū illū hētur in
legēda bti basilij de virgine q̄
seruū pntū occupuit et defrige
rādo ut de illo q̄ p dōlū despōsa
uit et spōsā cognoscē nō potu
it. **I**dē etiā de muliere ē q̄ pōt
ymaginatōem eius sic demē
tare ut exosū habeat virū. q̄
p toto mundo nō pmittat se
cognosci. **I**terū p motum loca
lez corpore interposito vel va
se obstructo pōt demō p ma
lehtiū impedire mulierē licet viz

i pluribz modis. **P**ro vir sepi⁹
malehtiatur q̄ mulier. **E**t ma
gis pmittit de⁹ in pccōres dese
uē demōes q̄ i iustos vñ an
gelus dixit. **E**thobie. In illos q̄
libidini vacant accipit de mo
nū ptatē. **L**icet aliqñ in iustos
sic in Job. **A**pt qd dēt facē cō
fessioez a huiusmōi ne ferro
manētē i vulnē frustra sit ma
lagma apponere. **N**ec de p.
Piger. **M**ihi adhuc oc
currit de visco carnal amoris
dubū. **V**trū in caritate exntes
amore tali malehtiari valeāt.
Etholog⁹. **R**nsūm huius
actipe ex Cassiani verb qbus
collacōe. ij. abba sereni in hē
verba cōcludit. **D**iffinit inqt
btus. **A**ntho. nullaten⁹ demo
nē posse mētem cuiusq̄ vel cor
p⁹ muadere nec habē faculta
tē i cuiuslibz aīa; pmitus irru
endi n̄ eā pmo destituerit omī
bus cogitacōibz scīs ac spū
ali cōtemplacōe vacuā nudā
q̄ reddidit. **N**ō tñ ista ita in
tellige ut demōes amore pfa
to i calitate exntes nō impug
nent i filibz. s̄ tales expugre
nō valēt. si armis vtutū et na
turaliū donoz resistē volunt.
Talia inqt phia p̄rio de olo.
ad lūeciū. tibi cōtuleram⁹ ar
ma qñ p̄or abiecisses inuicta
te firmitate tuerētū. **V**nde

*Ad T. nuntiare cunctos posset
philosophi.*

Cassianus ibidē refert de duobus paganis phis a maleficis qui p tres gradus differētes in malitia. successiue p sua maleficia demones miserunt ad cellā bti anthonii ut eum temptacōnibus exinde fugaret. odio viri facti infecti eo qm multitudo populi ad eū quotidie venit. qui demones beati Anthonii ut postmodū ad fidē cōuersi fatebātur phi amarissimis cogitacōnum stimulis pulsauerūt. quos tñ repulit crucis signo pectori a fronti impresso a orōnum incubaciōnib⁹ insistendo. **Exemplum** tñ satis terribile nouit tactū. **Vincētius** in speculo refert hystoricali ex gestis beati Basilij magni cuius tpe diues qdaz vnica filiam habuit quā cōsecrare dño disponebat. quā suus diuitis habere non valens in coniugio. maleficū adiūt. demone inuocauit. eidem cartham abnegaciōis fidei tradidit. a fornicaciōis demone mitti obtinuit ad filiam quā attendit adeo ut in terrā volutata clamaret se ppter seruū torqueri. a p liberacōe sui suo p patrem in mrimoniū tradi. **Quod** etiam ideo factum est p patrem mestissimo corde tādēz tñ iuueis suus liberatus est per beatum

Basilij Et in pmo dyalogo rū refert btis greg. de quod maleficorū pncipe qui azoma incineratis socijs. i monachi habitu fugit. **Basilij** noie q etia tūc se a scō equitio p mōcho recipi pcurauit. i in mōsterio monialiū statim absente equicō monialem pulchriorē in tāto maleficiant ut feb citaret. anxaretur magnisqz vobus a stridorib⁹ clamarz. **Modo** moritura sū. nisi basilij monach⁹ veniat. i ipe mihi p sue curaciōis studiū salutem reddat. **Quod** cū sancto eqtio nūtiaretur. virginē vltio sanauit absens. i maleficum expelli de loco iussit. **Diger:** Cū potestas demonis impediatur aliqn dmo nutu. **Quēo** quot modis hoc fit. **Throlog⁹:** Quinqz modos exprimit **Hugo** sup. ij. di. vij. **Prio** p terminū sue ptati a dō impositum. sicut Job pmo a scōo tangitur. **Secundo** p miaculū impossibilitatis exteri⁹ factū ut i asina balaā **Rumei. xxij.** **Tercō** p impedimentū exteri⁹ adhibitū ut i duob⁹ discipulis a crisia pculsis. **Luce** ultimo **Quarto** p dei iuditiū de intus disponētis p obstaculū boni angeli. ut de aschm o deo interfittente sposos saxe vxoīs

Quinqz modi pncipis demonis impediuntur

Thobias eiusdē. xi. Quid per
cautelā sui ipsi? qd nō vult ali
qn qd pōt ut pxi fiat ut. i. co
rim. v. de corintho quē vixit
excoīcatū Aliqn etiā nō vult
apē pēā ab hōmīacōez a pud
rē ut āgeli mali apē nobilita
tē sui in qua creati sunt ab hōi
nātur tēptare de vilibz pccis
a de sodomia vel etiā de forni
cacōe simplici neqz ad hōiem
qn fornicatus ē accedūt ma
xime pma die vel secūda apē
pccā recēciam. vñ. Ezech. xvi.
Multiplicasti fornicacōez ad
irritādū mē. Ibi dabo te in
aias odientū tē id ē demonū
q erubescūt i via tua. **H**ec hu
go. ij. ferenciarū

Capitulum Sextum

Ove sibi a vīno vel a
vippa nō cauent. Ibi
to in ebrietate a gūi
ter qh amētes nutabūde inee
dūt. Ita vidi p expientia. **S**ul
tia em sequūtur auide. qh cō
spīa fuerint pane vīno intm
clo ex hīs abis inebriantur.
Per tales fornicas fatuas in
ebriatas vīno hī pnt intelli
gi. q voluptatibz debriati hu
ius scilicet velut amentes a rōne
carētes carnalia psequūtur p
mīaias falsas. Quos in psona
dei pīa. 10. sic alloquit. **A**udi
hīc paupcula a ebria et nō a

Vīno. **H**ec dicit dñator dñs tu
us. 7. de. 9. tu. **E**cce tuli de manu
tua calicē soporis fidū calicis
indigcōis mee nō aditiā ut bi
bas illū vlti. **P**rimū aut luxū
am debē intelligi docz pū. xx.
salomō cū dicit. **L**uxuosa res
vīnū a tumultuosa ebetas. q
cūqz hīs delectatur nō est sapi
ens. **E**t. xxi. ibidē. **Q**ui diligit
epulas i egestate erit. q amat
vīnū a pigritia nō ditabit. **E**t
i psal. cētesio sexto de hīs q i
ebati sūt nō a vīno iterz dī. **A**i
ma eoz i malitalescebat. **T**ur
bati sūt a moti sūt sic ebri. a
ois sapia eoz deuorata. **E**pē
qd ad. **E**pī. v. dicit apls. **N**o
lite inebriari vīno in qē luxūa
hī impleami spūscō loquētes
vobmetipsi in psalmis a pī
a canticis spūalibz cātantes
a psallētes in cordibz vris do
mmo grās agentes. **D**iger.
Ex supioribz satis iā vido nō
minorem vīsamiam vel ebrie
tatem pati philocaptū q cū
quī vīno madere conspicitur.
Ideirco nūc edocei cupio i tri
b; q remedia adhiberi debeat
talibz ut sanet. nēdū iph hī q
litcūqz in potentia a generati
ua maleficiat. **D**eide quō hī sa
nai valeāt q in maleficio phi
locapiunt. **P**ostremo vtz ne
bonus spūs tantum calitrat

cōferre possit in bñficio sic ma-
lignus spūs p suos dare con-
fuevit in maleficio. **T**heo-
logus: Pro solucōe primi no-
scere debet. q̄ quicq; sūt reme-
dia que pro talib; licite appli-
cari valent. vīz ad sāctorū ali-
quorū limina pegrinacō. Si-
gm crucis et oracōis deuote
multiplicacō. p̄ccōr suorum
vera cōfessio vel cōtricō. p̄ ver-
ba sobria licite exorcisacō et
cauta maleficij ablacō. De pri-
mo habuisti exemplū sup li.
p̄. ca. iij. Et idē est de ieiunijs
abstinentijs et alijs reuerenti-
alib; obsequijs. sāctis certis
oblatis. De secūdo p̄cedēti ca-
pitulū audisti: quō talib; se be-
atus Anthom; a tēptacōe de-
fendit. De tercio ibid p̄. de pa-
oñliū qd̄ añ eum scīs. **T**hō. et
alij doctores suaserūt etiā p̄pē-
disti. De vltimo dictū est nup-
. iij. ca. Et in penultimo de exor-
cismis oēs pene de hoc loquē-
tes catholice ita fieri posse ad-
mittūt. vñ in. iij. di. vi. sāctus
Thō. dicit. **P**ē peccatū homi-
nis dyabol; p̄testatē accipit
in hōiem. et in omia que in vsū
hominis veniūt in ip̄si; nocu-
mentū. Et quia nulla ouencō
est xp̄i ad belial. Deo qñcūq;
aliqd̄ sāficandū est ad cultū
diuinū. pri; exorcisatur. ut li

beratū a potestate dyaboli q̄
illud nocumētū hōis assumē
putatur deo cōsecratur. Et hoc
pat; in bñdictōe aque. in con-
secracōe templi et i oībus hu-
iusmodi. Vñ cum prima cōsec-
tio qua deo homo cōsecratur
fit in baptismo. opt; etiam q̄
hō prius exorcisetur multo
forōri rōne q̄ alie res. qz in
ip̄so hōie ē causa q̄re dyabol;
ptatē accipit in hōie et in alia
q̄ sūt p̄pē hōiez. sc; p̄ccm oīgi-
nale vel actuale. Et hoc sigm
ficient ea que in exorcismis di-
cūtur. cū dicitur recede ab eo
sathana. **D**ec thō. Idem di-
cūt doctores licitum esse de ap-
plicacōe exorcismorū cōn po-
testates demonis. **S**i ibi cauē-
dum est ne character aliq̄s ig-
notus aut verba ignota sint
aut aliud supsticōsū. Sed tñ
non obstātē applicacōe omī-
um prefatorū remediorū. ad
huc aliqn̄ maleficiat; a pena
nō absoluitur. lic; a reatu vel
p̄ccō p̄ qd̄ incurrit maleficiū.
absoluatur. Vñ sanctus thō.
in. iij. di. xxxiij. dicit. Malefi-
ciū qñq; ita ē p̄petuū q̄ nō po-
test habere remediū hūano
ope. q̄uis de; possit prestare
remediū. demoniū cogendo
vel etiā demoni resistendo. **N**ō
enī sp̄ opt; ut qd̄ p̄ maleficiū

aliquod scilicet esse possit per maleficiū
aliud destrui ut ipsi malefici co-
fiteantur. Et tamen si possit per maleficiū
remedium adhiberi nullo modo per
eum reputaretur quod nullo modo
dum aliquis demonis auxiliū per ma-
leficiū inuocaret. **S**ilicet non oportet
quod si propter petitiū aliquod data est dy-
abolo potestas in aliquem quod cessante
peccato cesset potestas quod pena inter-
remanet culpa tamen seute. **S**ilicet
etiam exorcismi ecclesie non valent
ad remedium demonis sepe quod tamen
ad omnes molestias corporales in-
dico si hoc erigere. **S**ed tamen va-
let contra illas infestationes demon-
um contra quas principaliter instituti
sunt. **I**tem **tho.** **S**i multum cauendum
habetur quod dimis preceptis et ecclesie
humana sanitatem imponunt ne ma-
leficos inuocet per remedia quod
eorum inuocatio posteriora
non nunquam priora peribit fuerit ut in
exemplo deducit **Greg.** id est dyabo-
lorum de feia quod vno demone pos-
sella per maleficos dum liberaat at-
temptabat legio scilicet maleficorum
opibus statim eam intrauit. **D**i-
git. **D**eo adhuc tria dubia
de exorcismo. **A**n non habens exor-
cistat ordinem exorcisae demo-
nes licite valeat. **R**espondeo quod sic
dramat effectum aque benedictae
exorcismi cum utrumque quod contra demo-
nis molestiam ordinat. **T**ertio
An exorcismus tamen significet letitiam

an aliquod efficiat. **C**hrologus
Ad primum ad aliarum sacramentorum
doctrinam. **A**d primum dicitur. **xiii.** quod sic
in ordine inquit exorcistat
et in aliis minoribus ordinibus omnibus
cum offeruntur recipitur potestas ut quod
hoc illud ex officio facere possit
puta exorcisae. **E**t idem a non habentibus
ordinem licite fieri potest non
ut ex officio. quod uis illi hoc non
habeant ex officio. **S**ic in domo
non consecrata potest dici missa quod
uis orationis ecclesie ad hoc ordine
tur ut in ea missa dicat. **S**i hoc
tamen magis pertinet ad gratiam gratias
data quod ad gratiam sacramenta. **A**d
secundum respondetur dicitur. **vi.** dicens dyabo-
lus impugnat nos ab exteriori
et interiori. **A**d ego benedicta or-
dinat contra impugnationem dyabo-
li quod est ab exteriori. **S**i exorcismus
contra impugnationem dyaboli quod
est ab interiori. **V**n illi dicitur quod da-
tur dicitur energumini id est inter
laborantes a propter infectionem somni-
tis a propter possessionem corporalem
a demone. **A**d tertium respondetur ibidem
quod petitiū efficit quod pertinet quod per
modum imperii dicitur non per mo-
dum orationis tamen ut exi maledi-
cte dyabole. **T**u etiam quod beatus
grego. super eze. dicit. **S**acerdos
dum per exorcismi gratiam ma-
nus credentibus imponit et ha-
bitare malignos spiritus in eorum
mente strachit. quod aliud facit

nisi qd demonia eicit. Nec est i
 coueniens qd etia qn iam bap
 tizato exorcism? prius negle
 ctus adhibetur dicere qd tunc
 aliquid efficiat. cohibere ab
 impugnacoe dyaboli. Cui eci
 am post baptismu p aqua be
 nedicta aliqua ptas demonis
 reprimitur. Vmo si exorcizat
 puer a an baptismu moritur
 sibi in vita sua ratu valuit ut
 in eo potestas demonis debili
 tata fuerit a sit. Et ideo exorcis
 mi non tm significat sed etia
 efficitur aliquid non tm in cor
 pe s etiam in aia qd in vitro qd e
 infectio fomitis. Effectus aut
 iste est debilitatio ptatis de
 monis ne ratu possit in hoine
 sicut ante baptismu a alia bo
 na in ipso impediatur. Nec omia
 thō. Ad fm dubium de amo
 re hereticos seu philocapcoe vel
 hisitibi ut. Quicena loquitur
 que est egritudo qua aliqs in
 currit apt amorem. Tradit ei
 Quicena septē remedia in te ce
 tera libro. in. Vnu est agno
 scere psona in qua qs capt
 est. qd expitur aliqs ex passio
 ne infirmi vel ex variacoe pul
 sus ad nominacoe amati qd
 sic radix egrotacoeis hatur ut
 etia btus Ambrosi? ponit in
 passione sancte agnetis de fi
 lio iudicis. Aliud est copula

p matrimoniū si lex sustinet.
 qd ita quida sanatur cu obe
 ditur natue. Tertiu est appli
 caco medicinali de quo ibid
 tractat a doc. Quartu est ut
 amores suū de dilecto p licita
 remedia ad aliud diligendu
 ouertat. qd priori preeligere
 debet a ita fugere pntia ama
 ti qd sic distrabitur animus
 Quintu si ille ronabilis est. cor
 rigatur. hortetur. tribuletur.
 a amoris opus ondatur esse
 miseria. Sextum e. ut potissi
 mu vtule ad ipso dirigatur
 queqtu cu veritate a deo pos
 sit: vitupent corpus a dispo
 sicoe dilecti a moes cu trāssi
 guracoe faciez turpi seu de
 formi. Tn quida ex hoc plus
 inflāmantur qd in relacoe de
 amato delectantur licz alij sa
 netur. Septimu est ut occu
 petur in rebus arduis distra
 ctus officijs a hmoi. Simi
 lie de similib; dicēdu est. Plecu
 co aut horum ad medicu perti
 net. S; thxologica precedenti
 dubio dicta p alijs applicari
 debet. Ad tertiu dubiu. An
 ne bon? angelus aliqui iustos
 viros bnficiet. sicut ostat ma
 lu angelum maleficiare iniu
 stos. Responsum habes ex pny
 factoru exemplis qd sic. pmo
 multiplici? infinitu. Sicut qd

f h' uocant quo philosophi vel papi
 amore hereticos pnt comitari p
 Alio remedio in idem amorem

enim boni a fonte totius boni
tatis deo in nostra temporalia et
corporalia bona emanat. totum
secundum beatum dyonysium per mi
nistrium angelorum habemus. Et
ut scis doctor in quodam loco
super in sententiarum tradit. Cum
deus gratiam menti nostre non
bilem vult infundere ad quam li
cet se nulla creature potestas
extendit. tamen ad hanc dispositionem
angelus bonus cooperatur. sic
etiam licet ad verbi dei concep
tionem in virgine beatissima per quam
deus homo factus est sola divina vir
tus efficienter affuerit tamen ange
lico ministerio mens virginis per
salutacionem per confortacionem et per in
fortacionem multum excitata et ad bo
num predisposita fuit. Est propterea
color et magis consona tam sacre
pagine quam philosophie naturali ista
opinio. quod tradit omnia corpora ce
lestia regia moveri virtute an
gelica. quod obrem a christo et ab ec
clesia virtutes celorum vocantur.
A celestibus autem influentibus sim
pliciter omnia huius mundi corporalia
reguntur teste philosofo primo metho
rozo. Est insuper doctrina sancti
doctois quod in homine tria sunt in quod
spiritus separati agere valent. Sed
different voluntas. intellectus.
et potentie alie ipsius anime
affixe membrum organicis cor
poralibus. In primum solus

deus. In secundum tamen deus
et bonus angelus ut illuminet. Et
in tertium deo permittente malus spiritus
agere potest et impere. Sed in pra
tervoluntatis humane est immissio
nes factas per angelos malos
acceptare vel refutare et talia
cum dei invocata gratia appulsare vel
eadem neglecta admittere pos
se. **Diger.** Licet hoc sint innu
merabilia bonorum angelorum
etiam in iniustos perflua benefi
cia de quibus hoc nescius fui ha
ctenus. sed gratius ero in antea
tamen de his non quero principaliter
sed de beneficiis eorum cum genera
tibus potentibus utpote an quos
deus castificet sic malus spiritus quod
datur malos infrigidant per sua
maleficia. **Chrolog.** Haud
dubium ita faciunt. sed ubi et quando
expedit. Nam ita sanctus est de sancto
Sereno abbate de quo refert
Cassianus in collatione. per collationem ab
batum. Sereni prima. Inquit per inter
na cordis atque anime castitate no
cturnis diurnisque precibus ieiun
iis quoque ac vigiliis infatiga
bilitate insistens. cunctos estus car
nalis occupat tandem per divinam
gratiam in se extinxisse precepit. De
inde maiori zelo castitatis suc
census prefatus usus remediis
a deo percipit ut interioris hominis
castitas in corpore reducat. Di
dono postremo autem adueniens

*Deo dubium viri boni angeli ipsi
significaverunt per male angeli ipsi
infirmitatem*

Deo in libro de angelis

ad eum angelus in visione nocturna eiusque velut aperiens vterque quādam ignitā carnis strumā de eius visceribus euel lens ac pitius. fuisque omnia ut fuerat locis intestina restituta. **E**cce inquit incētia carnis tue absorta fuit. et obtinuisse te noue hodierna die peccata corporis puritate; iuxta votum quo poposcisti. ut ne ipse quidē naturali motu qui etiam in puulis atque lactantibus excitatur ulterius pulsus. **S**icut de beato Equicio abbate dicit beatus gre. primo libro dialogorum. **N**unc inquit cum iuuentutis sue tempore acri certamine carnis incētia fatigarent. ipse sue temptacionis agustie ad oam omnis studium solercorem fecerit. Cumque hac in re ab omnipotenti deo remedium otinuis precibus quereretur. nocte quadam assistente angelo eunuchari se vidit eiusque visioni apparuit. quod omnem motum ex genitalibus membris eius abscederet. atque ex eo tempore ita fuit alienus a temptacione ac si sexum non haberet in corpore. **Q**ua virtute fretus ex dei omnipotentis auxilio ut viris ante preerat. ita cepit postmodum etiam feminis preesse. Ita inuita patrum illorum quos sanctus heracles vir religiosissimus collegit in li

bro suo quem paradisum nominat. **M**eminit cuiusdam sancti patris a moechi quem helia vocat. hic in monasterium collegit et regere cepit. **T**ransacto autem biennio iam trigintaque annos circiter hunc vite temptatus a carne in heremum fugit. **U**bi bi duo ieiunus orans ad deum ait. **D**ne deus aut occide me aut libera me ab hac temptacione. **V**ispe igitur somnus ei irrepfit. tres angelos ibi ad se uenisse vidit. quibus querentibus. **C**ur a monasterio virginum fugisset. nec ille pre verecundia respondere audebat. dixerunt angeli. **S**ilicet abbas. nunc redibis. curā feminarum gerendo. **R**espondit ille. **S**ed libens. **T**unc illi iuramentum ab helia recipientes quod exegerant eum eunuchari. **N**am unus manus alter pedes. tertius nouacula testes eius visus est abscedere. non quod ita vere esset. sed quod ita esse videbatur. **Q**uerentibusque an ne remedium sentiret. **R**espondit ille se plurimum exoneratum. **I**n quinta die ad lugentes feminas rediit et per .xl. annos quibus supuixit nec pristina temptacionis deinceps scintillam sensit. **N**am minus beatus cum collatus esse legimus beato thome doctori nostri ordinis qui

*Oratio beati Equicii
a carnis impetu
fuit eunuchus per angelos
bonos non per videtur.*

*Ad Gregorium 2° pro thoma
de aquino qui valde rep
rabat 2° libidinem.*

a osanguineis ppter ingressu dñi
ordis incarceratione ut p meretri
ce seducet ad scilicet temptat e.
q p osanguineos i missa e wste
a ortu opositilio. **H**ac ei scus
doctor intues ad igne mateia
le cucurrit. tionez ignitu arpi
puita vi feiaz e carce fugauit
in oroeqz statim p castitatis do
no poit obdormiuit. **U**bi duo
ageli ei apparuerit dicetes. **E**c
ce dei te ex pte agim angulo
castitatis. q nulla possit de ce
reo impugcoe dissolui. **q**d
huane vtutis no oqrut meri
to: tibi ex pte di coferet ex do
no. **S**elit igr cictura scus vir
lez tactu cictura exclamado
euigilauit. **D**icepsqz tato mu
ne castitatis se dotatu selit. ut
ab eod tpe oem horret luxu.
ut in neccitate fcs collo q possit
h ptea castitate pollerit ut eius
tradit legenda

Capitulu Septimu

Homine comeste ab ho
minibz eis no cet. no be
stis oibz. h qbusda p
ficiut ut vix q eas auide qrut
Fornicaz noie iusti designt
ut sup dudū habuim. **C**ome
de aut vite aliene detrahē est
a in fama a in sana doctria. **P**e
q comestioe cautu rddit filiu
q pu. xxiiij. dicit. **N**oli ee i coui
uijs potatoz nec in comestaci

oibz eoz q carnes ad wscedu
oferut q vacates potibz a da
tes symbalu glo. idē detrahi
onu ofumetur. **U**bi glo. **R**ez
dicit. **C**arnes ad wscedum co
ferre. est in comuni locucōne
derogacois vicissim vicia pri
moru dicere. **Q**uorum pena
subditur. q talibus vacates
co sumuntur. **Q**uo cōtra verbis
bonis dinam cōtinentes sapi
enciam opē dare congruit:
quibz anima faciar licite po
teit. **q** pu. xxiiij. **S**alomō
subdit. **C**omede fili mel. **g**lo.
doctrina sapiencie. q bonu est
a fauu dulcissimu guttu. **S**ic
q doctrina sapiencie anime tue
qua cum inueneris habebis i
nouissimis spz. **q** spz tua no
pibit. **M**elli em a fauo dicit
glo. compat doctrina sapien
cie. q sicut illa ceteris abis.
ita hxc doctrinis pualet alijs.
Vteruqz deuoratoribz huana
rum carnu p detractōis vici
um q p supsticōis maleficiu
bz in psal. **F**ilij hominu dētes
eoz arma q sagitte q lingue
eoz gladius acutus. **E**t pūbi
oz. iij. **I**nt qtuor generacoēs
pūlas hxc vltia est de qua di
cit. **H**uaco que p dentibz gla
dios hza omādit molaribus
suis ut comedat in opē de ter
ra q paupes ex hoibz. **U**bi glo.

gnatio q̄p dētib; gladios h;
 hec ē que suā p̄fidia alijs imit
 tē conatur. sic corpa gladijs:
 ita audientū amās veneno al
 locutionis occidit. vñ d̄r ut co
 medat. i. ad hoc vt deuoret in
 opes idēst innocētes et paupes
 idēst hūiles. Deuoratio tñ for
 micar. nō hominib; sed bestijs
 vt vrsō prodest. q̄ maleficor
 offitū et detractiōis vitū nō iu
 stos s; p̄fidos delcāt. In cuius fi
 guā. **Amel.** vñ. secūda bestia
 q̄ de mai. ascēdit: filis vrsō erat
 que i pte stetit et oz dīnes dētū
 erāt in ore ei⁹ et in dētibus ei⁹
 dicebant. **Surge** comede car
 nes plurimas. **Q**ue t̄plex no
 cumentū maleficor inuitur. vi
 delic; bonor et p̄ alū. hūanozū
 corpm et aīaz rōnalū. que ledi
 solēt p̄ talia maleficor et exēcia
An prou. xvij. **S**p iurgā que
 rit malus. āgel⁹ autem crudel
 mittetur cōi eū. **E**xpediit magis
 vrsō occurere raptis fetib⁹ q̄ fa
 tuo cōfidei sibi in stulticia sua.
Ubi glō. Angelus crudel imū
 dus spūs ē q̄ a dño cōtra p̄cto
 res mittit vt in p̄nti affligat.
 vt egyptios. vñ imisit in eos
 irā indignacōis sue p̄ āgelos
 malos. **E**t s̄bdit. **P**otest i vrsō
 hostis antiq̄ malicia intelligi.
 cui fetus rapimus cū eos q̄ filij
 sui erāt cathxifando et baptisā

do dei filijs adiūgim⁹. **I**n hoc se
 pe facilius fit q̄ hēticū ad fidez
 rectā reuocare xel catholicū
 p̄ue agentem ad bonū op⁹ re
 ducere. **Diger.** Per bestias ut
 dicis for̄micas deuorantes fide
 reprobia et malefici intelligi va
 lent. **Dic** exēplū quō id ope p̄fi
 ciūt humana ledendo corpa de
 sanitate in ifirmitate. **T**heo
 logus: Audi ergo quid bestie
 tales petro iudici de quo sup̄
 retuli nephas fecerit. **Q**ui ei se
 i eo vindicare studebāt. s; q̄ fi
 dem bonā gerebat et se diligen
 ter crucis signo muniē solebat.
 seq; auisat⁹ aliquociēs ab oc
 casione eoz abstinebat: p̄ que
 maleficia procurari solē. **A**d cō
 co illelus p̄pter astuciā talium
 euadebat. vno excepto tempe i
 q̄ ex delicto p̄prio meruit non
 in toto custodiri a dño prout
 in retulit. **C**onsueuerat enī i ter
 ritorio bernensū castro blanc
 kenburg h̄re residenciā. tpe
 quo t̄ram eandem gubnabat.
Postq̄ aut offitio resignauit et
 ciuitatē bernensem remtrauit
 ibiq; domiciliū tenebat: die q̄
 dam rediens ad castz p̄dictū
 vbi ognatus suus suū in offici
 um s̄stitutus fueat in eodē ca
 stro petrus quedā expedie ne
 gocia ap̄d sibi notos volebat
Tūc vna malefica et quattuor

sortes eius de malitie vizi conuenerunt de sero in loco vno. machiameta sue artis volentes p viribz ut petr grauiter veneficijs lederet l occideret que hec latebat fraudis omeritia. **A**dueniente igit nocte petr se bene dicendo crucis signo cubitum iuit. **N**octe surgere omno p poluit. ad scribendum necessario quasda ep las ut mane recederet a loco valeret. **V**igilans igit in tempesta nocte sibi videbatur ex opinato q dies adesset: luce deceptus fidicia. **D**e quo in se iratus. qz ut putabat noctem neglexerat no se ut debuit muniendo more solito vestimentis induit. p gradus altos versus locum ubi pugillarem habuit descendit et locum clausum rexit. **D**e quo maior ira exardescens cum murmure per gradus quos descenderat versus lectum iterato scandebat: emittendo vnicam ex indignatione maledictionem p verbum satis breue ac si diceret. **I**n nomine dyaboli. **E**t ecce statim in tenebris densissimis Petrus proiectus est in preceps p graduum predictorum passus adeo grauiter ut famulus q de subter scalam in comodo dormiebat excitaretur: exiret qd adesset conspiceret vellet. **S**epit autem petrum accenso lumine

solum in terra priuatum rationis vsu iacentem et collisum per omnia membra sanguine plurimum e corpore emittentem. **E**ratat familia et nemo erat qui lapsus causam apire possit. **T**andem tamen divina aridete gracia vsu rationis recuperauit. sed sanitate corporis vix in tribus septimanis rehabuit. **E**t qd maleficos habet suspectos quos pro viribus de terra radere cupiebat. tam reos ignorabat huius sceleris sibi illati. **V**erz qd nihil optum quod non reuelet: euentu quodam fecit postmodum. ut quidam latens maleficus veniens de terra. **B**errenhū ubi domiciliū habuit in ciuitate sriburgensi lausanensis dyocesis. die quadam in taberna cum bibulis sederet et ad consocios diceret. **E**cce ait video q talis quem nominauit in aqua ubi circa habitationem meam hamum in aqua pro captura piscium posui. mihi cum furto leuat et furripit. **D**istabant aut ab invicem loca p sex magna theuthonica miliaria p que ope de mens furtum intuebat. **H**oc verbum potest rauere fideles: reum accusauerunt et postmodum iudicialiter carceri mancipatus est. **U**bi biduo duris questionatus: nil peius fateari voluit de proprijs facinoribz. **E**t etiam aut die q fuit sabbatum q

omunū ob reuerēciā beatissimē
virginis. eadē colitur officio. se.
torus itez virus suū euomu
it. Nam prefati sui verbi fur
ti veritatē se dixit fuisse exptū.
7 q. iij. viri malefici petrum.
pnte malefica quā noiauit p
man? eiusdē vetule in pceptis
picissent fatebatur. Si causā
hui? iracūdie in vetulā veni
se asseribat. quia scz sibi iusti
tiam aliqn ad libitū iudex exi
stendo non ministrasset. Addi
dit qz se alijs duob? dieb? de
monū machinamētis detētū.
nō potuisse in tormētis rñdē.
S qz ut ait festū bte virginis
quo ad offitiū celebrabatur.
dixit se iam libez ad dicendū
veritatem. Si ita tandem iuxta
patrie municipalia igni tradi
tus est. Notandū tñ qz tales
pseudo pphē aliqn oīno cōtra
dictoria dicere solent. p prez
mendaciū decepti. ut idem pe
trus exptum se esse retulit. Nā
quedā malefica p eū capta ē.
7 in turritā habuit aut mari
tum talis malefici nō magi
strū. qui curiositate duct? ad
quandā illaz ptiū vetulā ppe
rauit. de qua cūcti referebant
qz futura pnoscerz. Ad hanc
cū vniisset: supplex petiuit ut
sibi dicerz. An ne spem habere
deberz qz cū vita vxor sua iudi

cē euaderz. sua qz iā capta erat
vxor. Cui rñdit vetula. Noli ti
mere. indubie liberabitur nec
hac captitate morietur. Quo
vir factus alacrior obuiauit
iudici petro altera die. Cui pe
trus. Vbi queso fuisti? At ille
apud pphetissam ait fui. qz mi
hi rñtulit vxorē de sua captiui
tate liberādā eē nec mori ex
hac captitate. Deinde regres
sus petr? i hospiciū: vocabat
a capta malefica qz petro dixit.
Vidi qz maritus me? vetulā
accerfuit. que me liberādā
eē prenūtiavit. Scio mētur
qz pima die tuo sub iudicō
incinerabor. Hec cū postmodū
iudex marito dixisset. ridēdo ex
pectabāt: qz in maleficas vi
tatē dixisset. Sicutū pxiā die i
turrite scie incēdiū p publicā
factū iustitiā. veritatē malefi
ce qz virū habuit palaz fecit.
Nec tñ credere debes petz ut i
pmo exēplo habitū ē. maib?
maleficor. qz i castro nō erāt
corpali? p gradus iactatū ad
litteram. sed maleficor sacrifici
is vel ceremoniis allekti de
mones pñtes illis picipiū
fecerūt petri. 7 ut mētes male
ficor deciperēt i ymaginacōe
supsticōsor hōim effecerūt ut
sibi viderētur pñtes esse. Ita
etiā in. ij. 7. iij. exēplo. demōis

impressiōe in ymaginatuam
maleficorū sem̄ ē ut absēcia ve
lut p̄ncipia cernerēt̄ sicuti sup̄
li. p̄nti ca. i. audisti ex vrb̄ sc̄i
doctōis a etiā ca. v.

Capitulum Octauū

O b̄ 9 fornicarū nōnū
q̄ fūt cadauera aīali
um mortuorum. Ad
moralē intelligētā. Comedere
mortua animalia. ē aliqñ frui
pūsa luxuria vñ illechi aliqñ fe
minarū peccatricū p̄t famē lu
xuriose voluptans mortua ai
malia comederūt eis dē in non
modicā displicētia dei fruen
tes. ut in ps. cēte hōq̄nto sub
cōpēdio in veritate a s̄b typo
de israelitico p̄plo tangit̄. In
iciati m̄q̄t fūt b̄elp̄hgoz 7 co
mederūt sacrificia mortuorū.
De quo nūeri aptius d̄r. xrv.
Fornicatus ē p̄plus cū filiab̄
moab q̄ v̄cauerūt eos ad sac̄
ficia sua. At illi comederūt a ad
v̄cauerūt deos eaz. Iniciatus q̄
ē b̄elp̄hgoz isrl̄. Iratus dñs
dixit ad moyse. Tolle cūctos
p̄ncipes p̄li 7 suspēde eos cōi
solez in patibul ut autatur fi
roz me⁹ ab isrl̄. Hec aut̄ ōnia
fecit isrl̄ sed cū occultā ma
chīnacōe balaā malefici. qui
suo cōsilio illius mortificē for
nicacōis exordiu in isrl̄ extitit
Sup̄ quo gl̄o. Libidini quis

fuendo doctrinā balaā tenet.
Est ergo execrabil̄ etiā corpo
ris fornicacō que violat tem
plum dei 7 tollit membra xp̄i
a facit membra mētricis. S;
execrabilior est geneālis for
nicacō in qua omne gen⁹ pec
cati pariter continetur. cum ai
ma scilicet consorcio vrb̄i dei
astita 7 m̄rimonio eius assort
ata ab aduersario eius q̄ eaz
sibi in fide despondit corrup
pitur. Est ergo sp̄sus 7 vir ai
me munde vrb̄i dei id est tri
stus. Despondi v̄s ōnes ait
Apostolus vñ v̄zo virgines
castam exhibere cristo. Dum
igitur anima adheret sponso
7 cōplectitur 7 audit vrb̄um
eius. ab ipso suscipit semen v̄
bi a cōcipit 7 facit filios. p̄udi
citiā iustitiā paciētiā a omnes
virtutes. ut salua sit per gene
racōnem filiorum. si p̄manse
rit in fide a caritate. Si autē
se dyabolo a demonibus pro
stitueit: faciet filios adulterij
scilicet omnia peccata. Et iterū
glosa. Origenis ibidem. Per
omnia peccata que committi
mus maxime si non sur̄ rep̄cō
ne aliqua s̄ studio peccamus
illi demoni cui euzē est quod
admittimus cōsecramur. Et
forte tot demonibus consecra
mur quot peccata committim⁹.

et misteria ydoli illius pro illo
 suscipimus? Assimilatur autem
 corpora fornicatorum merito fetido
 rum animalium corporibus. **S**ed ut ecci-
 .ix. dicitur. **O**is mulier forni-
 catoria quasi stercus in via con-
 culcabitur. **M**et quod propheta
 postquam de hijs qui potentes sunt
 ad bibendum vinum in quo est
 luxuria locutus est ysaie. **V**-
PaULO post ita subiungit de eis
 deus. **F**acta sunt morticina eorum
 quasi stercus in medio plate-
 arum. **I**n omnibus hijs non est au-
 tem furor eius: sed adhuc ma-
 nus eius super dei extenta. **P**i-
ger. **S**unt ne nostro tempore boni
 viri aliqui decepti per magas
 vel maleficas tuo iudicio?
Theologus. **M**eum in sequen-
 tibus suspensio iudicii: sed ea que
 publica vox tradit et fama re-
 fertur. **N**atam? hodie sacre the-
 ologie professor in signem fratrem
 henricum kalysere inquisito-
 rem heretice prauitatis. **H**ic
 cum anno prime preterito in qui-
 sitionis officio in ciuitate Colo-
 nienfi insisteret: ut mihi ipse re-
 tulit precepit circa Coloniam
 quandam virginem esse que in ha-
 bitu virili omni tempore incessit. ar-
 ma deferrebat et vestimenta dis-
 soluta velut vnus de nobilium
 stipendiariis choreas cum viris
 ducebat: et potibus ac epulis

*Pro gnomis ysaie. h. lib. poss.
 esse v. p. u. l. p. p. u. l. u. d. i. t.
 habens v. l. u. d. e. u. r. e. t. c. o. l. o. n. i. a.*

adeo insistebat ut metas femi-
 nei sexus quem non negabat om-
 ni no excedere videretur. **E**t quod
 eod tempore sicut lxv lxv die sedem
 treuerens ecclesie duo per eadem
 contendentes grauius molesta-
 bant. gloriabatur se vnapte
 posse et velle intrinsecare. **S**icut
 virgo Johana de qua statim
 dicitur regi karolo francozum
 paulo antea fecerat in suum cum
 regnum confirmando. **P**rimo illa
 se eandem Johanam a deo susci-
 tata esse affirmabat. **C**um igitur
 die quadam cum Comite iuniori
 de virneburg qui eam tuebatur
 et fouebat coloniam intrasset. **E**t
 ibidem mira in conspectu nobilium
 fecisset. que magica arte vide-
 bantur fieri. **E**adem per predictum
 inquisitorem: ut inquireretur
 diligenter inuestigabatur et
 citabatur publice. **M**appam
 enim quadam dicebatur laceras-
 se. et subito in oculis omnium
 reintegrasse. **E**t vitrum quoddam
 ad parietem a se iactatum et con-
 fractum in momento repasseret si-
 milia plura inania ostentasse.
Sed misera parere mandatis
 ecclesie renuit. comitem animum
 in tutela: ne capetur habuit.
 per quem clam de Coloniaeducta
 manus quidem inquisitoris sed
 excommunicationis vinculum non
 euasit. **Q**uam tamen artata per

almaie exiuit metasq; gallie
intrauit vbi militem quenda
ne ecclesiastico interdicto ve
xaretur a gladio duxit in miri
moniu. Deinde sacerdos, qui
dam leno vocandus potius:
magā hanc verbis delinuit
amatoris. cū quo postremo
furtim recedens metensem ciui
tatem intravit vbi velut concu
bina secum habitās quali spi
ritu ducta fuerit. cūctis patē
ter ostendit. Fuit p̄terea infra
decem ānorum spatia nouit
infrācia quedam de q̄ premisi
virgo Johāna nomine. tam
ap̄lytico spiritu q̄ miraculozū
ptate ut putabatur clarens.
Hec enim v̄ste virili semper
vtebatur nec vllis doctozum
quozumcūq; persuasiombus
emolliri potuit ut tales depo
neret v̄stes: femineis contēta
p̄sertim cum se palā virginez
a feminam eē protestaretur.
Sub hoc inquit habitu viri
li in signum future victorie ut
verbo p̄dicam a habitu a deo
missa sū. iuuare verum frācoz
regem karolū a in suo firma
re regno. a quo cum fugare
nituntur rex āglie. a dux bur
gūdie. Pro tunc enim hī iun
cti mutuo cedibz a armis frāti
am p̄mebāt grauissie. Igit̄ cū
suo dñe Johāna otinue velut

miles equitabat. futura a fau
sta multa p̄dicebat. Victoris
bellicis q̄busdā intēat. Et alia
mira talia p̄petrabat. De q̄b?
ne dum francīa sed om̄a xp̄ia
nozum regna stupebāt. Ad
tantam deniq; p̄sumpcōnem
venit Johanna ut nō dū adēp
ta frācia iam bolxemis vbi he
reticorum multitudo tunc fu
it minas intēaret p̄ litteras
Dubitabant exinde seculares
a ecclesiastici regulaes a mo
nastici quo spiritu regeretur
dyabolico an diuino. Scrip
serunt promde quidā viri lit
teratissimi tractatus eius ex p
te. In quibus non modo diu
sa s̄ etiā adūsa de virgine sen
serunt. Postq̄ autem regem
karolū in multis iuuisset a fir
massi regno annis quibusdā
demum nutu ut creditur diui
no p̄ anglicozum armataz ca
pta est a in carcerata. Accer
tis autem a vocatis in magna
multitudine magistris t̄z di
uini q̄ hūanū iuris multis die
bus examinata est. Et prout a
Magistro Thcolao amici li
cenciato in thxologia audiui
quī abasīatoz fuit vniuersita
tis parisiensis. tande; ipsa fal
sa est se habere familiarem dei
āgelum quī iudicō litteratissi
morum virorum iudicatus ē

*De Johana falsa
frācia q̄e quenda
miseris nō sapient
dūc longidie
parit karoli*

esse malignus spūs ex multis
 cōiecturis a pba cōibus. per
 quē spūm velut magā effectā
 ipsā ignib; p publicā iustitiā
 osūmī pmiserūt et put de hac
 historia rex anglie nro impe
 rato. **S**igilimūdo satis late
 scriptoten? historia innotuit
Eode; tpe due femine ppe pa
 risius suzrexerūt se publice di
 centes missas esse a deo ut vir
 gini Johāne eēnt in subidiū.
 a quēadmod a p dco mgro
Nicolao viue wcis organo
 audiū obinde velut mage vl
 malifice p inq̄sito rē frātē cap
 te sūt et p plures sacre thxolo
 gie doctores examinate. **E**t adē;
 reptē sunt maligni spūs delira
 metis decepte. **U**n cū vna ex eis
 de fēnis se p angelū sathane
 seductā aspiceret. ex mgroz i
 formacōe a ceptis resipuit. et
 errozē put debuit statū reuo
 cauit. **A**lia vno in p̄tinatā p
 manens. ignib; osumpta ē
Piger: **M**irari non sufficō
 quō fragilis sexus i tātas au
 deat profilire presumpcōnes
Thxologus: **A**puđ simpli
 ces tui similes mira sūt ista s;
 in prudentum oculis. **H**ec rara
 nō sunt. **S**ūt em̄ tria in rerū
 natūa q̄ si sue cōditionis limi
 tes excedūt aut in dīminucōe
 Aut in excessu bōitatis vel ma

litte apicem sibi vendicāt. **L**in
 gua vic. **E**ccl̄asticus a fēna.
 que si bono regūtur spū: opti
 ma. si vero malo: pessima fieri
 osueuerūt. **L**ingue em̄ vni? bo
 no ministerio. ut de lingua p
 mo exēplificem? fidei xp̄iane
 plurima regna s; blugata sūt
 ut in sactis xp̄i aplis et in sapi
 entibus pt; p̄dicatorib; **P**ru
 detis etiā viri lingua nōnunq̄
 infinito et hominū strages pre
 peditur. **P**t qd̄ **S**alomō pū.
 x. dicit **I**n labijs sapientis in
 uenitur sapiētia. **E**t **V**irga i dor
 so eius qui indiget corde **A**r
 gentū electū lingua iusti. cor
 impioz pro nihilo. **L**abia iu
 sti erudiūt plurimos. qui autē
 indocti sunt in cordis egesta
 te moriētur **C**ui? causa ibidē
 xvi. subditur **Q**uod hominis est
 ip̄arare animū. a dñi gubna
 re linguam **D**e malitia lingue
Eccl̄. xxviii. dicitur **L**ingua te
 stificans adducit mortem. **L**in
 gua tertia multos comouit et
 disperfit illos a gente in gen
 tes. ciuitates munitas diuitū
 destruxit et domos magnato
 rū effodit. **V**ide ibi multa ma
 la. **E**t **J**acobi. iij. similiter que
 mala lingua facit **E**t autem
 tertia lingua eorum qui inter
 duas contrarias ptes incaute
 vel malicōse loquūtur aliqua

*Tria p̄e mudo p̄e igne
 bono p̄e mudo p̄e igne
 tria p̄e mudo p̄e igne
 tria p̄e mudo p̄e igne
 tria p̄e mudo p̄e igne*

De ecclesiasticis et plurima exēpla hēm? **S**b ecclesiasticis aut clericis religiosi intelligūt in ytroq; sexu. **Q**uo ad malos ei clericos dicit btūs **J**eronim ep̄la ad nepotianū. **R**egociatorum clericū ex moxpe diuites ex ignobili gloriosum quasi quandā pestē fuge. **B**eatūs **B**ernar. omel. xxxiij. sup cātica loquēs de clericis dicit. **S**i insurgeret apertus hereticus: mitteret foras et arefceret. **S**i violētus inimicus abscondere se forsitā ab eo boni scilicet pastores. **R**ūc vero quē ciēt a quo abscondet se omnes amici. et tñ oēs inimici et omnes adūsarii oēs domestici et nulli pacifici. **O**ēs pri et oēs q̄ sua sūt q̄rūt. **H**inc btūs gre. i. p̄stoā. dicit. **N**emo ap̄l. in ecclesia nocet q̄ q̄ p̄se agēs nomē v̄l ordmē sc̄itatis h̄. **D**elinquentē nāq; hūc redarguē nullus p̄sumit et in exēplū culpa v̄lx mentē extēditur. q̄n p̄ reuerencia ordis p̄ctoꝝ h̄oratur. **D**e religiosi etiā dicit btūs **A**ug. ad v̄ncēciū donatistam. **S**impliciter fateor caritati v̄re coram dño deo n̄ro q̄ testis est super aimā meā ex q̄ deo fuire cepi qm̄ difficile fū exptus meliores q̄ qui in mōsterijs p̄fecerūt. **I**ta et nō sū p̄iores exptus

q̄ qui in mōsterijs defecerūt. **D**e mulier v̄eo malitia ecc̄. x. v. 82. **N**ō ē caput neq̄us super caput colubria nō ē ira super ira mulieris. **C**omoraī leōi et dī com̄ pl̄ placebit. q̄ hitare cū muliē nequā. **E**t int̄ plura q̄ sequūtur et p̄cedunt ibidē de nequā muliē occludit. **B**reuis omnis malicia super malitiā mulieris. **H**inc **C**riso. sup isto. **M**ath. xix. **N**ō expedit nubē. **Q**uid aliud ē mulier q̄ amicitie inimica ineffugabil pena. **N**ectariū malū. natural tēpta cō. defidēabil calamitas domesticū piculū. delectabile detrimētū mali natura. boni colore depicta. **E**rgo si dimittē illā peccatū ē. tenere autē fere tormētū ē. nec ē aut dimittētis adulteria fatiamus aut quotidianas pugnas tenētes habuimus. **C**ulius demq; .ij. rethorice dicit. **V**iros ad v̄nūq; q̄ malefītiū singule cupiditates impellunt. mulieres ad oīa maleficia cupiditas vna ducit. **M**uliebrū enim v̄tiorū om̄iū fundamentū est a natura. **E**t **S**eneca in suis puerbijs. **A**ut amat a odit mulier n̄l terciū dedisse. **H**ere feminam est mēdaciū. **D**uo genera lacrimarum habentur in oculis feminarum. xxi. doloris v̄nū.

*De clerico p̄ ecc̄
v̄is negotiarone
virundo*

*De dñe d̄ n̄r et h̄
m̄le v̄m̄tē*

De b̄y d̄ p̄los d̄ignosos

inſidiarū aliud **M**ulier cū ſo
la cogitat mala cogitat. **D**e
bonis aut mulieribz tāta laus
eſt ut etiam bñficaffe viros le
gatur a ſaluafſe atqz gentes
terras a vrbes ut de **B**elbora
Judith ptz a **H**exter. **D**ic apo
ſtol⁹. i. cor. vii. **S**i qua muli
er habz virū inſidelē. a hic cō
ſentit habitare cū illa non di
mittat virū. **S**āficatus eſt ei
vir inſidelis p mulierē fidele.
Ieo **E**ccl. xvi. dicitur **M**uli
eris bone tractus vir **R**umer⁹
em̄ annorū duplex. **M**ulta ibi
narrat laudabiliffiā. p totū ei
capitu. de excellētia bonarū. **S**i
milis **S**alomō. ymo ſpūſſan
ctus pū. vltimo p totū capi.
de muliere forti. **P**ſata ſatis in
nouī testamēti feminis claru
erūt. pmo in virgīnibz a alijs
ſcīs ſcīs q ad xpianā gentē p
fidos traxerūt. ut magdalena
katharina margaretha mar
tha. a eis ſimiles. **S**ic etiam
totū vngarie regnū ab olym
p dlatzie deditū p gillam ſo
rore xpianā impatoris fidei
catholice adiūctū eſt p regez
vngarie cui pſata gilla i mri
moniū eſt tradita. **P** quā etia
ouerſus eſt rex a in baptismo.
Schiz⁹ noiat⁹ poſtea qz mi
raculis clar⁹ canonifatus. ut
vincētius poit in hīſtoia. ſpe.

li. xvi. ca. ix. **S**ic pretereā p
lochilde xpianā virgine; na
tā de burgundorū ſtipite rex
francozū cladozeus paſſim p
ſuaſus. tādē p dlatrias reli
quit. a cū regno ad xpī fide;
deuenit. ut vincētius narrat li
bro. xxi. ca. iiij. v. a vi.

Capitulu Nonum

Eledentes homines
humore acuto formi
ce pūgūt. nō tñ tā le
dunt grauit q apes ſuos pſe
cutores. **S**ūt em̄ due potētie
quas vnicuiqz rei dīma pūde
cia tribuit. irascibilis a pūpi
ſibilis. **I**ta qua cōmodū de
ſideratur. illa qua nociuum fu
gatur. **P**ūcupiſcibile nāqz ne
ceſſaria affectatur a delectabi
lia. **S**ed p irascibile noxia re
ſutantur a triſtabilia. **I**ta p
mis elemētis. nñ cōſpicimus
eſſe in oībus vegetabilibus a
animantibus vſqz ad rationa
le aīal hōiem pmo ſuo modo
in ſepatis ſpiritibz. **S**ed i hoc
eſt differētia q appetit⁹ rei de
lectabilis a repulſa rei triſta
bilis in ſola rōnali crea tura v
tus fieri pōt vel vitū non in i
ferioribz. **E**t ſicut inter minu
ta aīmalia triplex repitur pū
ctio. fornice a minima q ſtāt
trāſit apīs diuor h ſcoz pīōis
peſſiā. ita in rōnales creaturā

*q in q fornice
sed in q fornice
sed in q fornice
sed in q fornice*

triplex reperit vindicatio. **I**euus
eorum qui caritate repleti sunt.
Dura eorum qui in discreto zelo
feruēt. et pessima in demonibus
et eorum sequacibus. **P**rimi in
punitioe similitudine gerunt
formice que sine aculeo hūo-
ris cū modo p̄fusione iniuriā
vltiscitur. **E**t tali se emendare
cupiebat qui in psalmo ait.
Corripiet me iustus in miseri-
cordia et increpabit me. **E**t apo-
stolus ad **G**alla. sexto. **S**i p̄-
occupatus fuerit homo in aliquo
delicto. vos qui spirituales estis
instruite huiusmodi in spiritu
leuitatis considerans temetip-
sum ne et tu tempteris. **V**nde
beatus **H**ieronimus in episto-
la ad **O**reanum. **Q**uid necesse ē
bis punire nisi recalcitrare.
Pse satis erubescens confun-
dere amplius. cui sua ratio ma-
gister est. cui propria consciencia
virga ingenta. **V**recudia lex
disciplina ē. **E**t **O**re libro. xix.
mora. **R**egat discipline vigor
mansuetudine. et mansuetudo
ornet vigorem. et sic alter omē
det ex altero ut nec vigor sit
rigidus nec mansuetudo disso-
luta. **D**e huius p̄me p̄uicionis
mōp̄aliciū satis accommodū
fertur. de nris tale formicis ex-
emplū. **F**uit ei quidā villan⁹
quā nimis ciuicose voluntatis vxo-

re hēbat. q̄ viro incūctis fere
mādati recalcitrauit. **A**nxi⁹
aut diu vir p̄ quidō rebellē con-
pesceret discrete et rationabili-
ter. **Q**uadam die contra se bzī-
ganti respondit. **F**emina es.
nec verbis emendata es meis.
Per verba grauiā in te mites
effici nolo. nec contractam p̄
meas plagas te in lecto iacē-
tem velut contractam de hīdeo.
Sed tibi dico. nisi te emendaue-
ris: paruis meis amicis de te
querelam vno proponas die
contra te effrenē. **C**ui illa. **I**n
hoc inquit liquet tuus effemi-
natus anim⁹ atq; genealogia
ignobilis. qui de parui status
tuis mihi minaris amicis. **N**ō
enim mulier minaris plebis.
At ille respondit. **H**ac vice
tibi tē parcam et die ista. sed
reuera si te non emendaueris
p̄uis meis conquerar amicis.
Cūq; misera non melior sed
efficeretur peior: seruauit vir
discretus et prudens suarum
minarum veritatem adimple-
re in crastino. **T**unc enim illa
velut antea virum inuadere ce-
pit verbis plurimum contue-
liosis. **C**ui maritus. **M**odo
tempus adest ut facis verba
compensem. **V**xo rem igitur
ppriam inuadit. vestimentis
omnib⁹ preter camisia exiit

Et valde nota le. de
quadam muliere in glia
vno p̄m p̄ adaltrine
q̄līe fuit p̄uicia p̄ualis
p̄ formicis t̄p̄ p̄ p̄uicia
amara vi p̄uicia

manib⁹ ⁊ pedibus ⁊ spellez
ligauit ⁊ humeīs p̄p̄is cla-
māte ⁊ maledicēte in p̄ximū
fui oēti cum ulū fornicaz p̄ie-
cit ubi aliquāti sp̄ fornicarum
humore solito perfusa ⁊ corre-
cta. aīnū ad meliora conūte-
re cepit. Et lam bestiole more
solito in auribus ⁊ narib⁹ in
ore ⁊ in alijs mulieris artub⁹
eam cruciabant grauit̄. Tūc
illa ciulatu grādi iuramētis ⁊
sacramētis p̄misit grauib⁹
se de cetero viro velle ad nutū
obedire. t̄m ut cruciatū amico-
rū puulorū euaderet. Ex hic libe-
rata p̄ viz mulier mirū immo-
dū emendata ē ⁊ felix effecta.
quā fecerūt deinceps p̄pria pe-
ricula cauōrem. **N**ic igitur
modus corrigēdi satis discre-
tus ⁊ t̄patus fuit. **I**ndiscrete
vero corrigēti p̄ lesionib⁹:
iratis apibus sūt similes: que
ledēdo aliū. dū aculeus manet
in vlti vulnere. se se p̄petuo fru-
ctu laboris pūniūt. **T**ales cru-
deles sūt de quib⁹. **S**eneca de
clemētia ad neronē dicit. **C**ru-
delitas nihil aliud est q̄ atro-
citas animi in p̄nis exigēdis.
Crudeles vocatū q̄ pūnien-
di causā h̄nt. mod̄ non habēt. **E**t
t̄n ut hugo de scō victoē dicit
libro de institucōe nouicioz.

Difficile est cor malitia induā

tum ad formā discipline ⁊ spe-
ciem honestatis incuruare. **S**ed
necesse est ut dura materia cū
facile ad formā non flectitur.
ei ⁊ acrioris flāme incendiū.
⁊ mallei grauiōis tūho adhi-
beatur. **S**corpionū aut̄ p̄cul-
sionib⁹ vindicacō maleficorū
⁊ demonū designatur. **I**n quib⁹
ut bt̄s. **D**ionisi⁹ dicit. **n**ij.
ca. de d̄mis noib⁹: ē furor irati-
onabilis ⁊ fantasia p̄tūa. **C**ui
genef. xlii. **J**acob maledixit i-
pso n̄. **S**ymeō ⁊ leui. **f**urore
suo ait. **O**cciderūt virū. **M**ale-
dictus furor eorū q̄ p̄tinax ⁊
idignacō eorū q̄ durā. **D**ividā
eos. **D**e h̄is bt̄s. **I**hero. in p̄
logo sup̄. **J**osue dicit. **C**esset ar-
tuato vulnere ostra nos infur-
gere scorpūs. ⁊ scūm op⁹ ve-
nenata carpe lingua defistat.
Tales sūt ille monstruose lo-
custe ⁊ mortifere de q̄b⁹ apoc.
ix. dicitur. **H**abebāt caudas si-
miles scorpionū. ⁊ aculei erāt
in caudis eaz. ⁊ ptās eazum
nocē hominib⁹ mētib⁹ q̄nq̄.
Et habebāt sup̄ se regē ange-
lū abissi cui nomē ext̄minans.
Em glō. autē p̄ bestias tales
vra fidem puertere molientes
intelligūt̄. q̄ suis dolos sen-
tencijs ut scorpī corā blandi-
untur ⁊ latent pūgūt. **C**ūq̄
tumultu nocē nequeūt: q̄rūt

de mētib⁹ ḡrupp̄

auxiliū pñcipū q̄ clade dicuntur q̄ ut astringāt tertent a blādūit̄ 7 sup se hñt āgelum abissi. **O**pabolū dñantē terre nīs cuius nomē exterminans q̄ a pñia vite secludit suos.

Diger: Satis de correctio nīs pñctōne discreta 7 irracōnabili diūsi vārios edidit t̄t̄ etatus. **S**i vnū ē q̄ de malefi cō demonū multi nō credunt. eos vic̄ q̄ inter demōes incu bi vocātur 7 succubi. nō n̄ in fantasia nō realitate aliquo hūore nociuo a reali pūgere 7 fedare. **Q**uod iḡ de hoc vñ sit pheticū vel enodae. **E**t h̄o log⁹: **N**āc q̄stioez scūs aug⁹ de ci. dē li. iij. ca. v. q̄dē mouet h̄ nō dēminat. **V**bi sic dicit. **V**tz potuit venus ex ocubi tu. **A**nchib. enēā parē vl̄ mar̄ ex ocubitu iunioris filie romulū gignē. in medio relinqm⁹. **N**ā pene tal̄ q̄stio etiā de scrip turis n̄ris aboritur qua q̄rit̄. **V**tz puaicatores āgeli cū filiab⁹ hōim ocubuerint. vñ de natis gigātib⁹ id ē nimmū grā dib⁹ 7 fortib⁹ viris tūc trā cō pleta ē. **S**i li. xv. ca. xxij. q̄stio nē dēminat in h̄c v̄rba **E**t qm̄ crebrima fama ē multiq̄ se exptos vel ab eis q̄ expt̄ el̄ set. de quoz h̄c dubitand⁹ nō est̄ audisse ofirmāt filuanos

7 faunos pauos quos vulgo icubos vocant sepe improbos extitisse mulieribus a earum appetisse ac pegisse cōcubitū. **E**t quosdam demones quos duhos galli nuncupant assi due hāc immūditā a tēptae 7 efficere plures talesq̄ assue uerāt ut hoc negare impuden cie videatur. **D**ec ille. **P**ostea ibidem dēterminat secūdā que stioem vic̄ q̄ illud **G**en. vi. vidētes filij dei id ē set h̄ filias hōmū id ē cham. nō de incu bis intelligit̄. **R**ed autem incu bos ēē nō sit incredibile. ad il lud ibidē est glō. que dicit sic **N**ō ē incredibile ab hōib⁹ nō ab angel̄ h̄ q̄busdā demōib⁹ q̄ mulierib⁹ sūt improbi eius mōi hōies id ē gigātes ēē pro creatos. sc̄ de q̄b⁹ in l̄ra d̄z gi gātes aut erāt sup terrā. **Q**uia 7 pt⁹ diluuiū corpa nō solum viroz h̄ etiā mulier̄ incredibil̄ magnitudinis extiter̄. **A**d idē ē glō. ysa. xij. **V**bi ppha dēsercō nē babilonice citatis p̄dicat 7 monstram ea habitāda. **I**bi inq̄t habitabūt stru cōes 7 pilosi saltabūt in loco. **P**ilosi vñ glō. dicit **P**ilosi sūt filuestres hōies hispidi q̄ incubones vl̄ satreil̄ gha demonū. **E**t ysa. xxxij. sup illo loco **V**bi pph̄ tat dē solacōez t̄re p̄dumeoz

quod persequatur iudeos. **E**rit inquit cubile draconum et pascua struconum et occurreret demonia gloriose interlinealis. id est monstra demonum adinuicem. Et gloriose beati gregori in ibidem. **Q**ui alii pilosiflori figurantur. non habent quos greci panas. latini vero incubos vocant. **D**e demonibus etiam **C**assianus colla prima abbatis. **B**ereni passum exponit prefatum. **A**d idem est beatus ysidorus libro. viij. ca. ultimo sic dicens. **P**ilosiflori qui grece paite. latine incubi appellantur siue inui ab incubo passim cum animalibus unde a incubi dicuntur ab incubo hoc est stuprator. **S**epe et improbi existunt etiam mulieribus et earum pagunt concubium. quos demones galli duos nuncupant quia assidue hac pagunt immunditiam. **Q**uem autem vulgo incubone vocant hunc romi phaunum vicarium dicunt. **A**d quem **O**ratione dicit phaune nimpharu fugientium amator meas phines et a puar ruralis incedas. **I**n sup illis apostoli. i. cor. xi. **M**ulier det velamen huius super caput suum propter angelos multi catholici exponunt quod sequitur propter angelos id est incubos. **A**d idem est **I**osephus super textum gen. vi. pallegato. **I**tem wilhelmus in libro de vniuerso parte vltima

quod si incubos dicit velas fuisse et per
capitulum pro incubos et exponit Iosephus
et per Iosephum

circa. vi. multiplicat. **P**reterea hoc determinat sanctus doctor per te prima questione. xxxxi. **T**erminus scripto di. viij. **E**t quod libeto viij. q. x. atque super ysaia. ca. xij. a. xij. cuius motiua sunt verba beati Augustini in de ciuitate dei. unde talia negare dicitur. **I**mpudentie est. **I**d enim quod multis videtur non potest omnino falsum esse secundum philosophum in de somno et vigiliis sine. **E**t in. viij. **E**thicoz lib. **S**ileo de historiis multis et autenticis tam catholicorum quam ethnicorum qui incubos esse palam asseuerant. **C**ausa autem quare demones se incubos faciunt vel succubos. hoc esse videtur. ut per luxurie vitium huius vtriusque naturae ledant. corporis vicem et anime qua in lesione precipue delectari videntur. **U**nde enumeratis per altissimum multis luxurie vicibus a quibus suum populum mundum esse voluit in quibus infideles irreti erant. ait. **L**eui. xviij. **N**e polluamini in omnibus hiis quibus contaminatae sunt gentes quas ego etiam ante conspectum vestrum et quibus polluta est terra. cuius celera ego visitabo dicit gloriose. super verbo gentes. **D**emones inquit qui propter multitudinem dicuntur gentes vniuersae qui cum omni peccato gaudeant precipue fornicatione

per wilhelmum et sup lib de vniuerso
lib. i. de vniuerso et per Iosephum
lib. i. de vniuerso et per Iosephum

lib.

et ydolatra. quoniam in hijs et corpore
et anima maculatur et totus homo qui
terra dicitur. Omne enim pecca-
tum quodcumque fecerit homo
extra corpus est. Qui autem for-
nicatur in corpore proprium peccat.
An nescitis quoniam qui adheret
meretrici unum corpus efficitur.
ut patet in corinthios vi. Historias
de incubu et succubu si intueamur
wilhelmum ubi supra in suo vi-
timo libro de uniuerso. Et theophrastus bra-
batinum in libro suo de uniuerso
loqui vulgo de apibus intitu-
latur legitur et mirabilia conspi-
cies. Preterea virginis cuiusdam
multum pulchre corporis dispo-
sitione et quo ad animam valde
deuote in Basiliensi constituta
dyocesi bonam et diuturnam no-
titiam habuit quod confessor suus
fuit cuiusdem cellulam sepius
sine et dormitionis locum pertur-
babat modo strepitibus imo
et terrificis apparitionibus. Ve-
rum quia in cunctis que virgo
gessit omni plena fuit custo-
dia christi assistente gratia a cunctis
viris et ab incubu sepe remansit
intacta. Nam secum ipsa consistens
nullo teste oscio propter bonam age-
li sui custodiam reuerentiam cui
diligentissime semper obseque-
batur. pectus nudo se se conspice-
re non audebat et abinde vesti-
ta die noctuque iacebat. Fuit

denique fama communis virorum
fide dignorum eo tempore quo
Constantiense concilium generale
celebrabatur in quo hoc est
in ciuitate ipsa constantiensi quod
verendum est dictum propter prin-
cipum secularium et mechanicorum
pudentiam incredibile meretricum
multitudo aderat. Eodem tempore
per in eadem dyocesi prope opidum
vincthaurum capiti latitudine
quedam ut videbatur femina
pulcherrima secundum corporis pul-
chritudinem cursori eundem ob-
uiuit in ipso itinere. Que cum
virum istum deum timentem
ad opus nepharium concubitus
inuitaret facinus horruit. dei
protectus adiutorio. Cumque
simplici animo cursor unde fe-
mina ueniret ab ea quesisset re-
spondit de constantiensi semio
concilio. Et aperta quam in late-
re portabat crumena. Ostentu-
lit. Ecce has omnes pecunias
in prefato loco corporis mei
mercede conquisiui. Et hoc di-
cto velut fumus protinus eua-
nuit. Et quod succubus fuerit spur-
cissimis verbis et fuga ostendit.

Capitulum Decimum

Inquinant fornice
manus eas multum ta-
gendum et inquinan-
tur potius vel se se maculant
qui incaute eas contrectant.

Supra dicitur de
sunt videtur. h. o.
apud wilhelmo de
vincto. et passim
de qua pro uoce uirtu-
tibus qui dicitur se quoniam
moraliter dicitur pro multo
dolum et primum magis
perit. Et tamen quod
et secunda de pro budo
quod magis de quadam
cunctis et pro p. d. a. u. b.
passim et quod iudicium. f. e. u.

Subiungit nos dicitur quod
mora in q. d. o. q. d. a. u. b.
et magna collaturum rimen
a cortisano

Cū em̄ p̄dicōis sint libere sua
libtate carere nolētes. sicut se
molestātes hūore acuto pūn-
gūt. Ita captiuitatē eaz q̄ren-
tes manibus polluūt. In q̄
stactus om̄is illicitus nob̄ p̄-
hiberi moralit̄ innititur ne in
intēdōi p̄sertim hōie corā d̄mo
a angelico maculati apparea-
m? conspectu. Sum? em̄ dicite
Apostol? .ij. cor. vi. 7. vij. tem-
plū dei uiuificat dicit de. **Q**uā-
m̄ habitabo in illis a manibū
labo. a ipsi mihi erūt popul?
p̄t qd̄ exite de medio eoz et
sepamini dicit d̄ns a immū-
dū ne tetigeritis a ego recipiam
vos a ero vob̄ in patres. a vob̄
eritis mihi in filios a filias di-
cit d̄ns om̄ipotes. **H**as igitur
habētes p̄missiones carissimī
mūdemus nos ab om̄i inq̄na-
mēto carnis a spūs. p̄ficiētes
sāctificacōnem in timore dei.
Verba sūt apostoli p̄ totū. **Q**uo
cōtra maxie luxuriosi delinq̄re
repiuntur corpus cōmquinā-
tes a spūs q̄ virgines vel femi-
nas tangunt illicite vel vbi se-
rus femine? seip̄sū palpat vel
tractare sinit inuerecūde. **D**e
quibus beat? petr? .ij. sua ca-
nonica. ij. ca. sic dicit. **N**ō sūt
velut irracōnabilia pecora vo-
luptatē existimātes dicit delici-
as cōmquinacōis a macule

delicijs affluentes in cōiūiis
suis luxuriātes vobiscum ocu-
los hñtes plenos adulteriij a
incessabilis delicti pellicentes
animas instabiles. **C**ū quis em̄
formica int̄ minūta aīalia sit
ingēio a sagacitate nobilissi-
mū. tñ incaute tactum q̄tum
cūq; quis sit nitid? eum red-
dit immūdū. Ita hūanum cor
pus licet a pccō sit actuali in-
noxū. tñ a dispari sexu tactū
facilit̄ nimis vtrūq; hōiem fa-
cit pollutū. **C**ū is q̄ppe tactus
a cinē modicissimo adhibito
humorem lutū statim ouerti-
tur. **A**rgentū insup etiā si ad-
mitorem purgatū fuerit septi-
plū. vel minera qualiscūq; al-
ba. etiam si aux fuerit obrisū.
cū in carta munda suo tractu
ducatur. p̄tinus in liq̄orem
ex motu insensibiliter resoluit̄
a macula de mūdo sup nitido
otr̄bitur. **H**inc hui? in typū
olym̄ deus vtasse legitur ne
sup terrā reptātia vel eidē mul-
tum herētia ab electo tāgere-
tur p̄plo. alioq̄ pena inq̄na-
cōis q̄s mulctabatur. **V**ñ Le-
uiti. xi. **O**e qd̄ reptat sup ter-
ram glō. terrena sapiens. ab
hominabile erit nec assumet̄
in cibū. **Q**uit qd̄ sup pect? q̄
drupes graditur. glō. **C**astri
margie studeō a multos hñs

es by d ractu fer p m carz

Hic pedes glō. ex varijs scriptu-
ris et vala doctrina sibi salutē
futurā affirmans siue sup hu-
mū trahitur euāgelioz p̄dica-
cone abutēs luxuioſe viuēdo
nō comedētis q̄ ab hōmabile
ē. **P**olite otamiare aīas vras
nec tāgatis q̄r q̄ eoz ne imū-
di ſitis. **E**go ei ſū dñs deus vr̄.
Sc̄i estote qm̄ ego ſc̄us ſum.
glō. nōt hñō oēz pollucōez in
mōrtus corpibz. **N**ñ ſeq̄t. **R**e-
polluatīs aīas vras i om̄i repti-
li qd̄ mouet sup trā. **D**iger.
Quia h̄ locū h̄ adhuc ſibi ca-
uēdi ab inq̄nācōe v̄tūſqz hōiſ
q̄ q̄s i ſic̄t potillie p luxuriā p-
ut pbaſtiſc̄ie cupio de incub
qd̄a in occurrētia dubia ſpmū
an incubi generēt aliqñ ſet?
Sc̄do **C**ur pl̄ ip̄robi ſint v̄l
eē videant ſc̄is q̄ viris. **T**ercō
q̄b̄ remedijs liberal poſſint q̄
ab incub v̄xat. **C**hologg.
Ad p̄mi ſolucōez tria adūtas
vicz q̄ demōes p̄pe nō gñant
nec occupāz ſchituā in venerat
hñt. licz gñacōez pl̄ pcurare
poſſint nō ſue ſi illi viriciu ſe-
fecit ſuctubū demō aliq̄s. l̄ a
illius cuius v̄tus ſemētia ē. a
femelle hui⁹ cuius deluſor eſt
incub⁹ p̄mi d̄a rōnē ſi ſcire li-
bet. vidē poteris in ſcō doctōe
vbi p̄uſa in wilhel. **D**ecidū
deducat idē p̄cedens q̄ ſpūs

carnē et oſſa nō h̄; neqz gñati-
om̄is inſtrumēta p̄ q̄ ſola et vo-
luptas occupabilis et gñacō
carnal̄ explētur. **P**tea ut v̄b̄
vtaz wilhel. **S**i occupāz libi-
dīoſa h̄rēt. cū peſſimi ſint. v̄ti-
q̄a ſodomitico vico ſe nō otie-
rēt in viros qd̄ tñ nullibi repi-
m⁹. **H**ñdēus aut̄ altīſſim⁹ q̄ vi-
rilē ſp̄z in hōibz a flagitio co-
rū v̄l q̄z hodie ſic ſuauit. **Q**d̄
aut̄ gñacōem pcurēt aliqñ ex
p̄cedētis capli auctōitatibz
palā ē. **E**t ex wilhel. dictis ſic
claēt q̄ gētē hunoz ab hui⁹
modi demōibz gñatā eē euidē-
ter h̄ſtoria regnōū occiden-
talū narrat. **E**t in ſulā cypri to-
tā populatā eēa inbitatā a fi-
lijs incuboz fama p̄dicat. **D**e
mīqz q̄ gigātes p̄creat̄ valeāt
ut naſcāt l̄ occupant̄. **C**as ſc̄us
doctoz aſſigt̄ q̄ ſc̄iē p̄nt v̄tū-
tes virtutis ſementie ex diſpo-
ſicōe viri hui⁹ſmōi a q̄ decisa
ē. a mulieris ei⁹ p̄p̄o conate
oplexiōem agnoſcēt ita con-
ſtellaōem optime ad hoc co-
opātē q̄bz ſil̄ occurrētibz poſſi-
bile ē genitos magnos eē et
fortes corpe. **S**uo etiā nō ob-
ſtātē incubi calliditate et male-
ficō. vir poſſit h̄re ſiliū etemel-
la eūdē ſalua v̄tūſqz v̄gitate
nō tñ in digtate tli q̄l in b̄tīſ-
ſiā virgīe extitit. licz cū v̄tūſqz

Manus de incubis. An
incubi ſint q̄r q̄
inſp̄i m̄d̄a q̄ m̄t̄
inimibz q̄

aureola si scire desideras. in quo
 to scripto questio e. x. factum
 Thō. legas. et ita esse possibi
 le clare discas. Nec mireris in
 hoc. Nam in bamb. gen. diocesi
 virginis noticiā habui. quā pu
 erū genuit et virgo vera post
 partū permansit. nō integrita
 te carnis. quod soli dei gemetri
 cis privilegium est. si in experientia
 volūtariē libidinis fuit enim
 virgo pulchra valde et forme
 elegantis dñe nobili obseques
 quā quidā iuuenis dolosus et
 potēs cognoscere questuit vijs
 quibz potuit. Hūc cū virgo
 deuota velut hostes vitas et vi
 rusqz hominis. ipse nocturno
 tpe insidias virgini posuit. et
 qd obdormiens fortissime et in
 excitabili quodamō in pñō
 somno iacere consueuissz. ne
 scio vñ didici. ex hac occasio
 ne in cubiculū virginis venit
 dormientē cognoscit. nescit v
 go ut dicit in cōscia sua quō i
 pregnauerit ita recessit. Cū
 autē virgo doli etiā postmo
 dū peccatus ignara. signa impreg
 natis habere incipet. et ad examē
 corā honestis matronis posi
 ta impregnata essz reperta. fu
 git re? de patria qui alias pa
 lo transfixus fuissz. ipsa aut vir
 go incredibilibz lacrimis sese
 deplāxit. Fuerūt tūc multi qd vir

gi ut sine piculo parerz. mñi
 monū suaserūt. alij qd deter
 us extitit. ea abuti occupierūt.
 prefatā ptus difficultatē alle
 gātes. Sed virgo deuota. v
 tū qd xpō de virginitate statu
 erat seruandū etiā si mores seq
 retur. ostentē seruare decreuit.
 et pfect. Nam tpe oportuno pe
 puit. et in mag deuocōe iā plu
 mis amīs vixit. seqz a mūdi hū
 ius occupiscēns ita nudā fecit.
 ut aureolā virginū eam tand
 pceptum nō dubitez. Discant
 ex hac virgines. qd caute tñ
 saur? ille necessario seruandus
 sit. quē saltē de corpis integri
 tate aliqn incubus. aliqn hō
 insidiosus aut in dormicōnis
 naturali fortitudine aut in po
 tus artificialis collacōe rape
 pot. Ad scōz dubiū rñdet wil
 helmus. qd verisimilit nec fū
 cubi nec incubi amore concu
 bitus nec de fideio voluptatis
 talia viris et mulieribz faciūt.
 sz potius malignitatis studio.
 vicz ut vtrūqz polluant eos
 et eas spurcicia. Simile causā
 audisti in glō. vna pcedenti
 capi. Cur autē incubi amplig
 vxare repiantur mulieres et
 etiā puellas pulchros crimes
 hñtes. Rñdz dñs willhelmus.
 Nō mibi alia causa occurrit
 nisi vna istaz. qz aut cure aut

Ad 27 dubiū.

Exemplū d. 49. Virgo oppressa
 sapio et pugnata q. 99. m. 10. 11
 q. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

ornatu crimini nimum incubunt
homo. Aut quod per crimes viros i
flamare cupiunt vel osueuerunt
aut quod in eis inaniter gloriatur.
Aut quod divina bonitas hoc permit
tit ut terreantur mulieres infla
mae viros per ea que etiam demones
inflamare viros volunt. Cur
autem demones in veneris vitio
potentiam generatiua plus mo
lestent etiam in sexu masculino
per maleficia habuisti causam ex
secundo doctore capitulo v. huius libri.

Ad tertium de remediis appellen
di incubos in diuersis diuersa
legia reperiuntur per quosque modos
quidam librorum reperiuntur. vide
licet per exorcismos et applicaciones.
per sanctam exercitacionem. per sacra
mentales ofessionem. per loci cer
ti mutacionem. et per cautam sancto
rum excommunicationem. De primo
satis habitum est super pontificali ca
pitu. vi. De ii. sanctis exercitiis
vicet crucis consignacione vel
angelica salutacione. Refert Ce
sarius in suo dialogo. quod in
vina postquam sacerdos quidam
se suspendit eius incubina mon
sterium intrauit et per incubum ad
luxum peccata est. que per crucis co
signacionem repulit. et per aque
benedicte aspersionem. statim post
ea rediit. Non autem angelica
salutacionem dicebat. longe ve
lut sagitta disparuit et recessit

interdum rediit. licet prope acce
dere ad eam non auderet. De ter
cio sacramentali ofessione vide
licet patet per eundem Cesarium qui
dicit quod cubina antedicta cum
iam ofessa esset pure in toto de
relieta est ab incubo. Refert idem
quod quidam viri leodio passus suc
cubum ofessione sacramentali finita
tollerit liberat. et ponit in super ex
emplum ibidem de quodam inclusa propter de
um quam incubus nec crucis sig
no. nec oratione. nec ofessione. nec
propter alius spirituale exercitium reliquit
quoniam eius lectum ascenderet. Sed cum
ad inforem eorum cuiusdam viri reli
giosi diceret. Unde dicitur: eam sta
tim demon reliquit. De quarto vi
delicet loci mutacione dicit qui
pus. quod filia cuiusdam sacerdotis
stuprata per incubum et facta ex
dolore frenetica. trans renuque
elongata ab incubo dimissa est.
Sed per eius quod a loco filiam
deposuerat a demonem percussus est.
adeo ut moreretur in triduo. In de
apibus prope finem primo fit de quodam
que per incubum crebro in lecto
vixata proprio. consotia et deuota
percutit ut loco vixate iaceret. Quod
cum fecisset tota nocte quidam inquietu
dies quiescentem se sit et per ore tunc que
eta fuit. De quinto de excommunicatione
que fortassis aliquando eadem est ex
communicationem patet in legenda be
ati Bernardi. In aquitania.

De quibus modis per quosque libe
rat maleficia ab incubis

siquid quedā mulier ab incu-
bo sex annis tā vixata incredi-
bili abusu libidinis audiuit
sibi incubū ne ad virū scūm q̄
ventur⁹ erat appropinqr; mi-
nante; nihil inquit tibi p̄fici
et h̄ eo recedēte tuus crudelissi-
m⁹ ero p̄secutor. q̄ hactenus
tuus amator extiti. Que cū vi-
rū sactum. **D**ernard⁹ inuocaz
Rndit. **T**olle meū baculum
loco tuo infige. ⁊ faciat mali-
gn⁹ qd̄ pōt. **H**oc cū fecisset. de-
mon camera femine non ē au-
sus intrare. h̄ foris minabatur
atrocissime eam velle p̄sequi.
Dernard⁹ recedēte q̄ p̄ finaz
audito. ouocat p̄lm̄ beatus.
Dernard⁹ omnes iubet accē-
las candelas gestare in man-
ibus et demonē cū vniūso qui
aderat cetū excomūcauit. ac
ne ad illā vel ad aliā deinceps
accessum habeat interdixit. Et
ita illa plene liberata est. **A**li-
qn̄ vero nullū p̄dictorū reme-
diorū iuuat ut demonis abscē-
dat nequitia. ut in de apibus
circa fine; ponit. **T**hō. brabā-
tinus. exēplum de quadā que
incubū passa. nullo ofensiois
remedio vel crucis aut h̄mōi
applicacōe librābatur lic; cau-
sam vxacois sue satis nude cō-
fessa ēet. **S**imil rō assignata
est sup̄ ca. vi. de maleficio qua

re non sp̄ tollitur. **T**ūc em̄ pe-
na est vxaco demonis ⁊ p̄ pec-
catis satisfactio. si put oportz
fustineatur in caritate sic alia
mala hui⁹ mūdi q̄ nos p̄mūt
h̄ ad deum ire cōpellūt. **P**i-
ger. **C**ū femine sint timide et
faciliter mirabilū formatū in
ymaginacōe susceptiue. **R**um
q̄d̄tingit quibusdā ex eis q̄
in vitate p̄ incubum nō vxā-
tur h̄ tūmō ita se vxai putāt.
Sicut etiā quedā ex eadē ra-
dice false se impregnatas esse
putant p̄ incubos ut fertur q̄
tū grauidē non sūt. **T**heo-
log⁹. **V**trūq; verū ēē agno-
scitur ut dicit dñs wilhelmus
vbi pri⁹. **M**ulte inquit de ap-
paricioib⁹ fantasticis ex mor-
bo melancolico. **I**n multis fiūt
sed in mulierib⁹ maxie. sic ap-
par; de visionib⁹ ⁊ reuelacōi-
bus. **E**t causa in hoc ē p̄et̄ eaz
quā norūt medici. ipsa natu-
ra muliebriū aiaz. ob hoc vi-
delic; qm̄ longe facili⁹ ⁊ le-
ui⁹ imp̄ssiois sūt q̄ aīme
viriles. **E**t s̄b̄dit idē. **S**cio me
vidisse mulierē q̄ credebāt se
cognosci ab intus ⁊ a dyabo-
lo. ⁊ alia incredibilia se sentie
dicebat. **N**ōnunq; etiā imp̄-
gnate sibi vidētur muliēs ab
incubis ⁊ intumescūt vlximē
ter v̄tres eaz. **E**t cūptus tps

aduēisse credūt sola emissioe
multe v̄tositatis & tumescūt
Nā de ouis fornicaz ut potu
suptis incredibile v̄tositate
& tumultū in v̄tre generat ho
minis. **S**ilit de gramis catapu
tie. **E**t de g̃mis arboris q̃ d̃r m̃g
p̃m̃ cōsilia in v̄tre hūt. **F**aci
līmū est aut̃ d̃mōi filia a ma
iora in v̄trib⁹ hōim p̃curare
Et si libris maleficoz credit̃
scripser̃t exp̃mētū ludificato
riū quo apparere dicebāt mu
lierib⁹ se in lecto pluēs ogno
sci q̃ ognoscerentur. **R**ebig̃
cia cū ognoscerētur nisi semel
aut bis ab eo qui exp̃mētum
illud op̃aētur putar̃ se ogno
sci quadrigesies aut sexagesi
es. **E**ssent ergo similes ludifi
caciones incuboz. **E**ccl̃a ex testio
nio s̃acte cuiusdā mulieris sci
ri potuit q̃ quidā ex h̃mōi de
moib⁹ cū sic ludificass̃ eā vicē
ocubitu fantastico tāto fluxu
seminis inquinauit eā realit̃
ut mille hōies nō tātū emitte
rēt. **H**ec om̃ia de willxlmo. in
libro de v̄niverso q̃ v̄di beatus
p̃pe dominus

Capitulum Vndecimū

Radices ledūt arbor
fornice vbi iuxta ar
bores m̃dificare sinū
tur q̃ radices inde rodunt a
fucco exinde exhaustu arescit

radix & exinde stipes & rami. **I**n
hominis natura tres p̃tulaēs
homines sūt. qui radices suas
h̃nt quas ledere valent noci
ue fornice. **E**st enī exterior a
inferior homo q̃ oculis etiam
p̃t̃ alienis in figura q̃ntitatis
corporee. **S**uperior homo qui
sp̃ualis d̃r homo a interior. &
est sensual̃ tanq̃ medius a ai
malis homo d̃r. **Q**uisquis au
tem horū q̃ radice suam hab̃
p̃p̃a; ramos a stipite arbori af
filatur. **N**am p̃mi hōim̃s figu
ra arboris s̃ euerse silitudine;
p̃fert̃ **f̃m̃ p̃hos** q̃ cr̃mes radi
ab⁹ in capite assilantur. trūc⁹
pectus & eidē adiacencia dicū
tur. mēbra vero reliqua rami
vices h̃re videntur a op̃atio
taliū fruct⁹ sūt corporei. **V̄n**
M̃ar. viij. legim⁹ de ecco quē
dominus paulatim iuxta fidē
sue crementum sanabat q̃ p̃
mo sp̃uto eius tetigit oculos
& an videret quesivit. **C**ui ille
respondit. **V**ideo ait homines
velut arbores ambulantes. **D**e
hac arbore corporis non curā
dum esse dom̃n⁹ docet dicens
M̃athei sexto Quis v̄strum
cogitans potest adicere ad
staturam suam cubitum vnū.
Om̃es inq̃t **M̃at. x. vii** capi
tis capilli nūerati sūt. **P**olite
ergo t̃ere. **A**li⁹ aut̃ ē hō animal

de quo p̄. cor̄. ii. **A**ialis hō nō
p̄cipit ea q̄ sunt spūs dei. **S**tul
ticia ei ē illia nō pōt̄ itelligē
Abi glō. Aialis homo dicitur
vel vita vel animi sensu. **V**ita
aut animalis dicitur q̄ fertur
dissoluta lasciuia aīe sue. quā
intra naturalis metas ordīis
spūs rector non cōtinet eo q̄
ip̄e dō se regendū nō subicit.
Animi vero sēsu dicitur aima
lis. qui de dō iuxta corp̄m fan
tasia vel legis līam vel ratio
nem phisicā iudicat. **Q**uāe au
tem animalis nō p̄cipit s̄b d̄it
Stulticia ē illi s̄m hūanum
sensū. **D**eō nō pōt̄ itelligere
spūalia. **H**ui⁹ hominis id est
sensualitatis radices sūt scōz
medicos hūidum radicale et
calor naturalis. et elementoz
et q̄litates. cui⁹ cura spectat
ad medicos. q̄ tñ in om̄b⁹ nō
sūt p̄mitandi dicēte b̄tō. **A**m
bro. sup̄ psal. xii. **C**ōtraria di
uine p̄dicōis p̄cepta medicie
sunt. **A**ieiunio reuocāt lugu
brez nō sinūt. ab om̄ intencō
ne meditacōis abducūt. **E**t cō
cludit. Itaqz qui se medicis de
derit. se ip̄sū sibi abnegat. **H**o
mis em̄ animalis mēb̄ mortifi
care iubet. **A**pl̄us **Colos̄. iii.**
Mortificate membra v̄str̄ q̄
sunt sup̄ terrā fornicacōez. im
mūditā libidinem occupiam

malā et auariciā. **H**ui⁹ hoīs mē
b̄ man⁹ pedes et oculos absē
dere xp̄us iubet. cū scandalisāt
nos. **M**ath. xvi. **H**oc inquit
apostol⁹ **Rō. vi.** **S**ciētes. qz
vetus homo noster simul cru
cifixus est sc̄z cū xp̄o ut destru
atur corp⁹ peccati et nō vltra
seruiam⁹ p̄ccō. **T**erci⁹ v̄eo spi
ritualis homo est et interior.
De quo p̄. cor̄. ii. dicit **S**pūa
lis aut hō iudicat om̄ia et ipse
a nemine iudicatur. **Abi glō.**
Spūalis autē est homo vita
vel sc̄ia. **S**piritualis ē vita q̄
spūm dñi hñs rector ē. aīmā
regit. **S**ciēcia vero spūalis ē
qz et si ex p̄te et p̄ speculū videt
tñ de dō s̄m p̄magines corpo
rū vel legis līam vel hūanam
phisiam non sapit sed spiritui
dei subiect⁹ certissime ac fide
liter iudicat om̄ia certa fide oc
cultoz non patenti cognōe
et ipse a nemine sc̄z a nullo ho
mine animali iudicatur. id est
intelligitur. vtz bñ vel male
intelligat. **H**ui⁹ hominis spūa
lis radix est grātia fides et cari
tas. **S**tipes aīe ei⁹ eēncia. ra
mī potētie. gēme cogitatus.
folia verba. flores volūtates.
et fructus virtutes et eaz opa.
De quib⁹ apostol⁹ **Rō. vi.** di
cit. **L**iberati a p̄ccō. seruī autē fa
ci dēo. habetis fructū v̄strū i

sanctificacōem. finem vero vi-
tam eternā. **G**racia autē dī vita
eterna in xpō domino nostro.
Et ad **Eph. iij.** **F**lecto genua
mea ad prēz domini nostri ih-
su xpī a quo omnis p̄ritas i
celo ⁊ in terra nominatur. ut
det nobis scdm diuicias glo-
rie sue virtutem corroborari p
spiritum eius interiozem hoi-
nem habitare cristū p fidem i
cordibus v̄ris. in caritate radi-
cati ⁊ fundati ut possitis cōpre-
hendere cum om̄ibus s̄ctis q̄
sit latitudo longitudo sublimi-
tas et profundū. **H**inc bt̄is
Preg. in omelia quadā. **I**n m̄l-
ti arboris rami ex vna radice
p̄deunt. sic multe virtutes ex
vna caritate generātur. **N**ec
habz aliqd viriditatis ram⁹
hōi opis. si nō manet in radi-
ce caritatis. **E**x q̄b 9iā patent
vincit quāta dāna hōimib⁹
inferāt q̄ velut nociue formice
fidē grām vcl caritatē de cordi-
b⁹ hōimū cassant. **D**iger. **P**u-
to demōes in hmoi radicibus
dāna maxia inferre. qn̄ eos cō-
stat alicui⁹ hōis corp⁹ potentē
possidere. qz in hoc onū triū
qs descripsisti arbor⁹ radices
ledere vidētur. **S**q̄obrem scire
cupio de hac materia vtrum
tūmodo pro grauib⁹ crimi-
nibus possederant. Quib⁹ mo-

dis vrent ⁊ possideant. qui-
bus remedijs iuuari valeant
posse. **C**hrolog⁹. **S**atis
bene cōsideras sed non distin-
guis. Diuersimode enim diu-
si possidentur. quidam plus.
alij minus per demones a qui-
bus non semp̄ potentē posside-
tur. nec prop̄ qdlibet morta-
le peccatum quis possidetur.

Vnde ad primā tuam questi-
onem audi s̄cti doctoris qd
libeto t̄cio questioe tertia re-
spōsū. **Q**ntum inquit ad cor-
pus pōt dyabolus hominē s̄b-
stantialit̄ inhabitare sic pa-
tet in arrepticijs. sed hoc ma-
gis p̄tinet ad rōez pene q̄ ad
rōez culpe. **P**ene autē corpales
huius vite nō sēp̄ osequuntur
culpa⁹ eius q̄ p̄iunt. s̄ qn̄qz
nō peccatibus inferuntur ut d̄r
Ioh. ix. de ceco nato. **I** hoc mō-
ē s̄m altitudinē in cōprehēsi-
biū iudicōz d̄i. **V**n̄ nō cū qua-
libet culpa mortali dyabolus
inhabit hōiez s̄balit̄ etiā q̄tū
ad corp⁹. **H**ec ille. **R**epio autē
q̄ qn̄qz de caus̄ aliq̄e cōtingit
posse. **A**liq̄n pro p̄po maiori
suo merito. **A**liq̄n p̄ aliem leuī
delicto. **A**liq̄n pro suo veniali
pccō. **A**liq̄n p̄ ḡui pccō aliēo.
Et aliq̄n p̄ magno facioē p̄po.
De p̄mo pt̄z i dyalogo seueri
b̄i. **M**artini caillimi discipuli

*Emp̄ p̄ cause p̄p̄ quas hōes possi-
derunt*

vbi fertur quedam patre sanctis-
sime vite tate dotatum in gra ex-
pellendi demones. ut huiusmodi
vrbis suis propriis fugaretur. huius-
etiam eiusdem patris epistolis a ci-
lico. **C**um autem coram mundo pa-
ter esset celebrissimus. se temptari
sensit vana gloria. **C**ui vicio-
licet viriliter resisteret. tamen ut huius-
liaret amplius totis precordiis
deum precabatur quatenus quicquid
mensibus a demone posside-
tur. **Q**uod et factum est. **N**am cum statim
possessum viculae oportebat
et omnia applicare sibi demonia
eis communia. **F**inito autem quinto
mese proflatus et ab omni vana
gloria et a demone liberatus est.
De secundo quo ex alieno le-
ui delicto aliquis possidet potest
exemplum beatus Gregorius de beato
Eleutherio abbate viro sim-
plicissimo qui cum prope monasteri-
um virginum pernoctaret et igno-
rati ordinaverunt ad suam cellam
poni puulum pueri qui omni
nocte vexabatur a demone sed
eadem nocte a demone liberatus
est per patris prentia. **N**ic cum redi-
disset gestavit puer iam positus es-
set in monasterio sancti viri. et
transactis multis diebus paulo
immoderate letus de liberatione
pueri. ait ad confratres suos.
Fres dyabolus sibi cum illis so-
roibus iocabatur. huiusmodi vbi ad ser-

uos dei venit. puerum hunc acce-
dere non presumpsit. **E**t ecce sta-
tim dyabolus puerum vexare ce-
pit et per lacrimas et ieiunia sancti
viri et confratrum difficulte sed ea-
dem die liberatus est. **D**e tertio vi-
delicet de ipso vniuersali precepto
per **C**assianum collatione abba-
sereni prima dicentem de **M**oy-
se **M**oy ses inquit in deserto cum
singulis et incomparabilis vir esset
ob reprehensionem vnius fratris
quem cum abbate macharium
disputans paulo durius pertu-
lit. quod a se opimioe puerus
diro confestim traditus est de-
moni. ut humanas egestiones exi-
suo ab eo suppletus ingereret.
Quod flagellum purgationis gratia
se dominus intulisse. ne scilicet in eo vel
momentanei delicti macula re-
sideret velocitate curacionis eius
atque auctore medio demonstrat
uit. **N**am continuo abbate ma-
chario in oratione submisso di-
cto citius. nequa spiritus ab eo
fugatus abscessit. **S**imile vi-
detur huic quod primo dyabolus go-
ru refert beatus Gregorius de qua-
dam dei famula in monasterio vir-
ginum. **Q**ue ortu ibidem ingressa
lactuca conspiciens et occupans
quam signo crucis benedicere obli-
ta: auidem momo dicit. arrepta
a demone cecidit et vexabatur
quosque statim vocato beato ibidem

*Quia in
posse omni
a dicitur*

pre equico p eudem liberata e

De q̄ta causa qua dictū pro
alieno graui p̄co aliq̄e possi
deri. p̄t̄ ibidem p b̄tūm greḡ.

Ram ut refert b̄tū. Fortuna
tus ep̄us dyabolū ab obsesso
homine ppulerat. Sero igitur
demō idē in sp̄e pegrini p pla
teas ciuitatis clamare cepit.

O virū s̄ctum fortunatū. eie
cit de hospitio pegrinū. quē q̄
dā vir inuitauit suū ad h̄spi
ciū. et querēdo causā expulsio
nis est gauisus sup̄ derogacō
ne s̄cti viri quā a pegrino fi
cto audiuit.

Exinde aut̄ dya
bol⁹ puerū inuasit. et primis in
iecit. ac aī mā eius excussit. sic
q̄ pat̄ miser primū quez rece
piss̄ h̄spiciō intellexit.

De quā
ta vero causa p̄p̄rii facinoris et
magm̄ onum̄ter tam in sacra
scripturā q̄ in s̄ctoꝝ passiona
libus legim⁹. Nā sic p̄mi Reḡ.

.xv. saul inobediēs deo posses
sus ē. Tēpe quo in vniūitate

Coloniēsi sacre theologie stu
dio ascriptus fuit. q̄dā virgo
quindē vel sedecim ānos ha
bens moribus s̄m seculū satis
composita in domo cuiusdam
sue cōsanguinee nutriebatur
extra domum p̄ntum. Cūq̄ co
gnate sue ciphum satis vilez
terzeum quēdam a casu fregis
set cognata ira replebatur in

laphus negligētia et in reaz v
gmem̄ que virgo tanto hoc
molestius tulit q̄nto vasculū
vilius extitit.

Inram igit̄ cō
mota virgo. hora sumendi cū
bum nec comedere nec ad
mensā pre ira se presentare vo
luit.

Cui⁹ cognata ait. **O** por
tet ut comedas. **A**c virgo ap̄
se ut mihi postmodū et exorci
ste retulit suo. huiusmodi
verba s̄bmurmurando dicebat.

Sime oportet edere in nomi
ne dyaboli fiat. **S**ic mensa
accepit. benedictōem mense
quā bene sciebat dicere negle
xit.

Et in primo morsello ut pu
tabat muscam orillatam sen
sit.

Quā cum nulla arte eicer e
valeret. deglutiuit. et immedi
ate obsessa fuit.

Semp tamen
vsum racōis bonum habuit
licet sepe satis vexaretur a de
mone.

Cum autem in domum
p̄ntum cum magna mesticia
reduceretur. et diutissime nul
lus repiretur qui liberare pos
set. tandem quidā fr̄at̄ nostri

ordimis nunc magister. **H**ot
fridus flussel sacre theologie
professor calamitati parentū

et puelle cōpaciens se de eius
exorcisacione intrōmisit. pa
cto tali preuio. ut si liberare
tur nihil terrenū exoraste da
retur. sed puella in castitate

*Quia causa
obp̄dum̄ et
obf̄p̄um̄ et
Dm̄*

Quia causa

solita si vellet. libere et non in ma-
trimonio de cetero deo milita-
re. Legit igitur pater prefatus mis-
sa. obtulit oblecta oblatione;
consuetam in eadem. affuit pro-
tum et in nullo exari videba-
tur. finito quoque officio post satis
diuturnum exorcismi actum me-
bris omnibus virginei corporis pene
precotus exijt demon. Ita vero
go deinceps domino in castitate
seruitit. Porro quo ad secundum
dubium. Quibus modis demon
possideat vel homines ledat. et
ad plenum puto nullus in hac
vita sine miraculo possit edicere.
Sunt tamen sex modi satis conue-
nientes ut perfundiorie transsea-
mus. quibus potatem exercent
in homines. huiusmodi propter a deo
permisi fuerint. Alia; exant ali-
qua tamen in rebus fortune exteri-
oribus. Aliqua etiam aliquos in pro-
prijs exant tamen modo corpori-
bus. Aliqua in corpore simul et in
potestatis interioribus. Aliquan-
do quidam eos intus et extra
solum temptantur. Alij castiga-
tione eorum ad tempus tamen modo usu
romis priuantur. Alij vero velut
bestie irrationales redduntur. De
tribus primis manifestum est in
brevi. Job deum demonem licetuisse
in res exteriores eius tamen modo.
quia deus sathan ait. Ecce vniu-
ersa que habes in manu tua sunt.

tantum in eum ne extendas manu
tua. Job primo. In corpus ubi
postmodum ait ibidem. h. Ecce in
manu tua est. vix tamen animam;
eius serua id est vitam eius ne
auferas. In potestates interiores
vero agendi potestatem dedit ibi-
dem. vij. ubi dicit Job ad dominum.
Si dixerero consolabitur me le-
ctulus meus et releuabor loquens
mecum in sterco meo. Terrebus me
per somnia et per visiones horrore
concutes demones scilicet procurate
sunt. Rico. de lyra. Nam ut scimus.
Eodem ibidem ad litteram exponit.
homines sapientes quam solitarij
sunt et a tumultibus hominum et ne-
gociorum semoti: tunc magis
loqui possunt secundum rationem aliquid
cogitando. h. ista remedia Job
uiuare non poterant quia tempore quo
hujus remedijs uti debebat ad-
erant sibi alia impedimenta qui-
bus perturbabatur scilicet somnia ter-
ribilia et horribiles visiones.
et hoc est quod subdit. Terrebus
me per somnia que scilicet dormienti
apparere et per visiones que scilicet ap-
paret vigilanti ab usu extero-
rum sensuum alienato. Solent
nocturna fantasmata confor-
mia esse diurnis cogitationibus.
Unde quia Job in die mortis sue
cogitabat similibus fantasma-
tibus perturbabatur in nocte.
Infirmitas enim corporis ad hoc

¶ *Quibus modis demon possideat*

opaf. ut pturbata fantasma
ta dormientibus appareant.
Sic igitur vndiq; consola
cone exclusa nullus modus
Job rmanē videbatur tot an
gustias euadendi nisi p moe
tem. **H**orrore inquit cōcuties
De quarto dyabolice vxaco
nis modo patet in **J**uda **J**oh.
decimoterco **C**ū iā dyabolus
misissim in cor ut traderet ihm
Judas **U**bi btis **A**ugustinus
dicit. **M**issio illa spūalis sug
gestio est a non fit p aurem
sed p cogitacōne **D**e quinto
modo habes **M**ath. de cimo
septimo **I**n lunatico exemplū.
Cuius pat ait ad ihm **D**omi
ne miserere filio meo qz luna
ticus est et male patitur **E**t de
saul pmi **R**eg. decioqnto a m
sequetib **D**e vi mō tipū ges
sit illa mulier quā ut xpūs ait
alligauit sathanas. xvij. an
nis et erat inclinata nec omni
no poterat sursum respicere sic
nec bestie ut pt **L**uē. xij. **U**bi
glosa basilij **B**rutor siquidē
caput humi dē flexū est et terrā
termit. caput hōimīs erectū est
in celū. oculi supna cōspiciūt
De terciū solucōe dubij quib;
remedijs liberentur possessi a
demonē **Q**uq; repiuntur p
talibus expta anthidota **A**li
quē enim liberati sunt per exor

cismos ecclie. aliqui vro cōtri
coe wā vl cōfessioe. aliqui eu
caristie sacra cōmunioe. aliq
sanctor lo corum applicacōe
vl honozū oracōne. Aliq etiā
in ex cōmunicacōis absolu cō
ne. **D**e pmo satis dcm ē. **E**t de
scdo pcedēti capi. **D**e tco die.
Cassianus colla. abbat. prima
Cōmunionē sacrosāctam ne
quitie spiritib; et ditis a senio
ribus nostris nunq; memini
int dictū quāmo si possibile es
set a quotidie eis imptiri eam
debre cēlebant que ad purga
cōnem ac tutelam corporis ai
meq; puenire credenda est q
ab hōmine percepta. eum qui
in mēbris eius insidet spiritū
seu in ipfis latitare conat. ve
lut qdā; exuzens fugat in cē
dio **H**oc nāq; modo curatū. a
abbatē **A**ndronicū nup asperi
m **A**liosq; q plures **M**agis
nāq; ac magis inimicus insul
tabit offense. cū eum a celesti
medicina viderit segregatum
tntoq; durius a frequentius
attēptabit: qnto eū a spiritu
ali remedio senserit longius
abdicatū. **H**ec **C**assi. **E**t iterz
de eis dē ibidē dicit. **D**uo h cre
dē immobilē opt; pmo qsn di
pmissu null? ab eis spiritibus
oīno temptat. secūdo q oia q
a dō nob inferūtur hie tristia

ad preses siue leta videantur.
 velut a pñssio pñe Clemētissio
 q; medico p nostris vtilitati
 bus irrogatur. a idcirco eos
 velut pedagogis traditos hu
 miliari. ut discēdentes ex hoc
 mūdo vel purgacōres ad vitā
 aliā transferantur vel penali vi
 gore plectantur. q; fm Aplm
 traditi sūt in pñenti sathane i
 mteitū carnis. ut spūs salui. fi
 antm die dñi nostri ihu xpi.
Piger. Quid ergo erit de
 vsum rōnis nō habentibus q;
 se pbaē nō possunt. 7 sic edere
 de caly hoc fm Aplm nō va
 lent. Tholog. Scis do
 ctos de hoc iētia pte. q; octava
 sic distīguīt de omib; amen
 tibus. Aliqui mqt dicuntur
 nō habere vsum rōnis duplici
 tē. Uno mō qui hnt debiles vsum
 rōnis. sicut dicitur non vidēs
 qui male vidēt. q; tales pnt
 aliquā deuo cōe; cōtipe huius
 sacramēti non est eis hoc sa
 cramētū dēnegādū. Alio mō
 dicūtur aliqui nō habere vsum
 rōnis q; sic a nativitate pma
 serūt. sic talibus nō est hoc
 sacramētū exhibēdum. q; in
 eis nullo mō pñssit huius sa
 cramenti deuo cō. Aut non sep
 caruerūt vsum rōnis. 7 tūc si p
 us qñ erāt sue mentis cōpotes
 apparuit eis huius sacramenti

deuo cō. dēt eis i articulo mor
 tis hoc sacramētū exhiberi m
 si forte timeat piculum vomi
 tus vel exspucomis. Unde legi
 tur in cōcilio Carthaginēsi
 habetur in decretis di. xxviii.
 .q. vi. Is qui in infirmitate pe
 nitēciam petit. si casu dum ad
 eum mutatus sacerdos vnit
 oppñssus infirmitate obmutue
 rit vel in frenesim conūsus fu
 erit. debet testimoniū quei ab
 hīs qui eū audierūt. Et si cō
 tinuo creditur moriturus re
 concilietur p manus impositi
 onem a infundatur ori ei eu
 calistia. De baptisatis q; corpo
 raliē ab immūdis spiritib; ve
 ratur est eadem racō a de alijs
 amentibus. Dee Thō. Et ad
 hoc Cassianū allegat. Addit
tñ in. iij. dis. ix. Demoniācis
 non est de negāda cōmuniō.
 nisi forte certum sit p aliquo
 crimine a dyabolo torqueri.
Cui sic p. de palu. addit. In
 hoc casu pro excomunicandis
 sunt habēndi qui traditi sūt
 sathane. Dee p. Ex quibus
 liquet q; si aliqui sunt possessi
 a demone etiā pñt sua crimina.
 hntes tñ lucida interualla et
 rationis vsum postea conūtū
 tur de pñis vel debite confitē
 tur. tales cum sint absoluti co
 rā dō: nullatenus sūt a cōione

diuiniissimi sacramenti eucari-
stie sequestrandi. **D**e sancto-
rum applicatione vel deuota
oratione quod per quinto remedio
tractum fuit. legende sancto-
rum refertur. Merita enim sancto-
rum martirum confessorum et vir-
ginum exigunt ut huius spiritus ne-
qua scorum in propria existencium in-
tercessione vincuntur. quos san-
cti in via vicerunt. Similiter via-
torum deuote orationes libratione
obsecrorum obtinuisse sepe legun-
tur. **V**n ad hoc hortatur. **C**as-
sianus ubi super. Si inquit ha-
berem hanc sententiam per mo-
dum quam superius comprehendit
ut et omnia per dominum fieri et per
utilitate animarum dispensari vni-
uersa credam non solum ne-
quaquam despitiam eos. sed etiam
pro eis inquit tanquam pro me-
bris nostris incessanter orabi-
mus. eisque totis visceribus ac
pleno compatiemur affectu.
De sexto modo absoluendi ab
excommunicatione sciendum quod nec
iste communis est nec forte licet
nisi habenti auctoritatem et spem
revelacionem vel probabilitatem
quod possessus quis sit propter
excommunicationem ecclesie. **S**ic Apo-
stolus per cor. v. excommunicatum
a se et a plebe corinthum fornicari-
um tradidit sathane in interitum
carnis ut spiritus saluus

fieret in die domini nostri ihesu
christi. id est ut glosa dicit us-
que ad illuminacionem gratie con-
tricionis vel ad iudicium. **E**t pseu-
do doctores qui fidem perdid-
erant videlicet hymeneum et alex-
andrum tradidit sathane. ut dis-
cerent non blasphemare. **P**.
Thi. p. Tante enim potestatis di-
cit glosa erat apud tantamque
gratiam habebat. ut recedentes
a fide solo verbo traderet dyabolo.
In sanctis. **T**homas in. iiii. di-
x. xvii. ubi magister tres effectus
excommunicationis tradit. eosque
sic declarat sanctus doctor. **E**x
hoc ipso vero inquit quod aliquis
suffraganis ecclesie privatur. triplex
incommodum incurrit per tria que
quies ex suffraganis ecclesie con-
sequitur. **V**alent enim ad au-
gmentum gratie eis qui habent
vel ad merendum eis qui non
habent. **E**t quantum ad hoc ma-
gister dicit quod gratia subtrahi-
tur per excommunicationem. **V**alent
etiam ad custodiam virtutis.
Et quantum ad hoc dicit quod peccatum
subtrahitur non quod omnino a
dei providentia excludantur
sed ab illa protectione qua fili-
os ecclesie specialiori modo custo-
dit. **V**alent etiam ad defende-
dum ab hoste. **E**t quantum ad hoc
dicit quod dyabolo maior pote-
stas sciendi in ipsum datur.

et corporali et spirituali. Vñ in pri-
mitiua ecclesia qñ oportebat p
signa ad fidem hoies inuitae
sic spūs sanctus visibili signo
manifestabatur. Ita excomu-
natus corporali excoñone a dya-
bolo innotescebat. Nec ē inco-
ueniēs si ille qui nō est despe-
ratus hosti datur. qz nō dat
ei qñ dñandus sed qñ corri-
gendus. Cum in ptate ecclesie
sit ex eius manu ipfū eripere
cū voluerit. Nec tñ. Ex quo
ultimo verbo patz sextū reme-
diū. S; cauendū est valde
exorciste cuilibz ne de suis vi-
ribus faciliē psumat aut iocū
a ludii serioso dei opi intermi-
scent. a supsticiofum vel suspe-
ctum aliquid de maleficio adi-
ciat. Alio qñ penā vix euadet.
ut declaratur p exempla. Alā
de pmo refert btūs greg. pri-
mo dyalo. de quadā cōtra cō-
scienciā suā a marito petente
et obtinente debiti reddicoez
in vigilia dedicacois eccie sa-
cti Sebastiani. qz cōñ oscien-
ciā se pcessioi ecclesie immiscu-
it possessa est et publice furie-
bat. Quo viso sacerdos eiusdē
eccie ex altari syncone tulit eā
qz cooperuit. Sed et hūc sac-
dotem repēte simul dyabolus
inuasit. Et qz ultra vires volu-
it quicqz psumē compulsus ē

cognoscē in sua excoñone qñ
eēt. Nec greg. Nec de officio
qñ exorcistatus factum ordi-
nez requirit. quis iocū fatiat
Nā vidi in Couentu Coloni-
ensi fratres verbis satis iocosi
sed in grā expellendi demōes
valde famosum. Hic cū in ter-
minis ouentus coloniens de-
monē in obsessio corpe artar.
Nā demō petiuit a fratre locū
recedēdi. Quo gauisus frater ait
in ioco. In cloacā meā vadas.
Exiit igitur demō. et nocte cū
frater ventrem purgare vellet.
demō tam dire eum torzit. ppe-
cloacā. ut vitā cū difficultate
saluaret. Cū pterea maleficio-
rū pñidia sup possessos iuocā-
tur. finis deterior qz pñcipiū
sepe efficitur. Vñ de pfata femi-
na refert greg. vbi supra. Cū
inquit appinquit eā carnaliter
amātes atqz amādo psequen-
tes ad obtinendū salutis reme-
diū maleficio tradiderūt. Du-
cta igitur p eos ad flumiū atqz
in aquā missa. et multis mē-
tacōibus agitata. et dū vnus
demon ab ea expelli debuit. le-
gio eā intrauit. cuius distinctis
verbis iā clamae cepit. Qd tā-
dem cō sanguinei confitentes
et de hoc dolētes. eā pñtarunt
scō epō. Fortunato. qz dñitur
his orōibz duobz diebz eā

ex integro sanauit.

Capitulum Duodecimum

Ad summitates arborum
formice scandunt et
ibi earum flores aliquae
sepe gramina et fructus ledunt.
Que radices sunt arborum et rami
in morali intellectu qui ledi pos-
sunt a nocuiis formicis dictum
est in precedenti capitulo principio.
Flores autem sunt bona proposita et
fructus opera. Verba vero velut
folia. Vn. Eccl. xxiii. Ego quasi
threbitus extendi ramos me-
os et rami mei honoris et glorie.
Ego quasi vitis fructificavi su-
auitate odoris et flores mei fru-
ctus honoris et honestatis. Abi
glossa. Threbitus arbor est
fructuosa. flos racemosus sicut
oliva sicut rubus. folia habet de-
sa et folliculos emittentes que
dam animalia quasi culices ple-
niore resina que de cortice eru-
punt. Per threbitum significatur
ecclia que per totum orbem ra-
mos predicationis et fidei extendit.
cuius resina precipua id est ani-
marum medicina. Masculi hu-
ius arboris sine fructu sunt quia
qui in se confidunt fructum virtutis
non faciunt. Feminarum autem duo
genera sunt et cum vite mature
scunt. Qui enim infirmitatem suam
agnoscunt et spiritum suum in domino
ponunt fructum martirii sibi

acquirunt. Aut per continentiam
aut munditiam cordis et corpo-
ris spirituale premium possidebunt.
Qui etiam sunt flores et fructus
vite spiritualis in hoc verbo a tri-
dit beatus Gregorius libro
duodecimo moralium. Pene
inquit per salomonem dicitur
Mane surgamus ad vineas.
Videamus si floruit vinea si
flores fructum parant. Flo-
rent quippe vinee cum metes
fidelium bona opera proponunt
sed fructus non parant si ab eo
quod proposuerunt aliquibus victi
erroribus infirmantur. Non ergo
intuendum est si vinee floreat
sed si flores ad partem fructuum
conualescant. Quia mirum non est
si quis bona inchoat sed valde
mirabile est si intentione recta in
bono opere perduret. Vnde fit ple-
rumque si in bono opere recta in-
tentione non tenetur etiam ipsum
hoc opus quod bonum creditur
amittatur. Hec ille. Orandum
ergo nobis est deuote cum patre. Domine
de virtutibus vide et visita vineam
istam quam plantauit dextera
tua et ne singularis ferax eam
depascat aut apud eas exterminet
de filia. Ne etiam dominus de vobis
sicut de gente maligna comine-
tur illud Gen. xxxix. Fecis
autem omnes volatiles et bestias
terre dedit te ad deuorandum.

glō. adūsarijs ptātibz. & mo-
nibus scz qui iuxta viā come-
dūt sementē. **D**emūt em̄ dy abo-
lus a tollit verbū de corde hoī-
num ne credentes saluū fiant
ut ip̄a veritas ore exp̄ssit p̄pō
Piger. **S**inem tractatus p-
pe hēmus. De maleficis igitur
adhuc opacōibus sciē de hīde
ro vtrū ne alijs modi sint q̄bz
possidere cōsueuerūt demōes i
hac vita homines. **T**heolo-
g9. Tres adhuc mihi occu-
rūt. vnus est in corpali vexati-
one. alius est in anime nece-
cōne. Terti⁹ est in sola opimi-
one. Prim⁹ aliquñ fit sine deli-
cto p̄uio. Secundus semp cū
mōeli pctō. Terci⁹ oritur ex
cōplexiōis viciō. Primus ē de
quo late dictum est in p̄ceden-
tibus. **P**iger. Vnū adhuc
est mihi dubiū de p̄fata mate-
ria. vtz ne p̄ herbas. petras et
melodias valeant expelli de-
mōes. **T**heolog9. Valent
certe talia nōnunq̄ debite ap-
plicata. et si nō semp ut ex to-
to tamē ut pro pte liberentur
patz illud. **T**heobie. vi. vbi. **Ra-**
phael ait. **T**heobie. Cordis p-
ticula; scz de pisce quē cepisti
si sup carbonēs ponas fumus
eius extricat oē genus demōi-
orū hūe a viro hūe a muliere.
ita ut vlti nō attedat ad eos.

Ide i effectu patuit ibidē. viij.
vbi magister in historia sic
addit. **N**ec sup hoc mirari debe-
mus cū fumus cuiusdā arbo-
ris aduste eādē vim habere
phibetur. **N**ec hoc venerabi-
lis hugo negat. cōmunicādo
eādē historia; **S**mo beatus
Ihero. dicit. **D**emoniū sustine-
ti licet petras vlt herbas habe-
re sine incantacōe. **H**abetur
in for. xvi. q. viij. **D**emoniū
sustineti. **A**d idē allegat do-
nus willhelmus p̄aſien. vltia
pte sūme sue de vniuerso satis
probabiliter. **P**terea certū est
exorcismi iure te aliquos fide-
les in vsu habuisse. **V**n. **A**ctu.
xix. de septem refertur. **S**up
quo dicit mgr̄ in historia. licz
p̄ exorcismos salomōis eiece-
rūt. nō tamē absqz labōe ml-
to. s; quibusdā herbis a gemi-
mis adhibitis ut tradit **J**ose-
ph⁹. **I**xc ibi. **D**ez q̄ p̄noma-
tanō directe de sui natura ad-
uocant vel cōpellūt demones
vicz verba. **I**xc a petre ut di-
cit sanct⁹ **T**hō. m. n. di. viij.
articulo vltio. **N**ō est inquit
credendum aliquibz vtutibus
corpalibus demōes s̄biacere.
ideo non cogūtur inuocaci
omibz factis quibusdā; ma-
leficis nisi in q̄tū p̄ hoc sedus
cū eis imitur scdm q̄ dicitur

psal. xviij. percussim⁹ sed⁹ cum
morte ⁊ cū inferno fecim⁹ pa-
ctū Et ill⁹ Job. xl. An extrahē
poteis leuiathā hamo ⁊ sequē
tia sic finalit⁹ expōit sūm Thō.
 dicētē Si q̄s rectē oīdēat oīa
 p̄missa videntur p̄tinere ad p̄
 fūptionē nigromāticorū cōfu
 tandam. q̄ nituntur cū demōi
 bus pactum mīre ac eos sibi
 subicere vel qualitercūq; con
 stringere. Oīso ergo q̄ hō
 non pōt vllō modo sua virtu
 te dyabolū sup̄are qd̄ ex ōni
 bus p̄missis ocludit dicēs et
 sub dēs pone sup̄ eū manū tu
 am: subaudi si potes q̄ si dice
 ret nullo mō tua v̄tute potes
 Dupatur tamē virtute dīma.
 Vnde subdit Memeto belli.
 q̄ sc̄i ego cōn eū pugno Nec
de Thō. Vñ etiā postea capi
 .xli. d̄. Nō est ptās sup̄ terraz.
q̄ ei cōpetur Sup̄ q̄ idē p̄ hoc
mōt signat⁹ q̄ nulla virtus
corporal pōt adequari ptāti
demōis q̄ est ptās spūal na
ture Et seq̄tur Qui factus ē ut
nullū timeret. Dyabolus enī
 ex ordinacōe sue nature in q̄
 factus ē a deo ut nec hōmē tie
 at nec aliquā creaturā corpa
 lem Nec de Thō. Indicē autē
 quodāmodo demōe obsessus
 pōt v̄tute melodie vel herbe l
 corporalis rei sibi a natuāli spē

tate merente cerebrū vel ptem
 corporis lesi a demōe sanare vel
 reducere ut tolerabili⁹ hēat.
 ut tenet dñs Albtus Luc. ix.
⁊ Nicola. de līra p. Re. xvi. ⁊
doctōes ibid⁹ Nec oīno certū
 ē demōes aliq̄s n̄ in penā i po
 testate eorū impediri q̄ igne
 corporali cruciātur ⁊ scōz ōroi
 bus Tertū etiā ē eos p̄fatis re
 bus si in laudē dei vel sāctorū
 assumūtur vel cū inuocacōe di
 uina ⁊ b̄tōz sepe cruciari ut i
 multis legēdis scōz pt̄; Pre
 tēa qd̄ hīs mai⁹ ē: tenet pau
 l⁹ burz gēl in addicōib⁹ sup̄ p.
Re. xv. Hanc oclusionēz. vic⁹
 Nō solū ocedēdū vidē q̄ aliq̄
 sēlibilia p̄nt afflictia demōi
 bus leui⁹ ferre. ut sc̄i Nicola⁹
de līra tenet. S; q̄ etiā p̄ sēli
 bilia aliq̄ a demōib⁹ afflictī
 possint totalit⁹ liberari. qd̄ pro
 batur p̄ eandē rōem quā Ali
cola⁹ adducat Nā cū demones
 nō possint materiā corpalez
 sūm suā volūtātē tñs mutare s;
 mediātib⁹ actiuis q̄litatib⁹ q̄
 disponūt materiā ad suscipiē
 dū actōez afflictuā in corpib⁹
 ab eis obsessis ut Nicol. dic.
Ead rōe p̄ aliquā rē sensibile
pōt cārī disposicō i corpe hūa
no p̄ quā nō sit aptū ad susci
piēdū actōez demōis. v̄bigrā
Nā mai⁹ ē maxime disposita
 p̄ passū v̄curatōe

ad alienacōem mētis fm medi
cos a p cōsequēs ad suscipiē
dū afflictōem dē oīacā. **Rue**
quidē manica passio sicut po
test alleuiari p sensibilia medi
camina sic a penitus curari. et
p oīs curata eēt talis disposi
cō in corpe hūano ad suscipiē
dū afflictōem demonū corrdē
tem tali disposiciōni. et sic rece
det penit? afflictō dē oīs acti
ua recedente passiuā in posses
so. Idem pōt dici de iecoē piscis.
Thobie Idem de melodia da
uid. racōne cuius licet primo
refocillaretur saul a leui? ha
ber? tamē rōliter expulsus fu
it p eam. **Vñ** dicit littera rece
debat ab eo spūs malignus.
Nec cōsonū est littē dicere q
hoc fiebat ex merito dauid seu
p orōnes eius q nō est verifi
mile q hoc scriptura taceret.
cum esset in laudē dauid nō
bilis de quo tñ nulla; mentio
nem facit. **Nec** de pau. **Secū**
dus vō modus quo dē oēs
possident homines est grauif
simus de quo **Cassianus** colla
bba. sereni pma dicit. **Illi** sūt
vere miseri ac miscabiles iudi
candi qui cū se vniuersis cri
minib? flagitijsq; otaminent
nō solum nullum in eis visibi
lū signū dyabolice supplecio
nis oñdatur. sed ne aliqua q

dē opibus eorū odigna tēp
tacio nec vllū flagellum cor
rep cōis infertur. **Nō** em me
rentur celerē tps istius expe
ditāq; medicinā. quorū duri
tia ampenitēs cor penaz vite
psetis excedens. **Ex** laurisat fi
bi p hīa? indignacōem in die
ire et reuelacōis iusti iudici
dei. **In** quo vermes eorū non
morient? et ignis eorū nō exti
guetur. **Et** iterū idē **Cassian?**
opando corpalē obsessiōem et
aie p peccatū. paulo antea di
cit. **Multo** grauius inqt con
stat illos vlxmētusq; vxi
qui cū corpaliter ab ipis sup
pleri minime videātur. amō
tñ pnicōsus possidentur. eorū
scz vicis vel voluptatibus in
uoluti. fm apli nāq; sentētiā.
A quo quis supatur eius ser
uus efficitur. nisi q in hoc isti
desperacius egrotāt q cū sint
eorū mācipia nec impugri se
ab illis nec dñatum eorū fer
re cognoscūt. **Tertius** modus
possessiōis nō est vxus nec p
pūs s; tñ putat iuus. quo q
dā aut ex tēptacōe mea dē mo
nis aut ex vico corporee com
plexiōis sese possessos existi
māt. **Rou** in ciuitate **Puren**
bgenfi quandā iuuenē de di
cioribus a maiorib? honestā
dñam in matrimonij lege sub

viro constitutam. **H**ec per
quatuor circiter annos se so-
la conscia et quadam deuota
sibi famula putabat omnino
se esse possessam a demone. **E**t
quia se notari timuit et natos
quos habuit si proderet, apud
semetipsam tabescere cepit in
corpore tam grauiter ut nec
pueri quos habebat pulchros.
nec mariti admodum probi
presentia. neque amicorum vel
epularum quarumcunque deli-
tie eam letificare valerent. **N**e-
mi ego ad locum predictae ci-
uitatis et quia mei noticiam
habuit. ideo in porta conuen-
it me de anime salute et de alijs
consulere cepit. **C**umque inter mea
verba demonem nescio quo
casu nominarem. diuertere ce-
pit femina a me caute caput
ut faceto more saluam eiceret.
Ex fantasijs enim preteritis
quotiens nomen demonis no-
minari audierat. horruit eius
animus ex contracta assuetudi-
ne. **P**ost quedam igitur verba
cum in gestu femine timorem ei-
us quem celauerat agnouis-
set. sibi dixit. Domina si mihi ve-
ritatem fateri volueritis: secre-
tam vestram temptacionem quam
celatis indicabo. **Q**ue respondit
amiranda. Ita fatia si veritatem di-
xeritis. **T**unc ego Vos putatis

vos esse possessam. **D**e quo stu-
pens respondit. Veritas est et hec
mea grandis dudum tristitia ex-
stitit et durat hodie. **V**isa itaque
condicione femine et auditis
sui timoris circumstantijs: si-
bi dixit. Secura estote. posses-
sa non estis. **S**ed aut temp-
tacio est aut manie naturalis
passio. **Q**uo audito cepit gau-
dere et melius dietim habere.
Multoque tempore postea vi-
uebat alacriter et honeste.
Tempore quo in wienensi ste-
ti studio: fuit ibidem cuius
vnus vxoratus de meliori ciui-
tatenfium prosapia mihi mul-
tisque notus. **D**ic i forma stre-
pitus cuiusdam secularis iudi-
cij cautionem quandam littera-
toriam produxit in medium
inscius ut multis videbatur
que opposita solis radijs qui-
busdam videbatur per rasuram
falsificata. **S**uper quo post
modum clam auisatus coram
amicis. quia probus et fide di-
gnus semper extiterat satis eru-
buit et se die noctuque perpetue
infamie maculam contraxisse
suspicebat. nec super hoc con-
solacionem cuiuscunque recepit.
Ductus igitur ad examen in
medijs exptorum. adesse iu-
ueni viderunt infirmitate scilicet
manie. **V**nde postquam multa

sibi adhibita eēnt remedia. nec quāt a diuinae suase-
rūt caute medici multū prudē-
ter a catholice ut sacramētalē
cōfessiōem faceret eucāstie sa-
cramētū recipet. et se p omnia dis-
poner; ac si mori vellet. ne ex-
mania futūā impuāibilis si-
ne talib; moriēdo: putaretur
a demōe possessus. **Et** factum ē
ita. **Pa** paulo post sibi incidit
q mortuus eēt. a q mortui
nec comedunt nec bibūt nec
alia cōmunia vniū faciūt ita
nec iste facere vlla pūasione
voluit. vñ tandē mera fame in-
terijt nec iuuabat remediū
quo quidā se mortuū fingens
a comedēs filēm ut fertur ali-
qn sanaueāt maniacū. **V**idi
aliū nō de infimis in ciuitate
Coloniēsi viz fratum 7 diuitē
ac multū honoratū. De cuius
ore audiui q quadā vice peri-
culose infirmabat. **Et** iā lecto
decubenti vbiq; se insperit si-
bi apparebat q ipse duo hōi-
nes eēt. **Se** quo stupēs 7 an dor-
mir; vlamense eēt ambigere
cepit. **De**inde ocludēs q hoc
ipossibile eēs ne ab alijs vfu-
rōis puatus eē videtur. clā-
uocauit medicū corpis. **q** ma-
niā ad eē cōspitiēs. ofortabat
infirmū bona spe a animū eua-
dendi dedit dūmodo dīma sac-

menta recipet. **Quo** facto. de
die in diem cōualeſcebat infir-
m. 7 cū grāuactōe recedente
infirmirate abſceſſit etiā. ama-
niaca passio. quā se habuisse
postmodū fere cūctis celauē-
rat quousq; me corā audiuit
q infirmitas hec naturalis es-
set. **In** ciuitate alia noticiā alte-
rius magni a diuitis atq; p-
bi viri habui qui lic; eēs ditiſ-
sim. 7 ppetuis multis posselli-
onib; reddituatus a vir ma-
gni cōsiliij tñ timere cepit q tā-
dē eum mendicare oporteret
cū tñ onū iudicō tantaz eēt
diuitiaz hōmo a pūsus red-
ditibus ut ad comedendū ar-
gentū satis haberet si vellet.
Prefata igitur mania territus
supr modū gūabat. nec vlla
pūasione sibi ista a suo remo-
ueri poterat capite. 7 ita catho-
lice sine nō tamē vita funct.
tādem **H**abuit ptunc filiū
iam adultū nouit traditum
nuptiū. **Qu** nouit simili vira-
tus mania grauius eaz in pfa-
ta materia q pōt habere fert.
Diger. **S**i ista passio quā-
ti ex medicorū libris maniam
vocas pūmaginacōes tā firmi-
ter solidat in mente hōinis. ut
in ptate liberi arbitrij non sit
eas deponere. **Quale** remediū
adhibendū est talibus quero.

Theologus: Medicorum interest taliusmōi dare remedia qui quidem sepissime salubria leguntur inuenisse antidota. **I**n dyocesibambergenſi aliquando fui vocatus ad domum cuiusdam mechamici ſatis infirmi qui de anime ſue ſalute totaliter deſperate loquebatur. et crebro arma ut ipſe ſe ipſum pimeret ſollicite queſierat. **S**uaſi quātum occurrit de ſacre ſcripture paſſibus viro prefato mechamico videlicet maniaeo ut vere dolens de peccatis ſuis veniam ſe a deo plene conſecuturum firmiter ſperaret. ſed nihil profeci. **P**ecatum enim quoddam ſatis modicum ipſe allegabat ſe feciſſe nec non ingeminaiſſe idcirco ſe putabat atque dixit nō poſſe ſaluari. **I**nſteti autem acrius replicando maiores peccatores fore gratiam conſecutos. **D**ezum tamē ille verba mea exploſit dicendo: Domine ex piencie credo. **N**am actu video ad inferni baratram exi de vtrius me flāmas terribiliter aduolaē conſpicō. **T**unc ſuaſi ut medicus aduocaret et remedia dormiendi vel alia neceſſaria ſim medici conſilium applicarent. et reſeſſi. **S**equēti die rediit ut ante de ſpēb?

venie pſuadebā. **A**it ille putatis ne me venia peccatorum poſſe conſequi. **R**ēdi letus quod ſic. **D**ormierat enim: et per medicinalia melancolia tepuerat. **V**nde quia iam dubitauit anime quior factus ad ſpem venie ſaciliter reductus eē videbatur.

Diger: Fortaſſis hi qui contra fidei articulos nōnunquam per inquiſitores heretice prauitatis repiuntur duri tali manica laborant paſſione. et iſta ignorantēs tales ſtātm ſeculari tradunt brachio. **V**bi cremantur precipitanter nimis. **T**heologus: **F**ieri poſteſt per incautos inquiſitores prout tāgis et fortaſſis ita factum fuiſſe cum iſto ſacōte **V**ngarico. de quo ſupra libro tercio capitulo decimo tibi ſtuli miſi magna literatorum prudentia hoc preueniſſet. **S**ed obrem probandi ſunt ſpiritus an ex deo ſint. vel an ab infirmitate. vel an a malignitate demonis. vel a malicia pertinacitatis. **T**empus in hiis locus et perſuaſiones ſalubres atque conſiderationes prudentes dandę ſunt ab hiis qui tales curare habent. ne quid de contingentibus obmittatur. **V**bi non modo de ſalute corporū ſed de periculo animarū perpetuo agitur. **P**retēa

Mouit quēdā in artibus et in
 sacra pagina p̄fessorē excellē
 tem plurimū qui p̄mi cepit
 p̄maginacōe grauissā et ma
 niā de interficiēdo se cū p̄prio
 cultro. De quo erubuit valde
 se manifestare nec tñ poterat
 fantasiā amouere. Venit tādē
 ad me occulte. flevit vbi et re
 mediū petiuit cui expurgacō
 nem cōscie p̄ sacramētale cō
 fessioem primū certis de causis
 suasi aggredi. quā et fecit. nec
 liberatus est q̄ iudicō medicū
 corp̄alis: maniā patiebatur.
Vn aliquñ idē; maniacus qui
 in alijs magne prudētie fuit.
 mihi flendo dixit. Mirabile in
 q̄t negotiū. Ego me vti rōne
 expior et scio me eē cōdicto
 rie lib̄er. nec valeo istā fanta
 siā de me necando cū tota ani
 mi libertate deponere. Talib⁹
 sepe opus est longe plus me
 dico corp̄is q̄ anime.

Expliat q̄ntus ac totus
 formicarij liber iuxta edī
 cōe; fr̄is Johis. Rider sa
 cre theologie p̄fessoris
 eximij. q̄ vitā tpe concilij
 ostaciensis bahliensisq;
 duxit i hūanis feliciter.

